

Түркістан облысы Шұбарсу елді мекені

«Бал-бөбек» бөбекжай балабақша

Бекітемін:

«Бал бөбек» бөбекжай балабақша

ЖШС меңгерушісі: Каныбекова.І

2020-2021 оқу жылы

Вариативтік компонент

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

« Ертегілер елінде »

Ертегілер елінде
Балалардың қызығушылығына арналған
оқу қызметіне тақырыптық жоспар

№	Тақырыбы	Мақсаты	Сағаты	Мерзімі
1	Балабақша ағаштары	Балаларды табиғатты сүйуге, имандылыққа, адамгершілікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.	1	01.09.2020
2	Қырық қабат пен алма	Балаларға ертегіні оқып таныстыру арқылы ойлау қабілеттерін дамыту.	1	08.09.2020
3	Бір уыз мақта	Балаларды әңгіме мазмұнын түсініп, мәнерлеп айта білуге үйрету. Сөздік қорларын молайту. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.	1	15.09.2020
4	Күншіл үйрек	Балаларға «біреуге орқазсаң, өзің түсесің» деген мақалдың мағынасын түсіндіру. Көзбұлшықеттерін дамыту.	1	22.09.2020
5	Бір қазан сүт	Өлеңді тыңдай білу қабілеттерін дамыту.	1	29.09.2020
6	Еңбек пен безек	Балаларды жалқаулықтан жиреніп, еңбекті дамыту.	1	06.10.2020
7	Ең қымбат байлық	Балаларға «Денсаулық – зор байлық» деген мақалдың мағынасын түсіндіру.	1	13.10.2020
8	Еңбек пен тапқан нан	Балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу, қастерлеуге, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Көзбұлшықеттерінің жұмысын дамыту.	1	20.10.2020
9	Кім неден күшті?	Ертегі арқылы еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Диалогты сөйлеуге үйрету. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.	1	27.10.2020
10	Мақтанш ақ қоян	Балаларды ертегі мазмұнын мәнерлеп айтуға және диалогты сөйлеуге үйрету. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.	1	06.11.2020
11	Ұсқынсыз балапан	Құстарға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Ертегіні түсіне білуге үйрету. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.	1	10.11.2020
12	Жылбасын ата ласқан хайуан аттар ертегісі	Балаларды жануарларды сүйуге тәрбиелеу. Ертегіні сахналау арқылы тіл байлықтарын дамыту. Көзбұлшықеттерін дамыту.	1	17.11.2020
13	Бірізімнан	Балаларға «Алтын, күміс тасекен, арпа, бидай секен» деген мақалдың мағынасын бұлшықеттерін дамыту.	1	24.11.2020
14	Жақсылық пен жамандық	Балаларды жамандықтан жиренуге, жақсылықтан үйренуге тәрбиелеу. Көзбұлшықеттерін дамыту.	1	08.12.2020
15	Байлық пен ақыл	Балаларға ертегі оқу арқылы естес ақтау қабілеттерін дамыту. Ақылды болуға тәрбиелеу. Көзбұлшықеттерін дамыту.	1	15.12.2020
16	Күшік	Ертегіні түсінуге, мазмұнын айта білуге үйрету.	1	22.12.2020

		дамыту. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.		
17	Ормандәрігері	Балалардыңқұстар туралыбілімдерінжетілдіру.Елдің табиғатынсүюгеүйрету.Көзбұлшықеттеріндамыту.	1	29.12.2020
18	Торғаймен тұлкі	Ертегінібалаларғақөлеңкетеатрыарқылысахнала ту. Көрүмүмкіндіктеріндамыту.	1	05.01.2021
19	Қаңтарменақп анертегісі	Ертегі арқылы балалардың қыс туралы түсінігінкеңейту,байланыстырыпсөйлеугетөселдіру.Көрүмүмкіндіктерін дамыту.	1	12.01.2021
20	Мақтақызбенм ысықертегісі	Ертегінітүсіндіреотырып,балалардыдостыққа, мейірімділіккетәрбиелеу.Ертегінірөлгебөліпойнауғабаулу.Көзбұлшықеттерін дамыту.	1	19.01.2021
21	Ұртоқпақ ертегісі	Балаларғаұлкендітыңдауды,сыйлаудыүйретуРұқсатсызкісініңзатынатиісугеболмайтындығынаб ойларына сіңіру.Көру мүмкіндіктеріндамыту.	1	26.01.2021
22	Дос іздегенбота ертегісі	Ертегіарқылыбалалардыдостыққатәрбиелеу.Тіл байлықтарындамыту.Көзбұлшықеттеріндамыту .	1	02.02.21
23	Қызылтелпек ертегісі	Тыңдағанертегініестерінесақтап,мазмұнынжеткізіпайтуға үйрету.Тіл байлықтарын мүмкіндіктеріндамыту.	1	09.02.21
24	Сәруарертегісі	Балалардыертегіарқылыбатылдыққатәрбиелеу. Көз бұлшықеттеріндамыту.	1	16.02.21
25	Қайырымд ықоянертегісі	Бала мен қоян арасындағы достықты үлгі етіп, достыққа адал болу қажеттілігін түсіндіру. Тілбайлықтарынмолайту. Көрүмүмкіндіктеріндамыту.	1	23.02.21
26	Қайдан келдіңбауырсақ?	Балаларды нанды қадірлей, қастерлейбілуге тәрбиелеу.Көрүмүмкіндіктеріндамыту.	1	02.03.2021
27	Қасқыр,тұлкі, әтеш	Ертегіарқылыбалалардыңсөйлеумәдениетін,ойлау қабілеттеріндамыту.Көрүмүмкіндіктеріндамыту.	1	16.03.2021
28	Төртдос ертегісі	Балалардыуақыттыбағдарлайбілугеүйрету.Достыққа тәрбиелеу.Көзбұлшықеттеріндамыту.	1	30.03.2021
29	Кірқойм асөлеңі	Балаларды тазалыққа, еңбекке жақынболуға тәрбиелеу.Көз бұлшық еттеріндамыту.	1	06.04.2021
30	Қысқыбаспан аертегісі	Ертегініоқиотырыпбалалардыңүйжануарларын а деген сүйіспеншіліктерін тәрбиелеу. Есте	1	13.04.2021
31	Саңырауқұл	Балалардыдостыққа,бір-	1	20.04.2021

	ақсаясында ертегісі	біріне көмектесуге тәрбиелеу. Ертегіге қызығушылықтарын арттыру. мүмкіндіктерін дамыту.		
32	Түймеқыз ертегісі	Ертегіні оқи отырып табиғатқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.	1	27.04.2021
33	Қарлығаштың құйрығы неге айыр?	Ертегіні түсіне білуге, достыққа тәрбиелеу. Естесіңіздер, тауқа білеттерін дамыту.	1	04.05.2021
34	Қырыққабат пен алма	Жемістер мен көкөністер туралы білімдерін дамыту. Диалогты сөйлеуге үйрету. Көзбұлшық еттерінің жұмысын дамыту.	1	11.05.2021
35	Еңбекпен тапқан нан	Балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу, нанды қастерлеуге, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Көзбұлшық еттерінің жұмысын дамыту.	1	18.05.2021
36	Жеті қазынан ыңбірі	Балаларға «Азғана ғатеттесен, көптен құрқаласың» деген мақалдың мағынасын түсіндіру. Үлкенді тыңдауға тәрбиелеу. Көзбұлшық еттерін дамыту.	1	25.05.2021

Балабақша әдіскері :

Ортаңғы «Күншуақ»

тобы Күні: 1.09.2020ж

Білімсаласы: «Қатынас»

Оқуқызметі: Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Бақшаағаштары». Ы. Алтынсарин.

Мақсаты: балалардың әңгімені тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Әңгіменіңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Қазақтың тұңғыш педагогы Ы. Алтынсаринның шығармашылығы туралы түсінік беру. Балалардың көркемдік талғамын дамытып, олардың бекем сүйгіштікке, адал достыққа тәрбиелеу. Көрумүмкіндікті еріндамыту.

Сөздік жұмыс: педагог, бақша ағашы, тік-выше, қисық-криво, қамқорлық. Қажетті материалдар:

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертеңгілік жылы лебіздерін білдіру. Армысың, асыл күн! Армысың, асыл жер! Армысың, көк аспан! Армысың, жан досым! Жылуыма жылу қос, Міне, менің қолым!	Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз әңгіме ментаны самыз. «Бақша ағаштары»...!... Тәрбиеші әңгімені оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Әңгіме не жайлы? Әкесімен баласы қайда барды? Онда не көрді? Баласы әкесінен не сұрады? Неліктен бірағаштік болып өскен, әлсіздігі қисық біткен?	Балалар әңгімені мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Еңсоңықалайаяқталады ? Сергітусәті«Орнымыздантұрайық».Көзжаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин).Балалар әңгімені сахналайды.Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліпбереді.Тәрбиешіқиналыпотырған балаларға көмектеседі. Әңгіменіңкөрінісінсахналау.	Балалардыңөзбетіншесахналауы.
Баланыңіс-әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетіндеқандай әңгімемен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеұнады ма? Бәріңдежақсықатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:әңгіменітыңдайбілу.

Болукерек:тыңдағанәңгіменіестеріндесақтап,қайтамазмұнынжеткізіпайтуғауйрету

Ортаңғы «Күншуақ»
тобы Күні: 08.09.2020ж.

Білім берусаласы: Қатынас

Оқу қызметі: Вариатив. Ертегілерелінде.

Тақырыбы: «Қырыққабат пен алма».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуіне ықпал ету. Ертегінің әңгіме елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Балаларды жемістер мен көкөністерді ажырата білуге үйрету, оны ағам денсаулығына тигізетін пайдасы туралы білу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: қырыққабат-капуста, алма-яблоко, қыс-зима. Қажетті материалдар: қырыққабат, алма.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертегілік жылы лебіздерін білдіру. Армысың, асыл күн! Армысың, асыл жер! Армысың, көк аспан! Армысың, жан досым! Жылуыма жылу қос, Міне, менің қолым!	Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегі ментанымыз. «Қырыққабат пен алма». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Ертегіне жайлы? Ертеде қырыққабат пен алма қай жерде өсті? Суық қыста қырыққабат неге тоңбады? Суықта алма неге тоңа бастады? Алма қырыққабаттан не өтті? Алма неге жылы жаққа көшіп кетті?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Ағаштар».Көзжаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешікейіпкерлердібөліпбереді. Тәрбиешіқиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрінісін сахналау. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету).	Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айтуды үйрету.

Ортаңғы «Күншуақ»
тобыКүні:15.09.2020ж.....

....

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Күншілүйрек».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу.Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.Көрумүмкіндіктерін дамыту.

Сөздікжұмыс: орқазсаң.

Қажеттіматериалдар:Үйректіңсуреті.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегіментанысамыз. «Күншіл үйрек».Тәрбиеші ертегіні оқыпбереді. Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Сүңгуірүйреknелердікөр еалмапты? Үйрек бір күні некөріпті? Оған не депті?Түлкінедепті? Түлкіаққулардыұстайала ма? Қарныаштүлкісүңгуірүйректіне істейді? «Біреугеорқазсаң,өзіңтүсесің»дегенмақалды	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді.

	қалай түсінесіңдер?	
--	---------------------	--

	Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Орнымыздантұрайық». Көз жаттығуы: «оңға- солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.Тәрбиешіке йіпкерлердібөліпбереді. Саусақтаатры(ертегініңкөріні скөрсету). Ертегініңкөрініссахналау.	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардыңөзбетіншесах налауы.
Баланыңіс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгіоқуіс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқуіс-әрекетісендерге ұнадыма? Бәрің де жақсы қатыстындар.Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:тыңдағанертегініестеріндесақтап,қайтамазмұнынжеткізіпайт
уғаүйрету.

Ортаңғы «Күншуақ» тобыКүні: **22.09.2020ж**.....

.....

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Біруысмақта».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнын түсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімеелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу.Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:қыз-девушка, апа-бабушка, торғай-воробей, тұмсық-клюв.Қажеттіматериалдар:қыз,апасы,торғай.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегіментанысамыз. «Бір уыс мақта».Тәрбиеші ертегіні оқыпбереді. Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Қыз нені жамапотырды? Анасы қызына не деді?Қыз терезеден ненілақтырып жіберді? Мақтаны не алып кетті?Анасы қызына не деді?Ең соңы қалайаяқталды? Сергіту сәті	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	«Орнымыздантұрайық». Көз	
--	-----------------------------	--

	жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешікейіпкерлерді бөліп береді. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау.	Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәріңде жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айт уға үйрету.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:29.09.2020ж.....

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Бірқазансүт».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздікжұмыс:

Қажеттіматериалдар:қыз,апасы,торғай.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізертөгіментанысамыз.«Бірқазансүт». Тәрбиешіертөгініоқыпбереді. Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Нені пісіріп үйдіңіргесінеқойды? Төгіліп қалды ма?Біреуішіпкеттіме? Бір қазан сүт қайдакетті? Нелер келіп ішіп кетті?Қазан түбін қырнапкеткенқайсысы? Ең соңы қалайаяқталды?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу

		жасайды.
--	--	----------

	Сергіту сәті «Орнымыздантұрайық». Көз жаттығуы: «оңға- солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешіке йіпкерлерді бөліп береді. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау.	Балалардың өз бетінше сахна- налауы.
Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс- әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөл- іседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айт-
уға үйрету.

Ортаңғы «Күншуақ»

тобыКүні: **06.10.2020ж.**

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Еңбекпенбезгек».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздікжұмыс:еңбек-труд,малшы-чабан,бай-богач.

Қажеттіматериалдар:безгек,диқан,малшы,бай,бәйбіше.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,іздеушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізертөгіментанысамыз.«Еңбекпенбезгек».Тәрбиешіертөгініоқыпбереді.Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Безгек жолда кімдікөрді? Диқаннеістеді? Одан кейін кімдікөрді?Безгек малшыға неістемекші болады? Безгек ақыры кімгежабысды? ы?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Орнымыздантұрайық». Көз жаттығуы: «оңға- солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.Тәрбиешіке йіпкерлердібөліпбереді. Саусақтаатры(ертегініңкөріні скөрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегініңкөрініссахналау.	Балалардыңөзбетіншесах налауы.
Баланыңіс- әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс- әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеұнады ма? Бәріңдежақсықатыстың дар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөл іседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:тыңдағанертегініестеріндесақтап,қайтамазмұнынжеткізіпайт
уғаүйрету.

Ортаңғы «Күншуақ»

тобыКүні: **13.10.2020ж.**

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Еңқымбатбайлық».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімеелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу.Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:бала-мальчик, ақсақал-дедушка.Қажеттіматериалдар:бала,ақсақал.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізертөгіментанысамыз.«Еңқымбатбайлық».Тәрбиешіертөгініоқыпбереді.Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Бала Құдайдан несұрады? Оны кім естіп қойды?Ақсақалдыңсөзі ннедепойлады жігіт? Ақсақалненсатшыдедіжігітке? Жігіт неге ашуланды?Сонда ақсақал еңқымбатбайлықнедеді?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Орнымыздантұрайық». Көз жаттығуы: «оңға- солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.Тәрбиешіке йіпкерлердібөліпбереді. Саусақтаатры(ертегініңкөріні скөрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегініңкөрініссахналау.	Балалардыңөзбетіншесах налауы.
Баланыңіс- әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс- әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеұнады ма? Бәріңдежақсықатыстың дар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөл іседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:тыңдағанертегініестеріндесақтап,қайтамазмұнынжеткізіпайт
уғаүйрету.

Ораңғы «Күншуақ»

тобыКүні: **20.10.2020ж.**

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Еңбекпентапқаннан».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:бала-мальчик, еңбек-труд, күріш-рис.Қажетті материалдар:бай,бала,қайыршы.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізерттегіментанысамыз. «Еңбекпен тапқаннан». Тәрбиешіерттегініоқыпбереді. Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Байдың қоластындакімжұмысістеген? Бай баланы қайдажұмсады? Көкбазарданненісатыпалыпкелуге? Жетім келе жатқандакімді көрді? Күріштікімгеберді?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді.

	Байжетімбалағанестеді ? Қайыршыменбалағанестеді? Қайыршыне деді? Балаоданкейінқалайөмір сүріпті? Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Орнымыздантұрайық». Көз жаттығуы: «оңғасолға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.Тәрбиешікейіпкерлердібөліпбереді. Саусақтаатры(ертегініңкөрініскөрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегініңкөрініссахналау.	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардыңөзбетіншесахналауы.
Баланыңіс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгіоқуіс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқуіс-әрекетісендерге ұнадыма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар.Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:тыңдағанертегініестеріндесақтап,қайтамазмұнынжеткізіпайт уғаүйрету.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні: 27.10.2020ж.

Білімберусаласы: Қатынас

Оқуқызметі: Вариатив. Ертегілерелінде.

Тақырыбы: «Кімнеденкүшті?».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегінің әңгіме елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: мұз-лед, жаңбыр-дождь, жер-земля, көкшөп-зеленая трава, қасқыр-волк, тышқан-мышь, құмырсқа-муравей.

Қажетті материалдар: қырғауыл, мұз, жаңбыр, жер, көкшөп, көк тоқты, қасқыр, көк мылтық, тышқан, құмырсқа.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттық шеңбер: Балалар бір-біріне жылы лебіздерін айтады. Айдана, сен сүйкімдісің! Асанәлі, сен мықтысың! Айшат, сен көріктісің!...	Балалар шеңберге тұрып, бір-біріне жылы лебіздерін білдіреді.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетіміз де біз ертегі ментанысамыз. «Кім күшті?». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Балаларға ертегінің мазмұны туралы сұрақтар қойылады: Ертегіне жайлы? Қырғауыл нені білгісі келеді? Бірінші кімнен сұрайды? Одан кейін кімнен сұрайды? Жаңбыр не деп жауап береді? Қасқыр не деп жауап береді? Тышқан неден күшті болды? Құмырсқа не деп жауап береді?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Еңсоңықалайаяқталды?	
--	----------------------	--

	Сергіту сәті «Жаңбыр жауды» . Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегініс ахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып оты рған балаларға көмектеседі.	Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: ертегінің тілдік және образдылық ерекшеліктерін жеткізуге үйрену.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні:03.11.2020ж

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Мақтаншаққоян».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегінің әңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрумүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:қоян-заяц, қасқыр-волк, түлкі-лиса. Қажетті материалдар: қояндар, қасқыр.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Таңертеңгілік шеңберге тұрып: Арайлап таң атты, Алтын сәуле таратты. Жайнай түссін д аламыз, Қайырлы таң баршаға! - де поқуіс- әрекетімізді бастаймыз.	Таңертеңгілік шеңберге тұ рады.
Ұйымдастырушы, ізде нушілік	Балалар, бүгінгі оқуіс- әрекетімізде біз ертегі ментаны самыз. «Мақтаншақ қоян». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Ертегіне жайлы? Қоян қалай мақтаныпты? Қоянның ал дынан не шығып қалыпт ы? «Қылдырықтай» деген қо ян қасқырдан қалай құты лыпты? Қояндар оған не депті? Ең соңы қалай аяқталды? Сергітүсәті «Сұрқоян». К өз жаттығуы: «Оңға-	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұра қтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	солға»...(1-2мин).	
--	--------------------	--

	Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешіке йіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету).	Балалардың өзбетінше ахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естеріндесің деп, қайта мазмұнын жеткізіп айт уға үйрету.

.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:10.11.20 20ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Ұсқынсызбалапан».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнын түсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініңілемін елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздікжұмыс:балапан-цыпленок,ит-собака,әтеш-петух,мысық-кошка,тауық-курица,үйрек-гусь.

Қажеттіматериалдар:балапан,тауық,үйрек,ит,балалар.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттықшеңбер: Балалар бір-біріне жылылебіздерін айтады.	Балалар шеңберге тұрып,бір-бірінежылы лебіздерінбілдіреді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізерттегіментанысамыз. «Ұсқынсыз балапан». Тәрбиеші ертегіні оқып береді.Балаларға ертегі туралысұрақтар қойылады: Ертегінежайлы? Үйрек қай жерде балапандарын басып отырды? Қандайүлкенбалапаншыға келді? Қорадағыүйректерментауықтар ұсқынсыз балапандыкөріпнеістеді? Ұсқынсызбалапаннеүшін өкінді? Неүшінбалапанзәре-құтықалмай,басынқанатының	Балаларертегінімұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарынажауапбереді.

	астына тықпақтады? Не үшін балапан демалыссыз жүзумен болд ы?	
--	--	--

	Балалар не үшін ішек-сілелелі қатып мәз болды?Ең соңы қалай аяқталды?Сергітусәті«Бала, бала, баламыз».Көзжатығы: «оңға-солға»...(1-2 мин).Балалар ертегініс ахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліпбер еді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі.	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардыңөзбетіншес ахналауы.
Баланың іс-әрекетінбағалаужәне қорытындылау	Бүгінгіоқуіс-әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқуіс-әрекетісендергеұнады ма? Бәрің де жақсықатыстыңдар.Рахмет.	Балаларөзойларыменбөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:ертегініәңгімелеудеөзойынеркінжеткізугеүйрену.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні:17.11.2020ж

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Жылбасынатыласқанхайуанаттар».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегінің міндетін елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: сиыр-корова, қой-баран, ит-собака, әтеш-петух, түйе-верблюд, тышқан-мышь.

Қажетті материалдар: түйе, сиыр, қой, ит, әтеш, тышқан.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттық шеңбер: Балалар бір-біріне жылы лебіздерін айтады.	Балалар шеңберге тұрып, бір-біріне жылы лебіздерін білдіреді.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетіміз де біз ертегі ментанымыз. «Жылбасынатыласқан хайуанаттар». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Балаларға ертегі туралы сұрақтар қойылады: Ертегі нелер жайлы? Қандай хайуанаттар жылбасынатыласқан? Қандай жануарлардың аңамға деген пайдасы көп екен? Түйенің пайдасы неде екен? Сиыр адамға қандай пайда тигізеді екен? Иттің пайдасы неде? Әтештің пайдасы неде? Тышқан қандай ұсыныс жасады? Кім бірінші болып жылбасын көріпті? Кім жылбасы болыпты? Кім бойына сеніп құр	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	қалыпты?	
--	----------	--

	Ең соңы қалай аяқталды? Сергіту сәті. Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі.	Балалардыңөзбетінше сахналауы.
Баланыңіс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгіоқуіс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқуіс-әрекетісендерге ұнадыма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар.Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:ертегініәңгімелеудеөзойынеркінжеткізугеүйрену.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні: 24.11.2020ж

Білімберусаласы: Қатынас

Оқуқызыметі: Вариатив. Ертегілерелінде.

Тақырыбы: «Бірімінан».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуіне қамтамасыз ету. Ертегінің ішіндегі елеулі балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрнеу мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: нан-хлеб, бай-богач, кедей-бедняк. Қажетті материалдар: бай, кедей.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертегілік жылы лебіздерін білдіру. Армысың, асыл күн! Армысың, асыл жер! Армысың, көк аспан! Армысың, жан досым! Жылуыма жылу қос, Міне, менің қолым!	Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы, іздеушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетіміз де біз ертегі ментанымыз. «Бірімінан». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Ертегіне жайлы? Бай мен кедейдің бір-бірімен қарым-қатынасы қандай болған? Бай мен кедей адамның тұрмыс жағдайы қандай? Кедей адам өміртіршілігіне қалай көрген? Көктемде не болған? Су тасқыны неше күнге созылады?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді.

	Байкедейденнесұрайды ? Байкедейгебірізімнанға небереміндейді? «Алтын, күміс тас екен, арпа, бидайасекен» дегенмақалдықалайтүсі несіңдер? Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Бала, бала, баламыз». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешіке йіпкерлердібөліпбереді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі.	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардыңөзбетіншесахналауы.
Баланыңіс-әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеунады ма? Бәріңдежақсықатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітындайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:ертегініәңгімелеудеөзойынеркінжеткізугеүйрену.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні:08.12.2020ж

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«ЖақсылықпенЖамандық».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуіне қамтамасыз ету. Ертегінің әңгіме елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: қасқыр-волк, түлкі-лиса, арыстан-лев, жамандық-зло, жақсылық-добро.

Қажетті материалдар: Жақсылық, Жамандық, арыстан, түлкі, қасқыр, ат.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттық шеңбер: Балалар бір-біріне жылы лебіздерін айтады. Айдана, сен сүйкімдісің! Асанәлі, сен мықтысың! Айшат, сен көріктісің!...	Балалар шеңберге тұрып, бір-біріне жылы лебіздерін білдіреді.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегі ментаны самыз. «Жақсылықпен Жамандық». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Балаларға ертегі туралы сұрақтар қойылады: Ертегіне жайлы? Жақсылық пен Жамандық неге келісті? Жамандық не істеді? Жақсылық жолда нелерге кез болады? Олардан не естиді? Жамандық нелерге кез болады? Ол не естиді? Жақсылық пен Жамандықтың өмірлері қалай өзгерді?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Ең соңы қалай аяқталды?	
--	----------------------------	--

	Сергіту сәті «Орнымыздан тұрайық». Көз жаттығуы: «оңға- солға»...(1-2мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі.	Балалардыңөзбетінше сахналауы.
Баланыңіс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгіоқуіс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқуіс-әрекетісендерге ұнадыма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар.Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:ертегініәңгімелеудеөзойынеркінжеткізугеүйрену.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:15.12.20 20ж

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Байлықпенақыл».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздікжұмыс:төрт-четыре,ұл-сын,шал-старик,ақыл-ум,байлық-богатство.

Қажеттіматериалдар:әкесі,төртұлы.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізертөгіментанысамыз.«Байлықпенақыл».Тәрбиешіертөгініоқыпбереді.Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Әкесі балаларын шақырып недеді? Бірінші, екінші, үшіншіұлыбайлықпенақылымдеппенікөрсетеді? Төртіншіұлынедептіәкесіне? Әкесінекімніңжауабыұнады?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді.

	Өзінің мұрагері етіпкімді қалдырады? Ең соңы қалай аяқталды? Сергіту сәті «Бала, бала, баламыз». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешіке йіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету).	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрінде жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: ертегіні әңгімелеуде өз ойыңеркін жеткізуге үйрену.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні:22.12.2020ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Күшікпенмысық».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегінің әңгіме елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: күшік-щенок, қасқыр-волк, мысық-кошка, түйе-верблюд.

Қажетті материалдар: күшік, мысық, түйе, қасқыр.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Таңертеңгілік шеңберге тұрып: Арайлап таң атты, Алтын сәуле таратты. Жайнай түссін д аламыз, Қайырлы таң баршаға! - деп оқу іс-әрекетімізді бастаймыз.	Таңертеңгілік шеңберге тұрады.
Ұйымдастырушы, іздеушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетіміз де біз ертегі ментаны самыз. «Күшікпенмысық». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Ертегіне жайлы? Күшік қайда жүрекен, алдынан нені кездесті? Қасқыр күшікке не дейді? Қасқыр күшікті қалай тойғыз ады? Қасқыр күшікті неге жіберес ады? Күшік мысыққа нені көрсетеді? Күшік неге бас салады? Күшіктің түйеге	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу

	әлікелеме?	жасайды.
--	------------	----------

	Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Бала, бала, баламыз». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешікейіпкерлердібөліпбереді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау. Саусак театры (ертегініңкөрініскөрсету).	Балалардыңөзбетіншесахналауы.
Баланыңіс-әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеұнады ма? Бәріңдежақсықатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөліседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естеріндесің деп, қайта мазмұнын жеткізіп айт уға үйрету.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні: 29.12.2020ж

Білімберусаласы: Қатынас.

Оқуқызметі: Вариатив. Ертегілерелінде.

Тақырыбы: «Ормандәрігері».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегінің ішкі мелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрумүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: құстар-птицы, орман-лес, дәрігер-врач, науқас-больной, көгершін-голубь.

Қажетті материалдар: құстар, орманағаштары.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Тәрбиеші өлең оқып береді: Ақ көгершін, көгершін, Қолқанат құс сен едің. Бар, кезіп қайт, ел үшін, Көңдіңіңіңің көлемін.	Балалар мұқият оқиды.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегі ментаны самыз. «Орман дәрігері». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Ертегіне жайлы? Терек қандай ауруға шалдықты? Терек көмекті қалай сұрады? Теректің дауысы нестіп еушып келді? Көгершін қандай құс? Аққу көгершінге қандай кеңес береді? Көгершін қандай белгісіз құсты терекке алып келеді? Теректі емдеп берген қай құс?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Көздеріне жаттығу жасайды.

	Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Тербеледіағаштар». Көз жаттығуы: «оңға- солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.Тәрбиешіке йіпкерлердібөліпбереді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау.Саусақ театры (ертегініңкөрініскө рсету).	Балалардыңөзбетіншесах налауы.
Баланыңіс- әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс- әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеунады ма? Бәріңдежақсықатыстың дар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөл іседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітындайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:тыңдағанертегініестеріндесақтап,қайтамазмұнынжеткізіпайт
уғаүйрету.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:05.01.2021ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Торғайментүлкі».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнын түсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:торғай-воробей, түлкі-лиса, дос-друг, ит-собака.Қажеттіматериалдар: түлкі,торғай,ит.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивацияляқ-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізертөгіментанысамыз.«Торғайментүлкі».Тәрбиешіертөгініоқыпбереді.Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегінежайлы? Торғайментүлкіқандайдосболыпты? Түлкіторғайғабірлесіпнеістейікдейді? Екеуі бірлесіп неістейді? Қайсысы егінді орады?Түлкінеістейді? Астықты қайсысы басады?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді.

	Торғай бидайды бөлісейік дегенде түлкінеістейді? Түлкі өзіне неше шелекбидайалады?Торғ айғанеше шелек береді? Торғайға кім көмектеседі? Еңсоңықалайаяқталды? Сергіту сәті «Торғайлар». Көзжа ттығуы: «оңға- солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.Тәрбиешіке йіпкерлердібөліпбереді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету).	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардыңөзбетіншесах налауы.
Баланыңіс- әрекетінбағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс- әрекетіндеқандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендергеұнады ма? Бәріңдежақсықатыстың дар. Рахмет.	Балалар өз ойларыменбөл іседі.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінітыңдайбілу.

Болукерек:баланыңмазмұндауыжәнеобразғаенуіболукерек.

Үйретукерек:ертегініәңгімелеудеөзойынеркінжеткізугеүйрену.

Ортаңғы ««Күншуақ» тобы

Күні:12.01.2021ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«ҚаңтарменАқпан».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнын түсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:қыс-зима, аппақ-белый.Қажеттіматериалдар:

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Тәрбиешіөлеңоқиды: Аяздыкеліпқыс, Зырлайдышанамыз. Аппақ боп үстіміз,Аққыраужаб ысты. Жұмбақ жасыру:Қыстағанабол ады, Ұстасаңқолыңтоңады.	Балалар тәрбиешіні мұқияттыңдайды. Балалардың жауабы (Қар).
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізертөгіментанысамыз.«ҚаңтарменАқпан». Тәрбиешімазмұнын айтыпбереді.Ертегініқалайтүсінгендерін тексеру мақсатында сұрақтар қойылып, мазмұны айтқызылады: Ертегінежайлы? Қыстақандайойындарой наймыз? Қазір жылдың қаймезгілі?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді. Балаларсергітусәтін,көз

		жаттығуын жасайды.
--	--	--------------------

	Қыстың басқа мезгілдерден айырмашылығы неде? Ең соңы қалай аяқталды? Сергіту сәті «Аппаққар». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешіке йіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау. Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету).	Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәріңде жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айт уға үйрету.

Ортаңғы

««Күншуақ» тобы

Күні: 19.01.20 21ж

Білімберусаласы: Қатынас

Оқуқызыметі: Вариатив. Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Мақтақызбенмысық» ертегісі.

Мақсаты: Ертегі жанры ментаныстыруды жалғастыру, ертегі әлеміне қызығушылықтарын қалыптастыру. Ертегілердің ерекшеліктері туралы түсініктерін кеңейту. Үй жануарларына деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Ертегі кейіпкерлерінің сипаты арқылы жақсы қасиеттерге баулу. Көз бұлшық еттерін дамыту.

Сөздік жұмыс: мысық-кошка, қыз-девочка, тауық-курица, ағаш-дерево. Қажетті материалдар: саусақ театры.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	«Кейіпкерін тап» ойыны ойнату. Балаларға бұрыннан білетін ертегілер кейіпкерлерінің суреттерін көрсету.	Балалар суретке қарап қай керттегінің кейіпкері екенін табады.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Әңгімелеу Балаларға ертегілер, көбінесе, өмірде сирек кездесетін немесе мүлде кездеспейтін ой даншығарылғанын оқиғалар екенін айту. «Мақта қыз бен мысық» ертегісін оқу, талдау. Сергіту жаттығуы «Біз бақшаға барамыз». Көзге арналған жаттығу: «жоғары, төмен. Ертегіде кездескен жағымды және жағымсыз кейіпкерлерді балалардан сұрау: Мысық неге айранды төгіп тастады? Мақта қыз не	Балалар тәрбиешіні мұқият тыңдайды. Өлең жолдарына сәйкес қимыл-қозғалыс жасайды. Балалардың жауабы тыңдалады. Балалар өзара кейіпкерлерді бөлісіп сах

	істеді?Мысықкімдерденк өмек сұрады?	налайды.
--	---	----------

	Ертегіні сахналау. Рөлдерді бөлісуде балаларға бағыт беру және көмектесу.	
Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Ертегі ұнады ма? Балаларды мадақтау.	Балалар өз ойларына айта ды.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқияттыңдай білу.

Болу керек: ертегі кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.

Үйрету керек: ертегі кейіпкерлерінің сипаты арқылы жақсы қасиеттерге баулу.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:26.01.2021ж.

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі: Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Ұр,тоқпақ»ертегісі.

Мақсаты:Ертегіжанрыментаныстырудыжалғастыру,ертегіәлемінеқызығушылық тарынкалыптастыру.Ертегілердіңерекшеліктерітуралытүсініктерін кеңейту. Үй жануарларына деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Ертегікейіпкерлерінің сипаты арқылы жақсы қасиеттерге баулу. Көз бұлшық еттеріндамыту.

Сөздік жұмыс:шал-старик, кемпір-старуха, тырна-журавль, есек-осел.Қажеттіматериалдар:саусақтаатры.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	«Кейіпкерінтап»ойыныойнату. Балаларғабұрыннанбілетін ертегілер кейіпкерлерінің суреттерін көрсету.	Балалар суретке қарап қайкертегініңкейіпкеріекенін табады.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Әңгімелеу Балаларғаертегілер,көбінесе,өмір десирек кездесетін немесемүлдекездеспейтінойдан шығарылғаноқиғаларекенінайту . «Ұр, тоқпақ» ертегісін оқу,талдау. Сергітужаттығуы«Бізбақ шаға барамыз». Көзгеарналған жаттығу: «жоғары,төмен. Ертегіде кездескен жағымды және жағымсызкейіпкерлерді балалардансұрау. Ертегінісахналау. Рөлдердібөлісудебалаларғабағы тберужәнекөмектесу.	Балалар тәрбиешіні мұқияттыңдайды. Өлең жолдарына сәйкесқимыл- қозғалысжасайды. Балалардың жауабы тыңдалады. Балалар өзара кейіпкерлерді бөлісіп сахналайды.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Ертегіұнадыма? Балалардымадақтау.	Балалар өз ойларынайтады.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегіні мұқияттыңдайбілу.

Болукерек:ертегікейіпкерлерініңіс-әрекетінбағалау.

Үйретукерек:ертегікейіпкерлерініңсипатыарқылыжақсықасиеттергебаулу.

Ортаңғы«Күншуақ»тоб

Күні: **02.02.2021ж**

Білімберусаласы:Қатынас.

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Досіздегенбота»ертегісі.

Мақсаты:Ертегі әлеміне қызығушылықтарын қалыптастыру. Ертегілердіңерекшеліктерітуралытүсініктерінкеңейту.Ертегікейіпкерлерініс-

әрекеттерінбағлауғаұйрету.Ертегінірөлгебөліпсахналататаотырыпдостыққатәрбиелеу.Көзбұлшықеттерін дамыту.

Сөздікжұмыс:түйе-верблюд,бота-верблюжонок,дос-друг,іздеу-искать.

Қажеттіматериалдар:саусақтаатры,бота,түйе.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттық шеңбері «Меніңдосым...» Мадина,Фируза,Қарақат.	Балаларөздостарыныңатт арынайтады.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Әңгімелеу Досдегенсөздіңмағынасынқалай түсінесіңдер? Доссыз адам болама? Дос не үшінкерек? «Досіздегенбота»ертегісінұнтаспадан тыңдау. Сергіту сәті «Орнымыздан тұрамыз». Көзге арналған жаттығу: «оңға, солға». Ертегі мазмұнына сәйкессұрақтарқоярқылыертегінікімқалайтүсінгенінбілу. Кімгеқандайкейіпкерұнады? Неліктен? Бота дос деген сөздіңмағынасындұр	Балалардыңжауабы Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Өздеріне ұнаған кейіпкерлердіатайды. Балаларертегініөздерітүсінгені бойынша сахналайды.

	ыстүсіндіме?	
--	--------------	--

	Ботамен қандай жануар дос болғысы келді? Ботаөзіне достапты ма? Ертегіні сахналау.	
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Өзіңе ұнаған кейіпкердің суретін салу ұйтапсырмасына беріледі. Ертегіні сахналауда жақсы ойнаған балаларды атау, мадақтау.	Балалар ертегіде ұнаған кейіпкерлерді атайды

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдай білу.

Болу керек: ертегі кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.

Үйрету керек: ертегі арқылы достыққа тәрбиелеу.

Ортаңғы «Күншуақ»тобы

Күні: **09.02.2021ж.**

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Қызылтелпек».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнын түсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініңілем елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:қыз-девушка, апа-бабушка, қасқыр-волк, аңшылар-охотники.

Қажетті материалдар:апа,қыз,анасы,қасқыр,аңшылар.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттықшеңбері: Балалар бір-біріне жылылебіздерін айтады. Айдана, сен сүйкімдісің!Асанәлі, сен мықтысың!Айшат,сенкөріктісің!...	Балалар шеңберге тұрып,бір-бірінежылылебіздерін білдіреді.
Ұйымдастырушы,іздеушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегіментанысамыз. «Қызыл телпек».Тәрбиеші ертегіні оқыпбереді. Балаларғаетегініңмазмұнынтуралысұрақтарқойылады: Ертегі нежайлы?Анасы қызына туғанкүнінене сыйлайды? Көршілері қызды не депатап кетті? Анасықызылтелпеккеәжесіненеапарыпкелдеді? Қызыл телпекке ормандаалдынаннекездеседі? Қасқырқызданнесұрады	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді.

	?	
--	---	--

	Бірінші болып әжесіне кім жетті? Қасқыр әжесіне не істеді? Әжесінің орнына кім жатты? Бірінші болып әжесіне кім жетті? Қызыл телпек әжесіне қандай сұрақтар қойды? Қасқыр қалай жауап берді? Осы кезде үйдің жанынан кімдер өтіп бара жатты? Қызыл телпек пен әжесін кімдер құтқарды? Ең соңы қалай аяқталды? Сергіту сәті «Орнымыздан тұрайық». Көз жаттығуы: «оңға-солға»... (1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиешіке йіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі.	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: ертегініңгімелеуде өз ойыңеркін жеткізуге үйрену.

Ортаңғы«Күншуақ»тоб

ы Күні:16.02.2021

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде.

Тақырыбы:«Сәруар»ертегісі.

Мақсаты:Ертегі әлеміне қызығушылықтарын қалыптастыру.Ертегіні оқыпбереотырыпбатылдыққа,адалдыққа,мейірімділіккетәрбиелеу.Ертегікей іпкерлерініңіс-әрекеттерінбағлауғаұйрету.Ертегінірөлгебөліпсахналататаотырыпдостыққа тәрбиелеу.Көзбұлшықеттеріндамыту.

Сөздікжұмыс:аю-медведь,қасқыр-волк,түлкі-лиса,қоян-заяц,ай-луна.

Қажеттіматериалдар:саусақтаатры,қасқыр,аю,қоян,түлкі.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Дидактикалықойын: Меніңдосым Мақсаты: адамбойындағыжақсы қасиеттерді айта білугебаулу.	Балаларшеңбербойынатұрып, бір-бірінегүлұсынып, достарыныңжақсы қасиеттерін айтады.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Сұрақ-жауап Айғаушқыларыңкелеме? Айғаушуымызүшінқандай болуымыз керек? Айғанемеңұшады? С.Оспановтың «Сәруар» ертегісіноқу. Сергіту жаттығуы: Достарбірге жүреміз, Бірге ойнаймыз, күлеміз. Бірге балық аулаймыз, Міне, біздерқандаймыз! Әрқашан да тілектес, Досыңа көмектес. Ертегі	Балалар өз ойларынайтанды. Өлеңжолдарынасәйкесқимыл-қозғалысжасау. Балалар қойылған

	мазмұнына сәйкес сұрақтар қою арқы лы балалардың ойларын т олықтыру. Көзге арналға н жаттығу «алыс, жақын».	сұрақтарға жауап береді.
--	--	---------------------------------

	Сәруар қайда ұшпақболды? Не үшін аюға барды?Қасқыр келістіме? Түлкіше? Қояннегеқорықты? Айғаушуға күшікпенмы сықнеге келісті? Сәруардың нағыз достарын ата.	
Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Айғаушусендерге ұнарм аеді? Айғаушу үшін қандай бол у керек? Айға ұшқанда қасыңа кімді алар едің? Оқу іс-әрекетіне белсенді қатысқан балал арды ма дақтау.	Балалардың жауабы тыңдалады.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдай білу.

Болу керек: ертегі кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.

Үйрету керек: ертегі арқылы достыққа тәрбиелеу.

Ортаңғы «Күншуақ»

тобы Күні: 23.02.2021 ж

Білімберусаласы: Қатынас.

Оқуқызметі: Вариатив. Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Қайырымдықоян» ертегісі.

Мақсаты: Ертегіәлемінеқызығушылықтарынқалыптастыру. Ертегіні оқыпбереотырыпбатылдыққа, адалдыққа, мейірімділіккетәрбиелеу. Ертегіке йіпкерлерініңіс-әрекеттерінбағлауғаұйрету. Ертегінірөлгебөліпсахналатаотырыпдостыққатәрбиелеу. Көз бұлшықеттеріндамыту.

Сөздікжұмыс: аю-медведь, қасқыр-волк, түлкі-лиса, қоян-заяц, ай-луна.

Қажетті материалдар: саусақтаатры, қасқыр, аю, қоян, түлкі.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттықшеңбері: Бізқандаймыз, қандаймыз, Шұғылалытаңдаймыз. Жарқырағанкүндейміз, Ренжісудібілмейміз!	Өлең жолдарын біргеайтады.
Ұйымдастырушы, іздеушілік	«Қайырымдықоян» ертегісіно ку. Сұрақтар Әке-шешесі баласына кімдерді қонаққа шақыр деді? Балақонаққакімдердішақ ырды? Әкесі баласына неге ұрысты? Қоянқандайқайырымд ылықжасады? Біз де қоян сияқтықайырымды бола аламыз ба? Сергіту жаттығуы: Ұзын құлақ сұр қоян, Естіп қалып сыбдырды, Ойлы- қырлыжерлерден, Ытқып -ытқыпжүгірді. Мақал жаттау: «Досы көптіжауалмайды, Ақылыкөптідауалмайды».	Балалар ертегі тыңдайды. Сұрақтарға жауап береді. Өлеңжолдарынасәйкесқ имыл-қозғалысжасау. Балалар мақалды жаттайды.

Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Балалар, сендерде қоян сияқты айырымды бола білңдер. Балаларды мадақтау.	Балалар қайырымды қоян суретін салады.
---	--	--

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдау.

Болу керек: дос бола білу.

Үйрету керек: достыққа адал болу қажеттігін түсіндіру.

Ортаңғы «Күншуақ»тобы

Күні:02.03.2021ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқу қызметі: Вариатив.Ертегілер

елінде.**Тақырыбы:**«Қайданкелдің,бауырсақ?»өлеңі.

Мақсаты:Өлеңді оқып беру түсіндіру барысында сөздік қорларын, сөйлеумәдениетін,ойлауқабілеттеріндамыту.Диалогтысөйлеугеұйрету.Бауырсақтың дастарханға қандай жолмен келетінін түсіндіру. Көз бұлшықеттеріндамыту.

Сөздікжұмыс:дихан,наубайхана,дүкен.

Қажеттіматериалдар:бауырсақ,қуыршақегінніңсуреттері

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Жұмбақжасыру Ұзынмұрттысарылар, Қойнындадәнібар.	Балалардың жауабы (Бидай).
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Сұрақ-жауап: Бидайданнежасалады? Ө.Тұрманжановтың «Қайдан келдің, бауырсақ?» өлеңін балаларғаоқу. Өлеңде не туралыайтылады? Бауырсақ қайда жатты?Бауырсақнаубайханағақайдан келді? Диірменгеше? Диқан бидайды қалайөсірді? Балалардырөлгебөліпоятату.	Ертегіні мұқият тыңдайды. Өлеңжолдарынасәйкесқимыл-қозғалысжасау. Балалар ертегіні рөлгебөліп ойнайды.

Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Оқу іс- әрекеті соңында сұрақтар қою арқылы балалардың ойларын қо- рыту. - Балалар, бауырсақ дастарханға қайдан келеді екен?	Балалар сұрақтарға жауап береді.
---	---	---

	-Бауырсақтастарханға келу үшін кімдер еңбек етеді екен? Балаларды мадақтау.	
--	---	--

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: өлеңді мұқият тыңдау.

Болу керек: нанды қастерлей білу.

Үйрету керек: үлкендердің еңбегін бағалай білу, тәрбиелеу.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:16.03.2021ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызыметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Қасқыр,түлкі,әтеш»ертегісі.

Мақсаты:Ертегінібалаларғатүсіндіреотырып,қайырымдылыққа,адалдыққа, мейірімділікке тәрбиелеу. Сөздік қорларын, сөйлеу мәдениетін,ойлау қабілеттерін дамыту.Көзбұлшықеттерін дамыту.

Сөздікжұмыс:әтеш-петух,қасқыр-волк,түлкі-лиса.

Қажеттіматериалдар:әтеш,қасқыр,түлкіойыншықтар.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Шаттықшеңбері: Бізқандаймыз,қандаймыз, Шұғылалытаңдаймыз. Жарқырағанкүндейміз, Ренжісудібілмейміз!	Өлең жолдарын біргеайтады.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	«Қасқыр, түлкі, әтеш»ертегісін оқу.Сұрақтар: Ертегі кейіпкерлерін ата? Олар не салмақ болды?Әкесі баласына негеұрысты? Түлкіәтешпенқасқырғақандай тапсырма берді?Сергітужаттығуы: «Бала,бала,баламыз»Көзге арналған жаттығу: «оңға, солға».Балаларданөздерінеқайкейіпкердің ұнағанын сұрау? Шаһар салу үшін неістеу керек еді?	Балалар ертегі тыңдайды. Сұрақтарға жауап береді. Өлеңжолдарынасәйкесқимыл-қозғалысжасау. Балалардыңжауабы.

Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Ертегіні мазмұндау. Балалард ымадақтау.	Балалар бұл ертегі бізді өтірік айтпауға, бірлі к болған жерде жұмысты а яқтауға болатынын айтады.
---	---	--

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдау.

Болу керек: дос бола білу.

Үйрету керек: достыққа адал болу қажеттігін түсіндіру.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:30.03.2021ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Төртдос»ертегісі.

Мақсаты:Ертегімазмұнын түсінуге, тәулікөлшемдері: таң, күндіз, кеш, түн туралы түсініктерін кеңейту. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: дос-друг, таң-утро, күндіз-день, кеш-вечер, түн-ночь.

Іс- әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық- қозғаушылық	Балаларға «күн және түн» ойынын ойнатады	Балалар шеңбер бойына тұрып, күн және түн ойынын ойнайды.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	«Төртдос» ертегісі оқу. Сергіту жаттығуы: Достар бірге жүреміз, Бірге ойнаймыз, күлеміз. Бірге балық аулаймыз, Міне, біздер қандаймыз! Әрқашан да тілектес, Досыңа көмектес. Ертегі мазмұнына сәйкес сұрақтар қою арқылы балалардың ойларын толықтыру. Көзге арналған жаттығу «алыс, жақын». - Төрт достың аттарын ата? Олар жер тұрғындарымен қалай әзілдесті?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Өлең жолдарына сәйкес қимыл-қозғалыс жасау. Балалар қойылған сұрақтарға жауап береді.
Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Оқу іс- әрекетіне белсенді қатысқан балаларды мадақтау.	Балалар ертегіні естерінде сақтайды.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдай білу.

Болу керек: ертегі кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.

Ортаңғы«Күншуақ»тоб

Күні: **06.04.2021ж**

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Кірқоймас»өлеңі.

Мақсаты:балаларды жалқаулықтан жирентіп, еңбекке жақын болуға,тазалыққатәрбиелеу.Көзбұлшықеттерін дамыту.

Сөздікжұмыс:сүлгі-полотенце,сабын-мыло,сусабын-шампунь,айна-зеркало.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Жұмбақөлең«Бұлне?» 1. Ертеменкүндесен, қолыңасүйкесен,Кеті пкір ласың, тап-тазаболасың.Бұлне? 2. Шомылған баланы,Аймалап алады.Сүртеді қолыңды,Сүртедіжон ыңды.	Балалардыңжауабы Сабын Сүлгі
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Тазалық тақырыбына әңгімелесу: Тазалық дегеніміз не?Не тазаболу керек? Дені сау адамқандайболад ы? К. Чуковскийдің«Кірқоймас»ө леңіноқу,талдау.Өлеңмазмұн ынасәйкессұрақтарқою. Баланыңкиім- кешектерінегеқашты? Бала үйге келіп неістеді? Балажуынғаннанкейінн еөзгерді? Балағақандайзаттардосбо луды ұсынды?	Ертегіні мұқият тыңдайды. Қол, киім, ойКөңілді,мық ты Балалар өлең жолдарынмұқият тыңдайды. Тәрбиешініңқойған сұрақтарына

		жауап береді.
--	--	------------------

	Бала тазалықтың арқасынаненітүсінді? Сергіту сәті: «Шашымды датар адым». Көзге арналған жаттығу «оңға, солға». Адамның іс - әрекетіне байланысты тиымдар мен ырымдарды айту, түсіндіру. Жуған қолды сілкісе, ырыс-несібе кетеді. Кірдің суын басуға болмайды. Барлық жаманшылық кірдің суы мен кетеді, оны басу сол жамандықты үйіңе әкелген мен тең.	Өлең жолдарына сәйкес қимыл-қозғалыс жасайды. Тиым сөздерді естерінде сақтайды.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Оқу іс-әрекеті соңында «Тазалық құралдары» тақырыбына сурет салу ұсынылады.	Балалар сабын, айна, тарақ, тағы басқа тазалық құралдарының суреттерін салады.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: жалпы тазалық туралы.

Болу керек: жеке бас гигиенасын сақтау.

Үйрету керек: таза жүруге және тиым сөздердің

әрбиелеу.

мағынасын түсінуге

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні: **13.04.2021ж**

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Қысқыбаспана»ертегісі.

Мақсаты:Ертегіәлемінеқызығушылықтарынқалыптастыру.Бір-бірінеқамқор болу, адалдыққа, шындыққа тәрбиелеу. Ойлау қабілеттерін дамыту.Көзбұлшықеттеріндамыту.

Сөздікжұмыс:әтеш-петух,мысық-кошка,бұқа-бык,шошқа-свинья.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Егерсендесикырлытаяқшаболс анеістер едің?	Балаларкезекпенжауап ереді.
Ұйымдастырушы,ізде нушілік	«Қысқыбаспана»ертегісінмән ерлеп оқу. Сұрақ- жауапәдісіарқылыертегініңма змұнынашу. Ормандақандайандарөм ір сүрді? Оларкүзденетұрғызды? Олардыңүйіненелеркел ді? Бұқа,әтеш,қошқар,мыс ық,шошқақандайдос? Сергітусәті:«Менбақша ғабарамын». Көзге арналған жаттығу: «оңға, солға».Ертегінісахналау да балаларғақөмектесу.	Ертегіні мұқият тыңдайды. Сұрақтарға жауап береді. Өлеңжолдарынасәйкесқ имыл-қозғалысжасау. Балалар ертегіні сахналайды.
Баланыңіс- әрекетінбағалау және қорытындылау	Ұйжануарларынақандайқамқо рлық көрсету керек? Ұйжануарларықандайпайдаэк еледі? Балалардымадақтау.	Балалар сұрақтарға жауап береді.

Күтілетіннәтиже:

Білуітііс:ертегінімұқияттыңдайбілу.

Болукерек:ертегікейіпкерлерініңіс-әрекетінбағалау.

Үйретукерек:ертегікейіпкерлерініңсипатыарқылыжақсықасиеттергебаулу.

Ортаңғы «Күншуақ»

тобы Күні: 20.04.2021 ж

Білімберусаласы: Қатынас

Оқу қызметі: Вариатив. Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Саңырауқұлақ саясында» ертегісі.

Мақсаты: Ертегі әлеміне қызығушылықтарын қалыптастыру. Ертегілердің ерекшеліктерін туралы түсініктерін кеңейту. Ертегі кейіпкерлерінің

әрекеттерін бағлауға үйрету. Ертегіні рөлге бөліп сахналата отырып достық қатербиелеу. Көзбұлшықеттерін дамыту.

Сөздік жұмыс: құмырсқа-муравей, көбелек-бабочка, тышқан-мышь, қоян-заяц, түлкі-лиса, саңырауқұлақ-грибы.

Қажетті материалдар: саусақ театры.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Жұмбақ жасыру Өз қалпағын жасынан, Тастамайды басынан.	Балалар жұмбақтың шешуін айтады (саңырауқұлақ.)
Ұйымдастырушы, іздеушілік	«Саңырауқұлақ саясында» ертегісін оқу. Сергіту сәті «Орнымыздан тұрамыз». Көзге арналған жаттығу: «оңға, солға». Ертегі мазмұнына сәйкес сұрақтар қою арқылы ертегінің кім қалай түсінігін білу. Кімге қандай кейіпкер ұнады? Неліктен? Жаңбыр жауғанда құмырсқа қайда барып тығылды? Екінші кім келді? Кішкене саңырауқұлақтың саясына нешеуі тығылды? Ертегіні сахналау.	Балалар ертегінің мұқияттыңдайды. Өздеріне ұнаған кейіпкерлерді атайды. Балалар ертегіні өздері түсінгенін бойынша сахналайды.

Баланың іс- әрекетін бағалау және қорытындылау	Өзіңе ұнаған кейіпкердің суретін салуды тапсырмасына беріледі. Ертегі нісәхна лауда жақсы ойнаған ба лаларды атау, мадақтау.	Балалар ертегіде ұнаған кейіпкерлерді атайды
---	---	--

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқияттыңдай білу.

Болу керек: ертегі кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.

Үйрету керек: ертегі арқылы достыққа тәрбиелеу.

Ортаңғы «Күншуақ»

тобы

Күні: 27.04.2021ж

Білімберусаласы: Қатынас

Оқуқызметі: Вариатив. Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Түймеқыз» ертегісі.

Мақсаты: Ертегі мазмұнын түсінуге, бір-біріне көмектесуге, достық қатар биелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: сиқыршы – волшебница, бала-ребенок, раушангүл-роза, құрбақа-лягушка, тышқан-мышь

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Дидактикалық ойын: Менің досым Мақсаты: адам бойындағы жақсы қасиеттерді айта білуге баулу.	Балалар шеңбер бойынатырып, бір-біріне гүлұсынып, достарының жақсы қасиеттерін айтады.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	«Түймеқыз» ертегісін оқу. Сергіту жаттығуы: Достар бірге ежүреміз, Бірге ойнаймыз, күлеміз. Бірге балық аулаймыз, Міне, біздер қандаймыз! Әрқашан да тілектес, Досыңа көмектес. Ертегі мазмұнына сәйкес сұрақтар қою арқылы балалардың ойларын таныстыру. Көзге арналған жаттығу «Алыс, жақын».	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Өлең жолдарына сәйкес қимыл-қозғалыс жасау. Балалар қойылған сұрақтарға жауап береді.

	Баласы болмаған әйелкімгебард ы? Сиқыршы әйелге неберді? Анасыонынегесалыпбақ ты? Түймеқызды нелер ұрлап кетті?	
--	--	--

	Балықтар Түймеқызға қалай көмек берді? Түймеқыз қарлығашқа қалай көмектесті?	
--	---	--

Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Оқу іс-әрекетіне белсенді қатысқан балаларды мадақтау.	Балалардың ертегіні естеріне сақтайды.
---	--	--

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдай білу.

Болу керек: ертегі кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.

Үйрету керек: ертегі арқылы достыққа тәрбиелеу.

Ортаңғы«Күншуақ» тобы

Күні:04.05.2021ж.

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызыметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Қарлығаштыңқұйрығынегеайыр?»ертегісі.**Мақсаты:**Ертегімазмұнын түсіндіреотырып,қарлығаштыңадамға досқұсекенін түсіндіру.Сөздік қорларын молайтып,естесактау қабілеттерін дамыту,байланыстырасөйлеуге дағдыландыру.Ертегіарқылыбалалардыбір-біріне көмектесуге, достыққа тәрбиелеу.Көру мүмкіндіктерін дамыту.**Сөздікжұмыс:**қарлығаш-ласточка,жылан-змея,маса-комар.

Қажетті материалдар:қарлығаш,маса,жыланныңсуреттері.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Жұмбақ Бұдыр-бұдыр балшықты,Жинапәкепта лшықты. Ұқсатыпқамытқа, Үй салатын жабыққа.Екі айыр құйрығы,Ұшқышқұсты ңжүйрігі. Бұлқандайқұс?	Балалар жұмбақтың шешуін айтады (қарлығаш.)
Ұйымдастырушы,ізденушілік	«Қарлығаштыңқұйрығынегеайыр?» ертегісін оқу. Сергітужаттығуы:Қане, қанат қағайық,Ұшы- ұшып алайық.Орнымызға қонайық.Қарлығаш болып ұшайық, Торғай болып қонайық.Сауысқан болып секіріп, Тоқылдақ болып шоқиық. Көзгеарналғанжаттығу «оңға,солға». Ертегі мазмұнына сәйкессұрақтарқою: Жылан қандай арызайтты?	Балаларертегінімұқиятты ыңдайды. Өлеңжолдарынасәйкескі имыл-қозғалысжасау. Балалар қойылған сұрақтарғажауапбереді. Балалар ертегіні өзтүсінгенде ріншесахналайды.

	Шіркей мен маса неіздеугешыға ды? Масақарлығашқанегежа уап бермеді?	
--	--	--

	Қарлығашұясынқайдасалды? Қарлығаштыңқұйрығын егеайыр?Ертегінісахналату.	
Баланыіс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Қиындықта достарыңа көмектес. Қарлығаш— адамғадосқұс.	Балалар құстарды қорғауға уәде береді.

Күтілетіннәтиже:

Білуі тиіс:ертегінімұқияттыңдайбілу.

Болу керек:ертегікейіпкерлерініңіс-әрекетінбағалау.

Үйрету керек:ертегіарқылыдостыққатәрбиелеу.

Ортаңғы «Күншуақ» тобы

Күні: 11.05.2021ж

Білімберусаласы: Қатынас

Оқуқызыметі: Вариатив. Ертегілерелінде

Тақырыбы: «Қырыққабат пен алма».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегінің міндетін елеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Балаларды жемістер мен көкөністерді ажырата білуге үйрету, оны адам денсаулығына тигізетін пайдасы туралы білу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: қырыққабат-капуста, алма-яблоко, қыс-зима. Қажетті материалдар: қырыққабат, алма.

Іс-әрекет бөлімдері	Тәрбиешінің іс-әрекеттері	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертегілік жылы лебіздерін білдіру. Армысың, асыл күн! Армысың, асыл жер! Армысың, көк аспан! Армысың, жан досым! Жылуыма жылу қос, Міне, менің қолым!	Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы, ізденушілік	Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегі ментанымыз. «Қырыққабат пен алма». Тәрбиеші ертегіні оқып береді. Сұрақтар бойынша жұмыс: Ертегіне жайлы? Ертеде қырыққабат пен алма қай жерде өсті? Суық қыста қырыққабат неге тоңбады? Суықта алма неге тоңабастады? Алма қырыққабаттан не өсіп тінді?	Балалар ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді.

	Алма неге жылы жаққа көшіп кетті? Ең соңы қалай аяқталды? Сергіту сәті «Ағаштар». Көз жаттығуы: «оңға-солға»... (1-2 мин). Балалар ертегіні ахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрінісін сахналау. Саусақ театры (ертегінің көрінісін көрсету).	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардың өз бетінше сахналауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естеріндесектеп, қайта мазмұнын жеткізіп айтуды үйрету.

Ортаңғы«Күншуақ»тобы

Күні:**18.05.2021ж**

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Еңбекпентапқаннан».

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын оятужәнеоныңмазмұнынтүсінуге,образғаенуінқамтамасызету.Ертегініәңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізугебаулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көрүмүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс:бала-мальчик, еңбек-труд, күріш-рис.Қажетті материалдар:бай,бала,қайыршы.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивацияляқ-қозғаушылық	Балалардышеңбержасаптұрғызып, бір-бірінеертеңгілікжылылебіздерінбілдіру. Армысың,асылкүн!Армысың,асылжер!Армысың, көк аспан!Армысың, жан досым!Жылуыма жылу қос,Міне,меніңқолым!	Балалар бір-бірініңқолынұстасып,жылылебіздерін сезінеді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	Балалар,бүгінгіоқуіс-әрекетіміздебізртегіментанысамыз. «Еңбекпентапқаннан». Тәрбиешіертегініоқыпбереді. Сұрақтарбойыншажұмыс: Ертегіне жайлы? Байдың қоластындакімжұмысістеген? Бай баланы қайдажұмсады? Көкбазарданненісатыпалыпкелуге? Жетім келе жатқандакімді көрді? Күріштікімгеберді?Бай жетім балаға не істеді?	Балалар ертегіні мұқияттыңдайды. Балалартәрбиешініңсұрақтарына жауап береді.

	Қайыршымен баланы есте ді? Қайыршыне деді? Бала одан кейін қалай өмі р сүріпті? Ең соңы қалай аяқталды? Сергіту сәті «Орнымыздан тұрайық». Көз жаттығуы: «оңға- солға»... (1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиеші ке йіпкерлерді бөліп береді. Саусақ театры (ертегінің көріні скөрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау.	Көздеріне жаттығу жасайды. Балалардың өз бетінше сах налауы.
Баланың іс-әрекетін бағалау және қорытындылау	Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма? Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.	Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естеріндесің деп, қайта мазмұнын жеткізіп айт
уға үйрету

Ортаңғы «Күншуақ»

тобы

Күні: 25.05.2021.ж

Білімберусаласы:Қатынас

Оқуқызыметі:Вариатив.Ертегілерелінде

Тақырыбы:«Жетіқазынаныңбірі»ертегісі.

Мақсаты:Ертегі әлеміне қызығушылықтарын қалыптастыру. Ертегілердіңерекшеліктерітуралытүсініктерінкеңейту.Ертегініңмазмұнынтүсіндіруде,сұрақтарғатолықжауапберуарқылытілдеріндамыту.Ертегінісахна алауғаүйрету.Көзбұлшық еттеріндамыту.

Сөздікжұмыс:арыстан-лев,андар-дикиеживотные,ит-собака,түлкі-лиса.

Іс-әрекетбөлімдері	Тәрбиешініңіс-әрекеттері	Балалардыңіс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Егерсендесикырлытаяқшаболсәнеістер едің?	Балаларкезекпенжауапбереді.
Ұйымдастырушы,ізденушілік	«Жетіқазынаныңбірі»ертегісінмәнерлеп оқу. Сұрақ-жауапәдісарқылыертегініңмазмұнынашу. АңпатшасыАрыстанормандағыандарғақандайсұраққойды? Аңдарқалайжауапберді? Арыстан неге ашуланды? Иттіңжауабынкімайтты? Сергітусәті:«Менбақшағабарамын». Көзге арналған жаттығу: «оңға, солға».Ертегінісахналауда балаларғақөмектесу.	Ертегіні мұқият тыңдайды. Сұрақтарға жауап береді. Өлеңжолдарынасәйкесқимыл-қозғалысжасау. Балалар ертегіні сахналайды.
Баланыңіс-әрекетінбағалау және қорытындылау	Иттіңжауабынбалаларғабірнешеретқайталату.Балалардымадақтау.Осыертегідегіиттіңсуретін салудыұсыну.	Балалариттіңсуретінсалып,әрбалаөзінтіңсипаттайдды.

Күтілетіннәтиже:

Білуітиіс:ертегінімұқияттыңдайбілу.

Болукерек:ертегікейіпкерлерініңіс-әрекетінбағалау.

Үйретукерек:ертегікейіпкерлерініңсипатыарқылыжақсықасиеттергебаулу

Түркістан облысы Шұбарсу елді мекені

«Бал-бөбек» бөбекжай балабақша

Бекітемін:

«Бал бөбек» бөбекжай балабақша

ЖШС меңгерушісі: Қаныбекова.Р.

2020-2021 оқу жылы

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы

«Зерттеу- іздестіру ойындары»

«Бал-бөбек» бөбекжай бақшасының оқу іс-әрекет аясынан тыс

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонент бөлігінетүсіндірме жазба.

Балабақшада балалардың танымдық дағдыларын дамыту, зерттеуге қызығушылықтарын тудыру, олардың ой-өрісін дамытып, танымдық белсенділігін және білуге деген құштарлықтарын ынталандыру және қоршаған әлемнің тұтастығын қабылдай білулерін қалыптастыру мақсатында, ұйымдастырылған оқу іс- әрекеттерінен тыс балалардың қызығушылықтары бойынша ересек тобында эксперимент жұмысы вариативтік компонент ретінде енгізілді. Зерттеу жүргізу жұмыстарына 36 сағат бөлінді. (Зерттеу-тәжірибе жұмыстарына 18сағат; құм терапиясына 18сағат) «Біз зерттеушіміз» вариативтік компонент бөлігі экология негіздері мен қоршаған ортамен таныстыру бөлімдерін қамтиды.

Бұл жас аралығында балалармен жұмыс қоршаған ортаның құбылыстар мен объектілердің қасиеттері мен белгілерін, олардың өзара байланысын анықтауға бағытталған. Тәжірибе барысында балалардың сөздік қоры құбылыстар мен объектілердің қасиеттерін белгілейтін сөздермен толықтырылады. Сонымен қатар балалар сөздердің қалай пайда болатынымен, омонимдармен, көп мағыналы сөздермен, синонимдармен, антонимдармен танысыды.

Құммен ойын- балалардың эмоционалды хал- жағдайларына оң әсер етеді, бұл баланың өзіндік дамуы үшін тамаша құрал болып табылады.

Құм терапиясының маңызы бала өзін жайлы, қорғалған күйде сезініп, шығармашылық белсенділік танытатын табиғи стимулдық орта қалыптастырады және танымдық, психикалық процестерді дамытады ол түйсік (форманы, түсті, тұтас түйсік), есті, зейінді, қиялды, кеңістік түсінікті, тактильді-кинестикалық сезімділік пен қолдардың ұсақ моторикасы дамиды.

Құм бала үшін магнит сияқты өзіне тартымды зат. Осы ұсынып отырған эксперимент барысының тақырыптары да осы жас ерекшеліктеріне сай келеді.

Үйірмелер ұзақтығы 20-25 минуттан, аптасына 1 рет өтеді. Үйірме зерттеу бұрышында өтеді. Зерттеу бұрышының міндеттері: бастапқы табиғи-ғылыми қағидалардың дамыту, байқағыштықты, білуге құмарлықты, белсендікті, ойлау операцияларындамыту, затты жан-жақты зерттеу дағдысын қалыптастыру.

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонент жоспары

№	Тақырыптар	Мақсаты	Сағат саны
1	«Алтын балықтың саяхаты» ертегі	Балаларға құм терепиясы арқылы «Алтын балық ертегісімен таныстыру». Ұсақ қол моторикасын дамыту.	1
2	«Сиқырлы құм»	Құм әлеміне саяхатқа бару.Құмның қасиетімен таныстыру.	1
3	«Құмның қасиеті»	Балаларға құмның қасиеті туралы түсінік беру.Құм арқылы қол моторикасын дамыту. Қолдың атқаратын қызметі жайлы әңгімелеу	1
4	«Бауырсақ» ертегісі	Балаларды ертегімен таныстыру.Құммен байланыстыра отырып ойлау қабілеттерін арттыру.	1
5	«Құмдағы өрнек»	Балалардың қол моторикасын дамыту, құмды қолдана отырып әртүрлі тақырыптарда өрнек салуға үйрету.	1
6	«Құм қалашығы»	Балалардың құм қалашығы жайлы білімдерін толықтыру. Ұсақ қол моторикасын дамыту.	1
7	«Күн сәулелі бала» ертегісі	Балаларға ертегіні баяндай отырып Күн сәуле деген балаға құмнан жол салу. Мейрімділікке қамқорлыққа тәрбиелеу.	1
8	«Сиқырлы гүл»	Балаларға гүлдер жайлы әңгімелеу. Балалардың қол моторикасын дамыту .Құмда ұнаған гүлдерін салуға үйрету.	1
9	«Түлкішектің тоқашы»	Балалардың ертегі кейіпкері жайлы әңгімелеу. Түлкінің мінез-құлқын сипаттай отырып ертегіні айтып беру.Ертегі кейіпкерлерін құмға жасыра отырып оның астында немесе үстінде екенін айтуға үйрету	1
10	«Жыл мезгілдері»	. Балалардың жыл мезгілдері туралы білімдерін толықтыру. Балалардың қол моторикасын дамыту. Сөздік қорларын молайту.	1
11	«Ойыншықтар мекені»	Балалардың өздері жақсы көретін ойыншықтары жайлы әңгімелесу. Құмнан ойыншықтар мүсіндеуге үйрету.Оң жағында, үстінде,астында,сол жағында жасыра білуге үйрету.	1

12	«Ненің ізі»	Балаларға құм бетінде әртүрлі іздерді салдыра отырып, олардың аттарын айтып беруге үйрету. Ұсақ қол моторикасын дамыту.	1
13	«Өлше де сана»	. Балаларға қасықпен құмды саната отырып оны өлшеуге үйрету	1
14	«Толқын»	Түсін ажыратуға, алдында, артында, жанында деген ұғымдарды қалыптастыру. Құмда ирек сызықтар арқылы ұсақ қол моторикасын дамыту.	1
15	«Ақылды тышқан» ертегісі	Ертегінің не туралы екенін айту. Ертегі желісімен толықтай таныстыру. Ертегідегі тышқанды құм бетінде мүсіндеу	1
16	«Көл бақа саяхаты»	Көл бақаның суретін көрсете отырып әңгімелеу оны құм бетінде мүсіндеу. Ұсақ қол моторикасын дамыту.	1
17	«Көңілді қоян»	Қоянның суретін көрсете отырып әңгімелеу оны құм бетінде мүсіндеу. Ұсақ қол моторикасын дамыту.	1
18	«Ауа»	. Ауа және оның қасиеті туралы білім беру. Табиғатты қорғауға тәрбиелеу	1
19.	«Ғажайып сіріңке»	Сіріңке туралы түсініктерін кеңейту. Тәжірибе арқылы бақылау, талдау дағдыларын дамыту.	1
20.	«Әдемі шар»	Балаларға шар туралы мағлұмат беру. Қызығушылықтарын, ойлау қабілетін дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу	1
21.	«Түймедақ»	. Балаларға гүл туралы мағлұмат беру. Қызығушылығын, ойлау қабілетін дамыту.	1
22	«Мұз- қатты су»	Тәжірибе арқылы судың қасиетімен таныстыру. Судың қатты жәнәсұйық түрі болатынын айту.	1
23	«Раушан гүлі»	Гүлдер туралы білімдерін кеңейту, заттарды бірнеше қасиеттері бойынша зерттеу арқылы үйрету.	1
24	«Су- мөлдір зат»	Су және оның маңызы туралы білімдерін тереңдету. Тәжірибе жасау барысында бақылағыштық дағдыларын жетілдіру	1
25	«Суда дәм жоқ»	Балаларға өздері танысып отырған нысандар жайлы жан-жақты мағлұмат беру. Судың дәмі жоқ екенін түсіндіру.	1

26	«Суда пішін болмайды»	Су- тіршілік көзі екені туралы білімдерін кеңейту. Судың тұрақты пішіні болмайтынын түсіндіру.	1
27	«Бу- бұл да су»	Табиғаттағы судың айналымы туралы білім беру. Қоршаған ортаның сұлулығын сезіне білуге тәрбиелеу.	1
28	«Әдемі жұмыртқа»	Жұмыртқа туралы түсініктерін кеңейту. Тәжірибе арқылы бақылау, талдау дағдыларын дамыту.	1
29	«Кеме»	Кеме туралы түсініктерін кеңейту. Тәжірибе арқылы бақылау, талдау дағдыларын дамыту.	1
30	«Кемпірқосақ»	Балаларға кемпірқосақ туралы мағлұмат беру. Балалардың сабаққа деген қызығушылығын ояту.	1
31	«Сыйқырлы су»	Балаларға су туралы мағлұмат беру. Қызығушылығын, ойлау қабілетін дамыту.	1
32	«Су мен зат арасындағы байланыс»	Өзін қоршаған заттар туралы мәлімет беру. Қызығушылығын, ойлау қабілетін дамыту.	1
33	«Су сұйық сондықтан ағады »	Тәжірибе арқылы судың қасиетімен таныстыру. Бірлесіп жұмыс жасауда өзара сыйластыққа, түсіністікке тәрбиелеу.	1
34	«Суда кейбір заттар ериді, ерімейді»	Судың қасиеттерімен ерекшеліктері туралы білімдерін бекіту. Әр түрлі тәжірибе жасауға қызығушылығын арттыру. Суды үнемді пайдалануға тәрбиелеу.	1
35	«Жылы және суық түс»	Балаларға жылы және суық түстер туралы мағлұмат беру. Қызығушылығын, ойлау қабілетін дамыту	1
36	«Әжемнің алашасы»	Балаларға қол өнерлердің жасалу жолдары мен түстері жайлы мағлұмат беру. Қол өнер жайлы білімдерін арттыру	1

Мерзімі: 3. 09. 2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Алтын балықтың» саяхаты

Мақсаты: Балаларға құм терепиясы арқылы «Алтын балық» ертегісімен таныстыру. Балалардың қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм, қонақ (Су перісі)

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Балалар бүгін бізге қонаққа су перісі келіп отыр. Оның бүгін көңіл-күйі болмай тұр екен себебі ол өзінің алтын балығын жоғалтып алыпты. Қазір біз сендермен су перісімен бірге құм әлеміне саяхатқа барып балықтың мүсінін суреттеп көрейік. Алақанды ашайық, Сикырын біз табайық. Әдемі суреттердіен біз, Сикырлап өрнек салайық	Назарларын тәрбиешіге аударады. Бірге қайталап айтады.
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Тәрбиеші балаларға «Алтын балық» ертегісін әңгімелейді. Балаларды құмға шақырып, балықты қалай мүсіндеу керек екендігін айтып түсіндіреді. Ойын: «Балық» Барысы: Балалар қолдарыналдыға созып балықтың қимылдарын жасайды. • Сергіту жаттығуы: Жып-жылы таза суда Балық жүзіп ойнауда Біресе керіледі, Біресе жиырылады Ал бірде құмға тығылады. Балалар сендер қазір қолдарыңды құмға салып	Ертегіні мұқият тыңдайды. Балалар көздерін жұмады сикырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен барі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.

	балықтың бейнесін бейнелеңдер.	
Рефлексиялы түзету кезең	• Қорытынды бөлім: Сұрақ-жауап сәті • Балалар бүгін бізге қонаққа кім келді? • Ертегіде не туралы айтылған? • Оны не себептен Алтын балық деп атаған? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Ертегіні білу керек. Кейіпкерлердің әректтерін ажырата білуді керек.

Болу керек: Су асты тірішілігі жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Тапсырманы мұқият зейін қойып орындауды істей алу керек.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм үнтаспа, түймелер, моншақтар

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: • Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. • Балалар қазір біз сендермен сиқырлы құм еліне саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттердіен біз, Сиқырлап өрнек салайық	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Қимылдармен бірге қайталап айтады.
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	«Құмның қасиеті» жайлы әңгімелеу. Құмның майда, жұмсақ, алақан арасында сусылдап кететіні жайлы көрсете отырып жасату. Құмды қалай тегістеу керектігін көрсету. Ойын: «Құм шеңбері» Барысы: Балалар қазір сендер өздеріңе бір шеңбер салып соны алдарыңдағы түймелермен немесе моншақтармен әшекейейсіңдер. Салған суретке ат қойыңдар. Сергіту жаттығуы: Алақанда ашамыз, Саусақтарды қосамыз Бір жұмып бір ашып Қолымызды демалтамыз.	Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды.

	Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.	Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.
Рефлексиялы түзету кезеңі	• Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар бүгін біз сендерен қайда саяхатқа бардық? • Құмның қандай қасиеттері бар.? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Құммен жұмыс жасау ережелерін білу керек.

Болу керек: Ханашайым жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Берілген тапсырманы орындай алу керек, қойылған сұрақтарға толық жауап беру керек.

Мерзімі: 17.09.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Құмның қасиеті»

Мақсаты: Балаларға құмның қасиеті туралы түсінік беру.Құм арқылы қолмоторикасын дамыту. Қолдың атқаратын қызметі жайлы әңгімелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм , үнтаспа, Сиқыршы (қонақ)

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар,сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Балалар қазір біз сендермен құм қалашығына саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерден біз, Сиқырлап өрнек салайық.	Балалар шеңберге тұрады. Назарлаын тәрбиешіге аударады. Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Топпен бәрі қайталайды.
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Қонаққа сиқыршы келеді. Балалар мен сонау алыс құм шаһарынан келдім. Бүгін мен сендерге құмның қасиетін анықтауға көмектесем, ол үшін біз сендермен ойын ойнайық. Ойын: «Сиқырлы алақан» Барысы: Балалар қолдарын құмға салып құмнан алған әсерлерін айтады. Сергіту жаттығуы: Бала бала балақан, Қане қайсы алақан. Саусақтарын әйбәт,	Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз

	Былай-былай ойнат. Балалар сендер қазір алақандарыңды құмның бетіне қойып, сұқ саусақтарыңмен әрқайсың өз көңіл күйлеріңді салындар	еріктерімен жұмыстары.
Рефлексиялы – түзету кезең	• Қорытынды бөлім Тамаша балалар бүгін біз сендермен құмның қасиеттері мен таныс болдық. • Балалар құммен ойнағанды ұнатасыңдар ма? • Құммен жылдың қай мезгілінде ойнаймыз? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды.

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Құммен жұмыс жасай білу керек.

Болу керек: Қолмен құда жұмыс жасау ережесін білу керек.

Істей білу керек: Жұмысты орындау барысында тәртіп пен ережелерді сақтай білу керек.

Мерзімі: 27.09.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Бауырсақ ертегісі »

Мақсаты: Балаларды ертегі желісімен таныстыру. Құммен байланыстыра отырып ойлау қабілеттерін арттыру.Балалардың қол моторикасын дамыту

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм ,Әже қонақ

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар,сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. • Балалар бір дыбыс естілетін сияқты біге біреу қонаққа келген болар байқап көрейікші. Әже келеді. • -Сәлеметсіңдер ме балалар! •Балалар мен сонау алыс ертегі елінен келдім, келген себебім пісіріп қойған бауырсағым терезенің алдында тұрып қашып кетіпті енді не істерімді дебілмеймін, сендер маған көмектесіңдерші. Бауырсағымды тауып беріңдерші.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. • Сәлеметсізбе! • Әжені толық тыңдайды.
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Тәрбиеші «Бауырсақ ертегісін» әңгімелейді. Балалар қазір енді біз сендермен құм қалашығына саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерді біз, Сиқырлап өрнек салайық Балалар ал енді балалар	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен барі бәрі бірдей

	бауырсақты құмнан мүсіндеп жасап көрейік, мүмкін сонда әжемізге тез көмектесе алатын болармыз. - Ал әжеміз біздің бауырсақты қалай жылдам әрі тез жасайтынымызды бақылап отырсын.	қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.
Рефлексиялы — түзету кезең	<i>Қорытынды бөлім</i> Сұрақ-жауап сәті: • Балалар біз бүгін сендермен қандай ертегі кейіпкерімен таныстық? • Бауырсақ қайда келді? • Ол орманда қандай аңдарға кездесті? <i>Балаларды мақтап, мадақтау</i>	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек:Бауырсақ ертегесін білу керек. Ертегідегі басты кейіпкерді білу керек.

Болу керек:Ертегі жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Ертегінің мазмұнын айта алуды және өз ойларымен толық бөлісе алуды білу керек.

Мерзімі: 01.10.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Құмдағы өрнек»

Мақсаты: Балалардың қол моторикасын дамыту, құмды қолдана отырып әртүрлі тақырыптарда өрнек салуға үйрету.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм жапырақтар ұнтаспа, құм ханшайымы

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге қарайық. Мен сендердің көздеріңнен қуанышпен қызығушылық көріп тұрмын. Бір-бірлеріне жылы лебіздерін білдіреді.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Қуан, шаттан алақай! Қуанатын күн келді Күліп шықты күн бүгін Қайырлы таң балалар! Қайырлы таң қонақтар!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Балалар қазір біз сендермен құм қалашығына саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерден біз, Сиқырлап өрнек салайық Құм Ханшайымы келеді: Сәлемесіңдер ме балалар! Мен сендерге әдемі суреттер алып келдім. Мына суреттен нені көріп тұрсыңдар? Дұрыс айтасыңдар бұл суреттегі оюлар, бірақ қандай оюлар екені белгісіз. Олар аяқталмаған. Оларды аяқтап	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Балалар амандасады. Оюларды көріп тұрмыз.

	оюлардың аттарын білгілерің келе ме? Олай болса құммен ол оюлардың жалғасын тауып салып көрейік . Сергіту жаттығуы: Бала-бала балақан Қане қайсы алақан Саусақтарың әйбәт Былай-былай ойнат Оюларыңды құмға салып болсаңдар олардың аттарын атайық. -Мынау, қай оюдың түрі? -Ал, мына оюдың аты қалай аталады? -Тағы қандай оюларды білесіңдер?	Балалар құмның бетіне суреттегі оюларды аяқтап салады. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. -Қошқар мүйіз деген ою. -Ирек ою деп аталады. -Гүл. Түйетабан, ботакөз.
Рефлексиялы — түзету кезең	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: Бізге кім қонаққа келді? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Ою түрлері жайлы білу керек.

Болу керек: Құмнан оюларды өрнектеп салу керектігі жайлы түсінігі болу керек.

Істей білу керек: Қойылған сұрақтарға толық жауап қайтару керек

Мерзімі :08.10.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Құм қалашығы»

Мақсаты: Балалардың құм қалашығы жайлы білімдерін толықтыру. Ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм , ұнтаспа

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге қарайық. Бір-бірімізге деген жылы лебіздерімізді білдірейік.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Арайлап таң атты! Алтын сәуле таратты Нұр шапағын шашты, Қайырлы таң достарым!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Балалар қазір біз сендермен құм қалашығына саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерді біз, Сиқырлап өрнек салайық «Құм қалашығы» жайлы әңгімелеу. Ойын: «Кім жылдам» Құмнан әртүрлі пішіндер жасайды. Сергіту жаттығуы: Қолды алға созамыз Алақанды ашамыз Бір жұмып бір ашып Сиқырлы өрнек саламыз. Балалар сендер қазір қолдарыңды құмға салып құм қалашығында орналасқан әдемі үйлерді	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.

	жасаңдар. Онда үлкен-кіші үйлер өте көп. Ол үйлер құм қалашығы деп аталады.	
Рефлексиялы түзету кезең	<i>Қорытынды бөлім</i> Сұрақ-жауап сәті: • Балалар біз бүгін сендермен қайда саяхатқа бардық? • Құм қалашығында нелер бар екен? <i>Балаларды мақтап, мадақтау</i>	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Құммен жұмыс жасау ережелерін білу керек.

Болу керек: Құмнан әр түрлі мүсіндер жасау түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз ойларын толық жеткізіп тәртіпті сақтай білу керек.

Мерзімі:15.10.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Күн сәулелі бала» ертегісі

Мақсаты: Балаларға ертегіні баяндай отырып Күн сәуле деген балаға құмнанжол салу.Мейірімділікке қамқорлыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм , ұнтаспа

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар,сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Балалар қазір біз сендермен құм қалашығына саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерді біз, Сиқырлап өрнек салайық Қонаққа Айдос бала келеді.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Күн әлемінен қонаққа келген Айдос өзінің түсінде көрген «Күн сәулелі бала» ертегісін әңгімелейді. Ертеде құм шахарында Күн сәулелі бала болыпты. Ол сондай мейірімді айналасындағылардың бәрін тек ғана мейірімге қамқорлыққа бөлепті. Күндердің күнінде Күн сәулелі баланың өз үйінен адасып кеткенін айтады. Сол балаға көмек көрсетуін сұрайды.	Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі.

	<i>Сергіту жаттығуы:</i> Оң қолымда бес саусақ Сол қолымда бес саусақ, Алақанды ашамыз Беске бесті қосамыз Болып шықты он саусақ. Балалар сендер қазір қолдарыңды құмға салып күн сәулелі баланың мүсінін бейнелейік. Енді оның үйін табуға көмектесейік ол үшін әдемі үй салыңдар. Үйлеріңді салып болсаңдар енді оған адаспай баратын жолды салып қойыңдар. Өте жақсы енді күн сәулелі бала үйіне осы жол арқылы адаспай баратын болды.	Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары. Балалар Күн сәулелі баланы салып, оның үйін тауып беру үшін үй салады. Балалар жол салады Балалар күн сәулелі балаға көмектескендеріне қуанады.
Рефлексиялы – түзету кезең	<i>Қорытынды бөлім:</i> Сұрақ-жауап сәті: • Айдос түсінде кімді көреді? • Күн сәулелі бала қандай екен? <i>Балаларды мақтап, мадақтау</i>	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Құмен жұмыс жасауды білу керек.

Болу керек: Жұмыс барысында ережелерді сақтау туралы білу керек

Істей білу керек: Тапсырманы толық орындауды істей алу керек.

Мерзімі:22.10.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Сиқырлы гүл»

Мақсаты: Балаларға гүлдер жайлы әңгімелеу. Балалардың қол моторикасын дамыту Құмға ұнаған гүлдерін салуға үйрету

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм , ұнтаспа, формалар

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Қонаққа Айгүл келеді. Балалар мен бүгін жолда келе жатып әжемнің маған барген сиқырлы гүлін жоғалтып алдым сол гүлді жоғалтып едім көңіл-күйім болмай тұр, іздемеген жерім қалмады? Сендер маған көмектесулерінду сұраймын.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Тәрбиеші балаларға «Сиқырлы гүл» ертегісін әңгімелеу.Ертегіде айтылған гүлдің жай гүл емес сиқырлы екенін түсіндіру. Ойын: «Сиқырлы қолдар» Сергіту жаттығуы: Оң қолымда бес саусақ Сол қолымда бес саусақ,Алақанды ашамыз Беске бесті қосамыз Болып шықты он саусақ. Балар қазір сендер алдарыңда тұрған формалармен гүлді мүсіндейсіңдер қандай сиқырлы гүлдер шығатыны	Ертегіні мұқият тыңдайды. Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.

	байқап көрейік. Сол сиқырлы гүлді Айгүлге береміз	
Рефлексиялы — түзету кезең	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар сендер мүсіні жасаған гүл қалай аталады? • Айгүлдің неден көңіл күйі болмады? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Сиқырлы гүл ертегісін білу керек

Болу керек: Гүлдер жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өлең-тақпақтарды айтуды, өз еріктерімен жұмыс жасауды істей алу керек.

Мерзімі :29.10.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Түлкішектің тоқашы»

Мақсаты: Балалардың ертегі кейіпкері жайлы әңгімелеу. Түлкінің мінез-құлқын сипаттай отырып ертегіні айтып беру.Ертегі кейіпкерлерін құмға жасыра отырып оның астында немесе үстінде екенін айтуға үйрету. Балалардың қол моторикасын дамыту

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм , ұнтаспа,

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар,сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге қарайық. Мен сендердің көздеріңнен қуаныш пен қызығушылық көріп тұрмын. Бір-бірлеріне жылы лебіздерін білдіреді. Қонаққа Түлкі келеді.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Бақшамызға келгенде Жолыққан әр жандарға Ертемен ақ пейілмен «Қайырлы таң»- деймін мен!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	- Балалар қараңдаршы бүгін бізге қонаққа түлкі келіпті, ол өзінің пісірген тоқашты дәмді пісіретінін айтып мақтанады. Сол туралы ертегіні айтып баяндайды. «Түлкішектің тоқашы » ертегісін әңгімелеу. Түлкі өзіне көмек сұрап балаларды құммен тоқаш жасауға ортауға шақырады. Сергіту жаттығуы: Түлкі-түлкі түлкішек Түнде қайда барсың? Апам үйіне барамын, Апаң саған не беред? Сиыр сауып сүт беред.	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен барі бәрі бірдей қайталайды.

	Оны қайда қоясың? Тал түбіне қоямын, Ит әкетсе қайтесің? Жылап – жылап қоямын. Балар біз қазір сендермен түлкінің пісірген тоқашын құммен жасаймыз, ол үшін сендер алдарындағы дымқыл құммен тоқашты мүсіндеуді бастандар. Ертегі кейіпкерлерін жасыру арқылы астында немесе үстінде екенін табуға ұсыныс беріледі.	Балалардың өз еріктерімен жұмыстары. Балалар ертегі кейіпкерлерін құмда жасырып олардың үстінде немесе астында жасырылғандығын айтып көрсетеді.
Рефлексиялы – түзету кезең	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Ертегі не жайлы айтылған? • Түлкіге нені пісіруге көмектестік? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Түлкішіектің тоқашы ертегісін білу керек.

Болу керек: Аңдар жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Құммен жұмыс жасай білу керек, жұмыс барысында тәртіп сақтай білу керек.

Мерзімі:05.11.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Жыл мезгілдері»

Мақсаты: Балалардың жыл мезгілдері туралы білімдерін толықтыру.Балалардың қол моторикасын дамыту. Сөздік қорларын молайту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм ұнтаспа. Ертекті (қонақ)

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар,сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. - Балалар бүгін бізге сонау ертегілер елінен жыл мезгілдері қонаққа келіп отыр, қазір сендермен бірге «Жыл мезгілдер еліне саяхатқа» шығамыз. Саяхатқа шықпас бұрын сиқырылы сөздерімізді қайталап алайық. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерді біз, Сиқырлап өрнек салайық	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	«Жыл мезгілдері» жайлы әңгімелеу. Балармен өздері жақсы көретін жыл мезгілдері жайлы айтып әңгімелейді. Жыл мезгілдерін суреттерге карап естеріне түсіреді. Сергіту жаттығуы: Орнымыздан тұрамыз Қолды белге қоямыз Бұрыламыз оңға бір, Бұрыламыз солға бір, Жаттығулар жасасақ Жақсы сергіп қаламыз. Тәрбиеші балаларға өздеріне	Бір- бірлерінің айтқан әңгімесін мұқият тыңдайды. Төрт жыл мезгілін естеріне түсіреді. Қимылмен барі бәрі бірдей қайталайды.

	қандай жыл мезгілдері ұнайтынын сұрап оны құмның бетіне салуды тапсырады. Әр баладан қай жыл мезгілін құмға салғанын,оның несі ұнайтынын сұрау.	Балалардың өз еріктерімен өздеріне ұнайтын жыл мезгілдерін құм бетіне салуға кіріседі. Балалар өздері салған жыл мезгілдерін айтып оның несімен ұнайтынын айтады.
Рефлексиялы түзету кезең	• Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар сендер қандай жыл мезгілдерін салдыңдар? • Бізге қонаққа келеген кім? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек Жыл мезгілі жайлы білу керек

Болу керек: Табиғат өзгерістері жайлы түсініктері болу керек

Істей білу керек: Өз ойларын толық жеткізе отырып берілген тапсырманы істей білу керек

Мерзімі :12.11.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Ойыншықтар мекені»

Мақсаты: Балалардың өздері жақсы көретін ойыншықтары жайлы әңгімелесу.

Құмнан ойыншықтар мүсіндеуге үйрету. Балалардың қол моторикасын дамыту

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм ,
ұнтаспа, формалар, ойыншықтар Қонақ (қонақ)

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. • Қазір бәріміз құмда жұмысымызды бастамас бұрын сиқырлы сөздерімізді есімізге түсіріп қайталап өтейік. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерді біз, Сиқырлап өрнек салайық	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Қонаққа Қонақ келеді. Жолда келе жатып ойыншықтарын жоғалтып алағанын айтады, балалардан көмек сұрайды «Менің ойыншықтарым» тақырыбында әңгімелеу. Сергіту жаттығуы: Біздерде бар қуыршақ, Бұзау қозы құлыншақ. Ойыншықтар тыңдайды, Өмір беріп бұйырсақ. Қуыршақтар ұйықтайды, Айтқаныңнан шықпайды, Бұзау қозы құлыншақ	Ойыншықтар туралы өз ойларын айтып топпен әңгіме құрайды. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.

	Ұйықта десе ұқпайды Тыңдамаса ұрысса, Осылары дұрыс па? Тентектігін тыймаса Тұрғызамын бұрышқа. Балалар әртүрлі формалармен ойыншықтарды мүсіндейді.	
Рефлексиялы — түзету кезең	• Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар ойыншықтарды сындыруға бола ма? • Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Ойыншықтарға арналған тақпақтар білу керек.

Болу керек: Ойыншықтармен қалай ойнау кергі жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек:Құммен өз ереіктерімен жұмыс істей білу керек

Мерзімі: 19.11. 2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Ненің ізі»

Мақсаты: Балаларға құм бетінде әртүрлі іздерді салдыра отырып, олардың аттарын айтып беруге үйрету. Ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм ұнтаспа,

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар мен сендерді көргеніме өте қуаныштымын. Бүгін бізге қонаққа Аю келіпті ол өзінің достарына қонаққа шақыра келіпті Қазір біз сендермен аюдың достарына қонаққа барайық Жұмбақ жасыру: Өзі дәу,балды жақсы көреді.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Балалардың жауабы: Аю
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Балалар аюдың достарына тез бару үшін олардың іздерін таба білуіміз керек.Ол үшін мына құмсалғыштағы құмдардан аюдың достарының іздерін салып көрейікші. Ормандағы аюдың достары кім екен? Дұрыс айтасыңдар,олай болса олардың іздерін салып көрейік. Сергіту жаттығуы: Қорбаңдаған аюдың Құлпынайы көп екен. Теріп,теріп алайық. Қалтамызға салайық. Балалар жұмыстарын аяқтайды. Қасқырдың ізі қандай? Ал.қоянның іздері қандай болады екен?	Балалар құмсалғыштарын алып олардың іздерін салуға дайындалады. Қоян,түлкі,қасқыр Олар аңдардың іздерін салуға кіріседі. Қимылмен барі бәрі бірдей қайталайды. Балалар жұмыстарын аяқтайды.. Қасқырдың ізі аюдың ізінен кішірек,ал қоянның ізі кішкентай.

	Балалар, аюдың достарының іздерін салып болдыңдар, енді оларға қонаққа тез баратын болдық. Олар сендерді көріп қуанатын болды.	Аюдың достарына тез баратындарын естіп қуанады.
Рефлексиялы – түзету кезең	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар сендерге кім қонаққа келді? • Құмға кімдердің іздерін салдыңдар. Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Жабайы аңдар жайлы білу керек.

Болу керек: Аңдардың іздерінің үлкен, кіші екені і жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз еріктерімен жұмыс жасай білу керек.

Мерзімі: 26.11.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Өлше де сана»

Мақсаты: Балаларға қасықпен құмды саната отырып оны өлшеуге үйрету.

Балалардың қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм, ұнтаспа, формалар, ойыншықтар.

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге жылы лебіздерімізді білдіріп амандасайық. Балалар қазір біз сендермен құм әлеміндік орналасқан бір әдемі қалаға қонаққа барамыз. Оның аты «Көңілді қасықтар мекені» деп аталады. Қонаққа құс ұшып келеді аузында хаты бар.	Балалар шеңберге тұрады амандасады. Назарларын тәрбиешіге аударады.
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Тәрбиеші хатты алып оқып береді. «Балалар қасықтар мекеніне бір сыйқыршы келіп қасықтардың бәрін сыйқырлап кетті. Енді олар өлшеп, санай алмайды сондықтан сендердің көмектерің керек. Бізге көмектесулеріңді сұраймыз» -депті - Тәрбиеші балалар келіндер ендіше біз өзіміз білетін сандарымызды айтайық сонда мүмкін сыйқыры шешіліп қалар.	Балалар хатты мұқият тыңдайды. Балалар өздері білетін сандарын санай бастайды. Бір, Екі, Үш, Төрт, Бес

	Балалар сендер қасықтарды сыйқыршыдан құтқардыңдар. - Тамаша балалар рахмет енді бәріміз алдарымызда тұрған құмдарды мына қасықтармен санап оны ыдысқа салып өлшейік. Кім көп құмды өлшеп, санап салды екен. Сергіту сәті. Тербеледі ағаштар, Алдымен жел еседі. Кіп-кішкентай балалар, Үлкен болып өседі. Кім қанша қасық құмды ыдысқа өлшеп салды екен.	Балалар қасықтарды сыйқыршыдан құтқарғандарына қуанады. Алдарындағы құмдарды қасықпен санап өлшейді. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалар қанша қасық құмды санап өлшеп ыдысқа салғандарын айтады.
Рефлексиялы түзету кезеңі	Қорытынды бөлім - Бізге кімнен хат келді? - Балалар қасықтарды кім сыйқырлап тастаған? - Нешеге дейін санауды білесіңдер? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Сандар жайлы білу керек.

Болу керек: Ыдыстар оның ішінде қасықтар жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз еріктерімен жұмыс жасай білу керек.

Мерзімі: 03.12.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Толқын»

Мақсаты: Ертегеі елінде бола Ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм ,
ұнтаспа, формалар, ойыншықтар.

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге қарайық. Мен сендердің көздеріңнен қуаныш пен қызығушылық көріп тұрмын. Бір-бірлеріне жылы лебіздерін білдіреді. Қонаққа Құм ханзадасы келеді.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Қуан, шаттан алақай! Қуанатын күн келді Күліп шықты күн бүгін Қайырлы таң балалар! Қайырлы таң қонақтар!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Балаларға құм ханзадасы келіп тауда мекендейтін ергежейлер жайлы әңгімелейді. Таулы жерде мекендейтін ергежейді әңгімелей отырып оны құмда мүсіндеуге шақырады. Ойын: «Тауға саяхат» Сергіту сәті: Бала-бала балақан Қане қайсы алақан Саусақтарың әйбәт Былай-былай ойнат Балалар әншілер мекені	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды.

	жайлы әңгімелей отырып ән салған адамды бейнелейді.	Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.
Рефлексиялы түзету кезеңі	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар қонаққа кім келді? • Ергежейлер қайда мекендейді? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Ергежейлер жайлы білу керек.

Болу керек: Неліктен ергежейлер деп аталатыны жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз еріктерімен жұмыс жасай білу керек.

Мерзімі: 10.12.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Ақылды тышқан ертегісі»

Мақсаты: Ертегінің не туралы екенін айту. Ертегі желісімен толықтай таныстыру.Ертегідегі тышқанды құм бетінде мүсіндеу. Ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм ұнтаспа, формалар, ойыншықтар.

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Қазір бір-бірімізге деген жылы лебіздерімізді білдірейік. Балалар бүгін мен сендерге «Ақылды тышқан» ертегісін оқып беремін, сендер мұқият назар салып тыңдаңдар.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Қуан, шаттан алақай! Қуанатын күн келді Күліп шықты күн бүгін Қайырлы таң балалар! Қайырлы таң қонақтар!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	«Ақылды тышқан ертегісін» әңгімелеу. Ертегідегі тышқанның іс-әрекетін талдау. Балалардан мазмұнын сұрау. «Білекті біріді жығар, Білімді мыңды жығар»-мақалын жаттау Ойын: «Тышқан мен мысық» Сергіту сәті: Тышқан шықты ініннен Сағат неше көрейін деп Бауын тартып қалып еді Бір нәрсе тарс ете қалды Қорыққаны соншалық Ініне қарай тығылды ол.	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.

	Балалар Ертегінің бас кейіпкері тышқанның бейнесін мүсіндейді.	
Рефлексиялы түзету кезеңі	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Тышқанда не ұстап алды? • Ол тышқанды қандай сөздер айтып мазақ қылды? • Тышқан не деп жауап берді? • Тышқан Арыстанды қалай құтқарды? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Ертегі не жайлы екенін білу керек.

Болу керек: Ертегі кейіпкері тышқан жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз еріктерімен жұмыс жасай білу керек.

Мерзімі: 24.12.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Көл бақа саяхаты»

Мақсаты: Көл бақаның суретін көрсете отырып әңгімелеу оны құм бетінде мүсіндеу. Ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм, ұнтаспа, формалар,

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге қарайық. Мен сендердің көздеріңнен қуанышпен қызығушылық көріп тұрмын. Бір-бірлеріне жылы лебіздерін білдіреді. Бізге бүгін қонаққа Бақа келді, ол өзінің кәлінен адасып қалғаны туралы айтады. Балалардан көмек сұрайды.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Қуан, шаттан алақай! Қуанатын күн келді Күліп шықты күн бүгін Қайырлы таң балалар! Қайырлы таң қонақтар!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Тәрбиеші балаларға «Көл бақа ертегісін» әңгімелейді. Ертегідегі бақаның іс-әрекетін талдау. Сергіту сәті: Бақа-бақа балпақ. Басың неге жалпақ, Темір қалпақ көп киіп. Басым содан жалпақ, Бақа-бақа балпақ. Бұтың неге талтақ, Субетінде көп жүзіп. Бұтым содан талтақ. Бақа бақа балпақ көзің неге тостақ Қырға шығып көп қарап Көзім содан тостақ.	Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды.

	Балалар Ертегінің бас кейіпкері Бақаның бейнесін мүсіндейді.	Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.
Рефлексиялы түзету кезеңі	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Бақа не мақтанады? • Мақтаншақ бақа қайда құлайды? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Көл бақа жайлы білу керек.

Болу керек: Көл бақа жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз еріктерімен жұмыс жасай білу керек.

Мерзімі: 31.12.2020ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Көңілді қоян»

Мақсаты: Қоянның суретін көрсете отырып әңгімелеу оны құм бетінде мүсіндеу.. Ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, дымқыл және құрғақ құм , ұнтаспа, формалар, ойыншықтар.

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар, сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. Бір-бірімізге қарайық. Мен сендердің көздеріңнен қуаныш пен қызығушылық көріп тұрмын. Қонаққа қоян келеді. Ол өзінің қорқып жол бойы орманда адасып жүргенін баяндайды. Тәрбиеші: Балалар келіндер біз қоянға өз көмегімізді көрсетейік. Оған құмнан орманға жол көрсетейік.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. Бақшамызға келгенде Жолыққан әр жандарға Ертемен ақ пейілмен «Қайырлы таң»- деймін мен!
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Балаларға «Ормандағы қоян» беларусь ертегісін әңгімелеу. Ертегідегі қоянның іс-әрекетін талдау. Ойын: «Қоян-қоян тұршы.» Сергіту сәті: Ұзын құлақ сұр қоян, Естіп қалып сыбдырды. Ойлы-қырлы жерлермен, Ытқып-ытқып секірді Қарап еді артына, Қиығын салып көзінің, Келе жатқан томпаңдап, Көжегі екен өзінің.	Ертегіні мұқият тыңдайды. Ойынның барысын мұқият тыңдап алған әсерлері туралы әңгімелеседі. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды. Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.

	Балалар Ертегінің бас кейіпкері қоянның бейнесін мүсіндейді.	
Рефлексиялы түзету кезеңі	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: Қоян үйшігінен шығып нәні естиді? Алдынан не шығады? Қорыққан оян не істейді? Су жағасына келіп нәні көреді? Бақа қоянды көріп не істейді? Қоян не деп ойланады? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Қоян жайлы білу керек.

Болу керек: Қоянның қандай аң екендігі жайлы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Өз еріктерімен жұмыс жасай білу керек.

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Ауа»

Мақсаты: Ауа және оның қасиеті туралы білім беру. Сөздік қорын байыту, тілін дамыту. Табиғатты қорғауға тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Тегеш, стакан

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Амансың ба, алтын күн Амансың ба, көк аспан Амансың ба, достарым Сендерді көрсем қуанам.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші қонаққа түлкінің келгкенін айтады. Балалар түлкі бізден көмек сұрай келіпті. Оның қолында жұмбақ бар екен, жұмбақтың жауабын шешіп көмектесемізбе? Жұмбақ: Көзге ілінбейді, жұтсаң білінбейді. Ол не? (Ауа) Балалар түлкі ауаның не екенін білмейді екен. Ауа дегеніміз не? Балалар, ауа-жердің көзге көрінбейтін киімі. Ол мөлдір, түссіз қабат. Ауаның көлемі болмайды. Ауа -ең алдымен тыныс алу үшін қажет. Тыныс алған кезде өкпеге ауа барады да, қанға оттегі беріледі. Ауа жануарлар мен өсімдіктерге де керек. Тәжірибе жасап көрейік. Су құйылған ыдыстың ішіне стаканды	Балалар қуана қарсы алады. -Балалар жұмбақты қызыға шешеді. -Тәрбиешіні мұқият тыңдайды.

	төңкерейік. Стаканға су кірмейді. Себебі балалар стаканның ішінде не бар? Дұрыс айтасындар балалар стаканның ішінде ауа бар, ауа орын алып тұр. Ал стаканды сол тұрған қалпында кішкене қисайтсаң ауа көпіршіктері шыға бастайды. Стаканнан шыққан ауаның орнына не кіреді екен? Иә,су кіреді. -Балалар ауа да басқа денелер сияқты орын алады . Сергіту сәті: Қарлығаштар қанатын Самғап-самғап ұшады Қоянменен көжегі Ытқып-ытқып қашады..	Балалар тәрбиешімен бірігіп қызыға тәжірибе жасайды. -Ауа бар -Су кіреді Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Ауа дегеніміз не? -Ауада көлем бола ма? -Бүгінгі тәжірибе сендерге ұнады ма? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Ауа-мөлдір,түссіз қабат.Ауа ең алдымен тыныс алу үшін қажет. -Ауаның көлемі болмайды. -Ұнады. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Жұмбақты шеше біледі.

Түсінігі бар: Ауа туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Ғажайып сіріңке»

Мақсаты: Сіріңке туралы түсініктерін кеңейту. Тәжірибе арқылы бақылау, талдау дағдыларын дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Тарелка, сіріңке шиі, су.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Арайлап таң атты, Алтын сәуле таратты. Жарқырайды күніміз Жарқырайды даламыз Қайырлы таң балалар!
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Балалар бізге қонаққа Қаракөз қуыршақ келді. Қаракөз қуыршақтың қолында сіріңке бар екен. Қаракөз қуыршақ бізге шимен тәжірибе жасап көрсетуге келіпті. -Балалар сіріңкемен ойнауға бола ма? -Неге ойнауға болмайды? Иә, балалар отпен ойнауға болмайды. - Ендеше бес сіріңкенің шиін алып, ортасын кішкене бөлеміз. Оны тарелкаға салып, бөлінген жеріне бір тамшы су тамызамыз. Сол кезде бөлінген жерлері жазылып, бес жұлдыз пайда болады. Сергіту сәті: Қарлығаштар қанатын Самғап-самғап ұшады Қоянменен көжегі	-Балалар Қаракөз қуыршақты қуана қарсы алады. -Сіріңкемен ойнауға болмайды. -Өйткені өрт шығуы мүмкін. -Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдайды. -Балалар тәрбиешімен тәжірибені қызыға жасайды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.

	Ытқып-ытқып қашады..	
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Қаракөз қуыршақ бізге немен тәжірибе жасап көрсетті? -Сіріңкемен ойнауға бола ма? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды.	-Қаракөз қуыршақ келді. -Сіріңкемен тәжірибе жасап көрсетті. -Сіріңкемен ойнауға болмайды. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Сіріңкемен ойнауға болмайтынын біледі.

Түсінігі бар: Сіріңке туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Әдемі шар»

Мақсаты: Балаларға шар туралы мағлұмат беру. Қызығушылығын, ойлауқабілетін дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Шар, шеге, скоч, ине.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Шуағын шашатын алтын күн, Қуантып бізді ерекше. Амансың ба, алтын күн! Амансың ба жарқын күн!
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Балалар бізге қонаққа сайқымазақ ағай келді. -Балалар сайқымазақ ағай сендерге көп шар әкеліпті, ол мына шарларды үрлеуге көмектесуімізді сұрайды. Біз көмектесеміз бе? -Сайқымазақ ағай біздің балалармен бірге келіңіз шармен бір тәжірибе жасап көрейік. -Балалар шардың ішінде не бар? Оны қолымызбен екі бүйірінен қыссақ, бүйірі қабысып ішке қарай кіреді. Сол кезде шар ішіндегі ауа сығылады. Ал енді балалар тәжірибе жасап көрейік. Шардың екінші жағына скочты жапсырамыз. Енді біз оны инемен тескен кезде жарылмайды. Өйткені оның желі баяу шығады. Сергіту сәті: Ұзын құлақ сұр қоян	-Балалар сайқымазақ ағайды қуана қарсы алады. -Көмектесеміз. -Шардың ішінде ауа бар. -Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдап, бірге жасайды. -Балалар тәрбиешімен тәжірибені қызығыға жасайды.

	Естіп қалып сыбдырды. Ойлы қырлы жерлермен Ытқып-ытқып жүгірді. Қарап еді артына Қиығын салып көзінің. Келе жатқан томпаңдап Көжегі екен өзінің.	Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Сайқымазақ ағай бізге не әкелді? -Шардың ішінде не бар екен? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды.	-Сайқымазақ ағай келді. -Бізге шар әкеліп берді. -Шардың ішінде ауа бар. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Шар ішінде ауа бар екенін біледі.

Түсінігі бар: Шар туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 4.02.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Түймедақ»

Мақсаты: Балаларға гүл туралы мағлұмат беру. Қызығушылығын, ойлауқабілетін дамыту. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Тарелка, түрлі-түсті қағаз, қайшы.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Шуағын шашатын алтын күн, Қуантып бізді ерекше. Амансың ба, алтын күн! Амансың ба жарқын күн!
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Балалар бізге көрші «Қарлығаш» тобынан хат келді. Хатта сендерге бір тәжірибені жасап көрулеріңді сұрапты. Сендер тәжірибе жасағанды ұнатасыңдар ма? Ендеше балалар мына тәжірибені жасап көрейік. Жасамас бұрын қауіпсіздік ережесін айтып өтеді. -Балалар мына түрлі-түсті қағазға рамашканың суретін салып, оны әдемілеп қиып аламыз. -Қиғаннан кейін гүлдің жапырақтарын қайшымен қайырамыз. Балалар әдемі гүл жасап шықсаңдар осы гүлдеріңді мына тарелкадағы суға салыңдар. Қараңдар міне біздің рамашкамыз гүлін ашты. Сергіту сәті: Ұзын құлақ сұр қоян Естіп қалып сыбдырды. Ойлы қырлы жерлермен	-Балалар хаттың келгеніне қуанады. -Иә, бізге тәжірибе жасаған ұнайды. -Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдап, тәжірибені қызыға бірге жасайды. - - Сергіту сәтін қимыл

	Ытқып-ытқып жүгірді. Қарап еді артына Қиығын салып көзінің. Келе жатқан томпаңдап Көжегі екен өзінің.	қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қай топтан хат келді? -Ол хатта не жазылған екен? -Біз тәжірибені жасай алдық па? - Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды.	Қарлығаш тобынан хат келді. -Тәжірибе жасап көруімізді сұраған екен. -Жасай алдық. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Түймедақ гүлі туралы біледі.

Түсінігі бар: Түймедақ туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 11.02.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Мұз -қатты су»

Мақсаты: Тәжірибе арқылы судың қасиетімен таныстыру. Судың қатты жәнесұйық түрі болатынын айту. Бірлесіп жұмыс жасауда өзара сыйластыққа, түсіністікке тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Стакан, су, мұз.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Амансың ба, алтын күн Амансың ба, көк аспан Амансың ба, достарым Сендерді көрсем қуанам.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші қонаққа Дымбілместің келгенін айтады. -Балалар Дымбілмес бізден көмек сұрай келіпті, біз Дымбілмеске көмектесеміз бе? Дымбілмес су мұз болып қата ма ,ал мұз су болып ери ме соны білгісі келеді екен. -Ендеше балалар біз Дымбілмеске көмектесу үшін мұз бен суға тәжірибе жасап көрсетейік. Тәрбиеші екі стакандағы суды бір-біріне құйып көрсетеді. Су қандай? Бір стакандағы суды тоңазтқышқа апарып қоямыз, ол бірнеше сағаттан соң мұзға айналады. Су қандай болды, ол төгіле ме? -Енді балалар Дымбілмеске мұздың ерігенін көрсетейік. Жылы бөлмеде мұз біртіндеп	-Балалар қуана қарсы алады. -Көмектесеміз. -Балалар қуана келіседі. -Тәрбиешімен бірігіп тәжірибе жасайды. -Су сұйық төгіледі.

	еріп, пішіні кішірейе бастайды. Балалар мұз неге айналды? Сергіту сәті: Тербеледі ағаштар Алдымнан жел еседі Кіп-кішкентай ағаштар Биік болып өседі.	-Су мұзға айналды, ол қатты төгілмейді. -Мұз біртіндеп еріп суға айналды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Біз Дымбілмеске көмектесе алдық па? -Балалар су мұз болып қата ма? -Мұз су болып ери ма? Дымбілмес балаларға риза болып қайтады. -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Қонаққа Дымбілмес келді. -Біз Дымбілмеске көмектесе алдық. -Су сұйық болса да, ол мұз болып қатады. -Жылы жерге кірсе мұз су болып ериді. -Балалар Дымбілмеспен қоштасады. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Мұз су болып еритінін біледі.

Түсінігі бар: Су мұз болып қататыны туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 18.02.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Раушан гүлі»

Мақсаты: Гүлдер туралы білімдерін кеңейту, заттарды бірнеше қасиеттері бойынша табуға үйрету. Гүлдерді күтіп баптауға тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Ақ қағаз, гүлдің суреті, қайшы, карандаш.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды жылулық шеңберіне шақырады. Барлық балаға түймедақ гүлін үлестіріп береді. Тәрбиеші қолындағы гүлді жанында тұрған балаға есімін атап, жылы сөз айтып ұсынады.	-Балалар кезекпен гүлді жылы сөз айтып, бір-біріне береді. Мысалы: Аружан гүлдей жайнап жүре бер.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші балаларға жұмбақ жасырады. Адамдардың бәрі қызығады, ұстай берсең сәні бұзылады. (Гүл) -Балалар сендер қандай гүлдерді білесіңдер? -Балалар гүлдер неше топқа бөлінеді? Балалар раушан гүлі жұмсақ, нәзік, майда, барқыт, жұпар және әдемі екен. -Бүгін біз осы раушан гүліне тәжірибе жасап көрейік. Ең бірінші ақ қағазға гүлдің суретін саламыз. Оны қайшымен қиып аламыз. Гүлдің күлтешелерін карандашпен ораймыз. Сонда	-Балалар жұмбақты қызыға шешеді. -Түймедақ, раушан, бақбақ, қызғалдақ т.б. -Үш топқа бөлінеді. Дала гүлдері, бөлме гүлдері бақша гүлдері. -Балалар мұқият тыңдайды. -Қуана келіседі. .-Тәрбиешімен бірге

	күлтешелер жабылып қалады. Оны суға салған кезде күлтешелер ашылады. Сергіту сәті: Ал балалар тұрайық, мойнымызды бұрайық. Қолымызды созайық, су ішінде қалықтап. Қане, жүзіп алайық, оңға, солға бір қарап , денемізді бұрайық.	балалар қызыға іс-тәжірибені орындайды. -Гүлдің суретін салып, қайшымен қиып, карандашқа орайды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар раушан гүлі қандай гүл екен? -Бүгінгі жасаған тәжірибеміз сендерге ұнады ма? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Раушан гүлі –нәзік, әдемі, жұмсақ, жұпар иісті. -Бізге бүгінгі жасаған тәжірбе ұнады.. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Раушан гүлін біледі.

Түсінігі бар: Раушан гүлі туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:25.02.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Су-мөлдір зат»

Мақсаты: Су және оның маңызы туралы білімдерін тереңдету. Тәжірибе жасау барысында бақылағыштық дағдыларын жетілдіру. Ұқыптылыққа жинақтылыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Шыны ыдыс, су, сүт, қасық.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды жылулық шеңберіне шақырады. Балалар тау, күн, бұлақ, су бейнеленген суреттерді қалаулары бойынша таңдап алып, суретке байланысты бір-біріне тілек айтады.	Мысалы: Тау бейнеленген суретті ұсына отырып «Таудай биік бол!» -дейді.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Жұмбақ: Кескен болам, кесілмейді, кесілсе де бөлінбейді.(Су) Тәрбиеші балалармен әңгімелеседі. –Балалар суды адамдар не үшін қолданады? -Жануарларға, өсімдіктерге не үшін қажет? - Балалардың алдында екішыны ыдыс тұрады: біреуіне су, ал екіншісіне сүт құйылған. Екі ыдысқа да қасық салып,қайсысынан көрінетінін, қайсысынан көрінбейтінін бақылайды. Суы бар ыдыстан қасықты көруге болады, ал сүт тұрған ыдыстан қасық көрінбейді.	-Балалар жұмбақты қызыға шешеді. -Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдайды, сұрақтарға жауап береді. -Тәрбиешімен бірге балалар қызыға іс-тәжірибені орындайды.

	Сергіту сәті: Тербеледі ағаштар Алдымнан жел еседі Кіп-кішкентай ағаштар Биік болып өседі. -Балалар «Су – мөлдір, ал, сүт мөлдір емес» екен.	Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Суды адамдар не үшін қолданады? -Балалар су қандай зат екен? -Сабакқа жақсы қатысқан балаларды мақтап мадақтайды.	-Балалар сұрақтарға толық жауап берді. Балалар риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Судың қасиеті туралы біледі.

Түсінігі бар: Судың мөлдірлігі туралы біледі.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:04.03.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Суда дәм жоқ»

Мақсаты: Балалар өздері танысып отырған нысандар жайлы жан-жақты мағлұмат алады. Судың дәмі жоқ екенін түсінеді. Ұқыптылыққа тәрбиелейді.

Қолданатын көрнекіліктер: Ыдыс, түтікше, сүт, шырын, тұз, қант.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Қуан шаттан алақай, Қуанатын күн бүгін Қайырлы таң Қайырлы күн Күліп шықты күн бүгін.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші қонаққа Дымбілместің келгенін айтады. -Балалар Дымбілмес суда дәм болама соны білгісі келеді екен. Біз Дымбілмеске көмектесеміз бе? Ендеше келіңдер балалар біз Дымбілмеспен бірге тәжірибе жасап көрейік. Балалар түтікше арқылы суды ішіп көреді. Онда дәм бар ма? Тәрбиеші оларды салыстырту үшін сүт немесе шырынды ішіп көруді ұсынады. Суға тұз немесе қант қосып, дәмін өзгертуге болатынын айтады. Сергіту сәті: Тербеледі ағаштар Алдымнан жел еседі Кіп-кішкентай ағаштар Биік болып өседі.	-Балалар қуана қарсы алады. -Көмектесеміз. Балалар қуана келіседі. -Тәрбиешімен бірге балалар қызыға іс-тәжірибені орындайды. -Балалар ішіп көріп қайсының дәмі бар екенін айтады.

	-Балалар су –дәмсіз, бірақ қантпен тұз қосқанда дәмі өзгереді.	Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Біз Дымбілмеске көмектесе алдық па? -Балалар суда дәм бола ма? -Дымбілмес балаларға риза болып қайтады. -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Балалар сұрақтарға толық жауап берді. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Судың дәмі жоқ екенін біледі.

Түсінігі бар: Су туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 11.03.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Суда пішін болмайды»

Мақсаты: Су- тіршілік көзі екені туралы білімдерін кеңейту. Судың тұрақты пішіні болмайтынын түсіндіру. Тәжірибе жасау барысында бақылағыштық дағдыларын жетілдіру.

Қолданатын көрнекіліктер: Стакан, су, шыны ыдыс.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Амансың ба, алтын күн Амансың ба, көк аспан Амансың ба, достарым Сендерді көрсем қуанам.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Жұмбақ: Жылт- жылт еткен, жылғадан өткен Құйсаң шығар гүл өсіп, қатады қыста сіресіп. Бұл не? (Су) -Балалар су қандай зат? Иә, балалар су мөлдір, сұйық, түссіз, дәмсіз екен. Балалар сусыз тіршілік жоқ. Адам, өсімдік, жануардың барлығы сусыз тіршілік ете алмайды. -Балалар суда пішін бола ма, болмай ма соған тәжірибе жасап көрейік. Ендеше алдымыздағы бірнеше ыдысқа: кесеге, шыныға, стаканға су құйайық. Осы ыдыстардағы судың пішініне қараңдаршы, су қандай пішінге ие болды? Әр бір құйылған ыдыстың дәл	-Балалар жұмбақты қызыға шешеді. Су-сұйық, мөлдір түссіз, дәмсіз. -Тәрбиешіні мұқият тыңдайды. -Балалар тәрбиешімен бірігіп қызыға тәжірибе жасайды.

	өзіндей емес пе? Суды қандай ыдысқа құйсақ та, ол сол ыдыстың пішінін алады екен. Олай болса балалар, суда тұрақты пішін болмайды. Сергіту сәті: Қарлығаштар қанатын Самғап-самғап ұшады Қоянменен көжегі Ытқып-ытқып қашады..	Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар су қандай зат екен? -Суда пішін бола ма? -Бүгінгі тәжірибе сендерге ұнады ма? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Су-мөлдір, түссіз, сұйық, дәмсіз. -Суда пішін болмайды. -Ұнады. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Судың пішіні болмайтынын біледі.

Түсінігі бар: Су туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:18.03.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Бу - бұл да су»

Мақсаты: Табиғаттағы судың айналымы туралы білім беру. Қоршаған ортаның сұлулығын сезіне білуге тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Әйнек,айна,термос.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Амансың ба, алтын күн Амансың ба, көк аспан Амансың ба, достарым Сендерді көрсем қуанам.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші қонаққа Қаракөз қуыршақ келгенін айтады. Балалар Қаракөз қуыршақ сендермен бірге тәжірибе жасап көрейін деп келіпті. Қаракөз қуыршаққа біз тәжірибе жасап көрсетейік. -Балалар бу қайдан пайда болады? -Иә балалар ол да судан пайда болады екен. Ендеше осыны біз тәжірибе түрінде жасапкөрейік. Тәрбиеші балаларға судың тағы бір қасиетін көрсету үшін, қайнаған суы бар термосты алады. Одан шыққан буды көру үшін, оны ашып көрсетеді. Бу да су екенін дәлелдеу үшін буға әйнек немесе айнаны ұстайды.Оның беті буланып, су тамшылары кері аққанын балаларға көрсетеді. Сергіту сәті: Қарлығаштар қанатын Самғап-самғап ұшады	-Балалар қуана қарсы алады. -Тәрбиешіні мұқият тыңдайды. Бу-судан пайда болады. -Балалар тәрбиешінің істеген тәжірибесін мұқият тыңдап көреді. Сергіту сәтін қимыл

	Қоянменен көжегі Ытқып-ытқып қашады..	қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Қаракөз қуыршаққа бу қайдан пайда болатынын тәжірибе арқылы көрсете алдық па? -Қаракөз қуыршақ балаларға рахмет айтып қоштасады. -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Қонаққа Қаракөз қуыршақ келді. -Көрсете алдық, бу да судан пайда болады. -Балалар Қаракөз қуыршақпен қоштасады. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Бу бұл да су екенін біледі.

Түсінігі бар: Бу туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:25.03.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Әдемі жұмыртқа»

Мақсаты: Жұмыртқа туралы түсініктерін кеңейту.Тәжірибе арқылы бақылау,талдау дағдыларын дамыту. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Жұмыртқа, банка, су, тұз.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Арайлап таң атты, Алтын сәуле таратты. Жарқырайды күніміз Жарқырайды даламыз Қайырлы таң балалар!
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Балалар бізге қонаққа аспазшы апай келді. -Балалар аспазшы апай бізге күнделікті тәтті тағамдар дайындап береді, ал біз бүгін ол кісіге бір тәжірибе жасап көрсетейік. -Ендеше екі банканы алып ішіне таза су құяйық. Бірінші банкадағы таза суға ақырын жарып алмай жұмыртқаны саламыз. Жұмыртқа батып кетті. Ал екінші банкадағы таза суға тұз салып араластырамыз да оған да жұмыртқа саламыз. Қарайықшы балалар жұмыртқа батып кетті ме? Иә, балалар жұмыртқа не батпады, не судың бетіне шықпады. Сергіту сәті: Қарлығаштар қанатын Самғап-самғап ұшады	-Балалар аспазшы апайды қуана қарсы алады. -Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдайды. -Балалар тәрбиешімен тәжірибені қызығыға жасайды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.

	Қоянменен көжегі Ытқып-ытқып қашады.	
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Аспазшы апай бізге күнделікті не дайындап береді? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды.	-Аспазшы апай келді. -Тәтті тағам дайындап береді. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Жұмыртқа туралы біледі.

Түсінігі бар: Жұмыртқа туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:01.04.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Кеме»

Мақсаты: Кеме туралы түсініктерін кеңейту.Тәжірибе арқылы бақылау,талдау дағдыларын дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Кеме, сызғыш, қыстырғыш, құмыра, су.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Амансың ба, алтын күн Амансың ба, көк аспан Амансың ба, достарым Сендерді көрсем қуанам.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Кеменің суретін көрсете отырып, тәрбиеші балалармен әңгімелеседі. Балалар кеме неге суға батпайды екен, білгілерің келе ме? -Ендеше біз тәжірибе жасап көрейік. -Балалар суға шыныны тастасақ ол батып кетеді. Ал, бос құмыра су бетінде тұрып алады. Неге? Өйткені, құмыраның ішінде ауа бар. Біз құмыраны суға толтырсақ ол суға батып кетеді. Балалар ағаштан жасалған кез-келген заттар суға батпайды. Мысалы: сызғыш немесе қыстырғыш салсандар олар суға батпайды. Ағаштың суға батпайтыны ағаш қуысында ауа толы болады. Кемелердің бәрін су бетінде көтеріп тұрған ауа екен.	-Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдайды. - Білгіміз келеді. . -Балалар тәрбиешімен тәжірибені қызыға жасайды.і Сергіту сәтін қимыл

	Сергіту сәті: Қарлығаштар қанатын Самғап-самғап ұшады Қоянменен көжегі Ытқып-ытқып қашады..	қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар ағаш неліктен суға батпайды екен? -Бос құмыраға су құйсақ ол бата ма, батпай ма? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Өйткені ағаштың арасында ауа толы болады екен. -Бос құмыра суға батпайды, ал су құйсақ ол батып кетеді. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Кеме жайлы біледі.

Түсінігі бар: Кеменің суда жүзетіні туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибе жасай алады.

Мерзімі: 08.04.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Кемпіркосақ»

Мақсаты: Балаларға кемпіркосақ туралы мағлұмат беру. Балалардың сабақта деген қызығушылығын ояту.

Қолданатын көрнекіліктер: Әр түрлі бояулар, ыдыс жуатын фейри, пипетка, сүлгі, мақта таяқшалары, сүт, тарелка.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Қуан шаттан алақай, Қуанатын күн бүгін Қайырлы таң, қайырлы күн Күліп шықты күн бүгін.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші балаларға сурет арқылы кемпіркосақ туралы түсінік береді. -Кемпіркосақта неше түс бар? Ендеше біз осы кемпіркосақты өзіміз жасап көрейік. Тәрбиеші балаларды тәжірибе жасауға шақырады. Тарелкаға сүтті құйып қоямыз, пипетканы бояуға малып, тарелкадағы сүттің ортасына тамызамыз. Мақта таяқшасын қолымызға алып, ыдыс жуатын фериге маламыз, одан кейін бояудың үстіне басып ұстап тұрамыз. Сонда бояулар жан –жаққа қашып кемпіркосақ бейнеленеді. Сергіту сәті: Қояным тұршы Беті-қолың жушы	Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдайды, сұрақтарға жауап береді. Тәрбиешімен бірге балалар қызыға іс-тәжірибені орындайды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.

	Айнаға қарашы Шашыңды тарашы.	
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Тәрбиеші сұрақ қоя отырып сабақты қортындылайды. Сабаққа жақсы қатысқан балаларды мақтап мадақтайды.	-Балалар сұрақтарға толық жауап берді. Балалар риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Кемпірқосақ туралы біледі.

Түсінігі бар: Кемпірқосақ жайлы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:15.04.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Сыйқырлы су»

Мақсаты: Балаларға су туралы мағлұмат бере отырып, судың қызықты ерекшеліктерін түсіндіру. Қызықтыра отырып, ойлау қабілетін дамыту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Стакан, жүзім, тас.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Шуағын шашатын алтын күн, Қуантып бізді ерекше. Амансың ба, алтын күн! Амансың ба жарқын күн!
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Балалар бізге көрші «Жұлдыз» тобынан хат келді. Хатта сендерге бір тәжірибені жасап көрулеріңді сұрапты. Сендер тәжірибе жасағанды ұнатасыңдар ма? Ендеше балалар мына тәжірибені жасап көрейік. -Балалар бір стакан газдалған суға, мына жүзімнің бір домалағын салайық. Балалар ол не істеді? Иә,түбіне батып кетті. Сергіту сәті: Ұзын құлақ сұр қоян Естіп қалып сыбдырды. Ойлы қырлы жерлермен Ытқып-ытқып жүгірді. Қарап еді артына Қиығын салып көзінің. Келе жатқан томпаңдап Көжегі екен өзінің.	-Балалар хаттың келгеніне қуанады. -Иә,бізге тәжірибе жасаған ұнайды. -Тәрбиешіні балалар мұқият тыңдап, тәжірибені қызыға бірге жасайды. -Түбіне батып кетті. - Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.

	-Балалар қараңдаршы жаңағы батып кеткен жүзімнің жанына газдалған судың бөліктері жиналып, ол қайтадан стаканның бетіне шықты. Тасты суға салып көрейік, тас суға батып кетті ме? -Неге тас суға батып кеті?	-Балалар қызыға қарайды. -Иә, суға батып кетті. -Ол ауыр
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қай топтан хат келді? -Ол хатта не жазылған екен? -Біз тәжірибені жасай алдық па? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды.	-Жұлдыз тобынан хат келді. -Тәжірибе жасап көруімізді сұраған екен. -Жасай алдық. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Тастың суға бататыны жайлы біледі.

Түсінігі бар: Су туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 22.04.2021 ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Су мен зат арасындағы байланыс»

Мақсаты: Бұл кең таралған тәжірибенің арқасында балалар күнделікті өмірде өзін қоршаған заттар туралы мәлімет алады. Бұл көке мәлім тәжірибе 4-5 жастағы балаларға арналған.

Қолданатын көрнекіліктер: Төрт стакан жылы су, қант, тұз, гречка, май.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Қуан шаттан алақай, Қуанатын күн бүгін Қайырлы таң, қайырлы күн Күліп шықты күн бүгін.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Су адам тіршілігіне күнделікті өмірде қажетті зат болып табылады. «Судың да сұрауы бар»- демекші біз бүгінгі тәжірибеде судың әр түрлі заттармен байланысын анықтаймыз. Барысы: Тәрбиеші балаларға төрт стаканды да жылы сумен толтырып, содан кейін әр бір стаканға бір қасық осы алдымызда тұрған заттардан салатынын айтады. Әр салған заттан кейін стакандағы суды мұқият араластырады. Сергіту сәті: Бала, бала балақан Қане қайсы алақан Саусақтарың әйбәт Былай-былай ойнат. Тәрбиеші көрсетіп тұрып бірінші және екінші стаканға салынған тұз бен қанттың сумен әрекеттесіп еріп кеткенін	Балалар тәрбиешіні мұқият тыңдайды. Балалар тәрбиешімен бірге іс-тәжірибені қызыға орындайды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасап сергіп

	айтады. Ал үшінші стаканға салған гречкамыз сумен әрекеттескенде ауыр болғандықтан, ол стакан түбіне түсіп кетеді екен, өйткені ол ерімейді. Төртінші стаканға құйған май сумен әрекеттескенде су бетіне қалқып шығады, өйткені май суда ерімейді. Балалар бүгінгі жасаған тәжірибемізде біз судың әр түрлі заттармен әр түрлі байланыста болатына көз жеткіздік.	алады. Балалар заттардың сумен әрекеттескенін бақылап, сұрақтарға жауап береді.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Тәрбиеші сұрақ қоя отырып сабақты қортындылайды.Сабаққа жақсы қатысқан балаларды мақтап мадақтайды.	-Балалар сұрақтарға толық жауап берді. Балалар риза болады.

Күтілетін нәтиже:

Біледі: Су мен зат арасындағы байланыс туралы біледі.

Түсінігі бар: Су мен зат арасындағы байланыс туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 29.04.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Су-сұйық, сондықтан ағады»

Мақсаты: Тәжірибе арқылы судың қасиетімен таныстыру. Бірлесіп жұмысжасауда өзара сыйластыққа, түсіністікке тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Екі ыдыс, су.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Қуан шаттан алақай, Қуанатын күн бүгін Қайырлы таң Қайырлы күн Күліп шықты күн бүгін.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші қонаққа Қоянның келгенін айтады. -Балалар Қоян бізден көмек сұрай келіпті. Қоянға көмектесеміз бе? Қоян сусұйық па, қою ма соны білгісі келеді екен. Ендеше біз қоянға көмектесу үшін мына тәжірибені қоянмен бірігіп жасап көрейік. -Тәрбиеші балаларға стакандағы суды екінші стаканға төкпей шашпайқұюды ұсынады. -Балалар су ағады ма? Неліктен? Иә, балалар егер су сұйық болмаса, онда ол өзендерден, арықтардан, крандардан аға алмас еді. -Балалар бір ыдыстан екінші ыдысқа құйылса онда оны сұйық дейміз. Егер ыдыстан ыдысқа құя алмасақ онда ол	-Балалар қуана қарсы алады. -Көмектесеміз. Балалар қуана келіседі. -Тәрбиешімен бірге балалар қызыға іс-тәжірибені орындайды. Өйткені ол сұйық. -Балалар тәрбиешіні мұқият тыңдап, сұрақтарға жауап беріп отырады.

	қою, құйылмайды. Сергіту сәті: Ал балалар тұрайық, мойнымызды бұрайық. Қолымызды созайық, су ішінде қалықтап. Қане, жүзіп алайық, оңға, солға бір қарап, денемізді бұрайық. -Балалар су сұйық зат ,сондықтан ол еркін құйылады.	Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Біз қоянға көмектесе алдық па? -Балалар су қандай зат екен? -Қоян балаларға риза болып, рахметін айтып қоштасады. -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Балалар сұрақтарға толық жауап берді. -Балалар қоянмен қоштасады. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Судың ағатынын біледі.

Түсінігі бар: Судың сұйықтығы жайлы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі:06.05.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы: «Суда кейбір заттар ериді, кейбір заттар ерімейді»

Мақсаты: Судың қасиеттерімен ерекшеліктері туралы білімдерін бекіту. Әртүрлі тәжірибе жасауға қызығушылығын арттыру. Суды үнемді пайдалануғатәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Стакан, су, құм, қасық, субояқ, қант.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Қуан шаттан алақай, Қуанатын күн бүгін Қайырлы таң Қайырлы күн Күліп шықты күн бүгін.
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Тәрбиеші балаларға жұмбақ жасырады. Жылт-жылт етеді, Жылғадаң өтеді. Аспанға да ұшады, Жылғадаң да өтеді. (Су) -Балалар барлық заттар суда ериді ма, ерімейді ма?.Сендер білесіңдер ме? Мысалы: құм ери ма? т.б. Дұрыс айтасындар балалар барлық заттар суда ери бермейді екен. Ендешебалалар бәріміз бірігіп бір тәжірибе жасап көрейік. Суы бар екі стакан алып, біреуіне құм салып араластырып көреді. Не болғанын байқайды. Құм еріді ме, жоқ па? Келесі стаканға қантты салып, оны да араластыру керек. Не	-Балалар жұмбақты қызыға шешеді. -Барлық заттар суда ери бермейді. -Құм суда ерімейді. -Балалар қуана келіседі. -Құм ерімейді.

	өзгерді? -Балалар субояқты әрқайсымыз өзіміздің алдымызда тұрған ыдысқа араластырайықшы. Неліктен су әр түрлі болып шықты? Иә балалар, дұрыс айтасындар бояу суда еріп, әр түрлі сулар жиынтығын шығарды. Сергіту сәті: Ал балалар тұрайық, мойнымызды бұрайық. Қолымызды созайық, су ішінде қалықтап. Қане, жүзіп алайық, оңға, солға бір қарап, денемізді бұрайық.	.-Тәрбиешімен бірге балалар қызыға іс-тәжірибені орындайды. -Қант еріп кетті. -Балалар араластырады. -Өйткені бояу суда ереді. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар суда барлық заттар ери ма? -Бүгінгі жасаған тәжірибеміз сендерге ұнады ма? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды..	-Барлық заттар суда ери бермейді. -Бізге бүгінгі жасаған тәжірбе ұнады.. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Суда кейбір заттардың еритінін біледі.

Түсінігі бар: Еритін, ерімейтін заттар туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибені орындай алады.

Мерзімі: 13.05.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақыр ыбы: «Жылы және суық түстер»

Мақсаты: Балаларға жылы және суық түстер туралы мағлұмат беру.

Қызығушылығын, ойлау қабілетін дамыту. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.

Қолданатын көрнекіліктер: Стакан, су, бояу, тас.

Әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Әрекетті туындату, түрткі болу	Тәрбиеші балаларды шаттық шеңберге шақырады.	Шуағын шашатын алтын күн, Қуанып бізді ерекше. Амансың ба, алтын күн! Амансың ба жарқын күн!
Ұйымдастыру, ізденіс жүргізу	Балалар бүгін бізге қонаққа суретші ағай келіпті. Суретші ағайдың қолында әр түрлі бояулар бар екен. Бірақ ол түстерді ажырата алмайды екен. Біз суретші ағайға түстерді ажыратуға көмектесеміз бе? —Балалар бояудың түстері екіге бөлінеді екен: жылы түстер және суық түстер болып. Тәрбиеші түстерді айтқызады. Сергіту сәті: Тербеледі ағаштар Алдымнан жел еседі Кіп-кішкентай ағаштар Биік болып өседі. -Балалар енді бір тәжірибе арқылы суретші ағайға жылы түстермен суық түстерді ажыратуына көмектесейік. Екі стакан алып, оған су құямыз. Екеуіне екі түрлі яғни	-Балалар қонаққа суретші ағайдың келгеніне қуанады. -. -Көмектесеміз. Тәрбиешіні мұқият тыңдап, түстерді атайды. Сергіту сәтін қимыл қозғалыспен жасайды.

	біреуіне жылы түс екіншісіне суық түсте бояу еземіз де ішіне тас саламыз. Балалар қараңдаршы суық түстегі тас көріне ме, әлде жылы түстегі тас көрінеді ме? Иә, балалар жылы түстерден тас көрінеді, ал суық түстерден тас көрінбейді.	-Балалар қуана келіседі. Тәжірибені қызыға жасайды. -Жылы түстен тас көрінеді, ал суық түстен көрінбейді.
Рефлексия – түзету жұмыстары	Қортынды бөлім: -Балалар бізге қонаққа кім келді? -Суретші ағайға қандай көмек сұрай келіпті? -Біз көмектесе алдық па? -Тәрбиеші балаларды мақтап мадақтайды.	-Суретші ағай келді. -Түстерді ажыратуға көмектесуімізді сұрапты. -Иә, көмектесе алдық.. -Балалар тәрбиешінің мақтауына риза болады.

Күтілген нәтиже:

Біледі: Жылы түстерден зат көрінетінін біледі.

Түсінігі бар: Жылы және суық түстер туралы түсінігі бар.

Орындай алады: Тәжірибен орындай алады.

Мерзімі:27.05.2021ж

«Біз зерттеушіміз» вариативтік компонентінің іс әрекеті

Тақырыбы:«Әжемнің алашасы »

Мақсаты: Балаларды қазақтың ұлттық қол өнерінің бірі -алашамен таныстыру. Геометриялық пішіндерді ажыратуға,ұсақ қол моторикасын дамыту.

Қолданатын көрнекіліктер: Құм салатын жәшік, түрлі –түсті қағазданқиылған төртбұрыштар, Әже қонақ

Әрекеттің кезеңдері	Тәрбиешінің әрекеті	Балалардың әрекеті
Мотивациялы-ынталандыру кезең	Ұйымдастыру кезеңі: Балалар,сендермен кездескеніме өте қуаныштымын. • Балалар бір дыбыс естілетін сияқты біге біреу қонаққа келген болар байқап көрейікші. Әже келеді. • -Сәлеметсіңдер ме балалар! • Балалар мен сонау алыс ауылдан келдім, мен сендерге өзімнің алашамды ала келдім.	Балалар шеңберге тұрады. Назарларын тәрбиешіге аударады. • Сәлеметсізбе! Балалар әженің алып келген алашасына назар аударады.
Ұйымдастыру-ізденгіш кезең	Әже балаларға қазақтың ұлттық қол өнерінің бірі-алаша туралы әңгімелейді. Алаша-әр түрлі жүннен,немесе түрлі түске боялған маталардан жүннен тоқылған төсеніш. Балалар қазір енді біз сендермен құм қалашығына саяхатқа барамыз, ол үшін көзімізді жұмып сиқырлы сөздерді айту керек. Алақанды ашайық, Сиқырын біз табайық. Әдемі суреттерді біз, Сиқырлап өрнек салайық. Балалар ал енді құмнан	Әжені толық тыңдайды. Балалар көздерін жұмады сиқырлы сөздерді қайталайды. Балалар тәрбиешіні мұқият тыңдайды. -Төртбұрыштар.

	әжеміздің алашасын жасап көрейік ол үшін бізге геометриялық пішіндер қажет. -Балалар мынау қандай пішіндер? Төртбұрыштардың түстері қандай? Сергіту жаттығуы: Алақанда ашамыз, Саусақтарды қосамыз Бір жұмып бір ашып Қолымызды демалтамыз. -Ендеше түрлі-түсті қағаздардан қиылған төртбұрыштарды құмзардың төрт жағын және ортасына орналастырамыз сыртынан саусақпен бастырып шығу керек,ал бос орындарға домалақтар сызамыз.	-Төртбұрыштың түстері әр түрлі .Олар сары,кызыл,көк жасыл түстер. Қимылмен бәрі бәрі бірдей қайталайды Тәрбиешіні мұқият тыңдайды. . Балалардың өз еріктерімен жұмыстары.
Рефлексиялы түзету кезең	Қорытынды бөлім Сұрақ-жауап сәті: • Балалар біз бүгін біз немен таныстық? • Алашаны қандай пішіндерден жасадық? Балаларды мақтап, мадақтау	Балалар өз жұмыстарын талдайды. Сұрақтарға толық жауап береді

Күтілетін нәтиже:

Білу керек:Балалар қазақтың қол өнерінің бірі –алаша туралы білу керек.

Болу керек:Алашаның жасалу жолы туралы түсініктері болу керек.

Істей білу керек: Геометриялық пішіндерден алаша құрастыра алуды білу керек.

балабақшасы ЖШС

Бекітемін:

«Бал-бөбек» бөбекжай

Менгеруші: Қаныбекова Р.Ш.

Вариативтік компонент «Ертегілер еліне саяхат»

Ересек топ «Нұршуақ»

2020-2021 оқу жылы

Мақсаты: Ертегіні түсіндіру барысында сөздік қорын, сөйлеу мәдениетін, ойлау қабілеттерін дамыту. Сұраққа жауап беру арқылы өз ойларын жеткізе білу. Жақсылыққа тәрбиелеу. Ертегіні сахналай білуге үйрету.

Айы	Тақырыптар	Сағат саны
Қыркүйек	1 «Құмырсқа мен Шегіртке» 2 «Жеті лақ пен қасқыр» ертегісі.3 «Бір қазан сүт» ертегісі 4 «Түлкі, Әтеш және Қоян» ертегісі	1 1 1 1
Қазан	1 «Не дәмді.» ертегісі 2. «Күлшеқыз» ертегісі3 «Көкөністер дауы» 4 «Асқабақ» ертегісі	1 1 1 1
Қараша	1 «Ағаштар ұйықтай ма?» ертегісі.2 «Күнбағыс» ертегісі. 3 «Үйшік» ертегісі. 4 «Аю мен түлкі» ертегісі	1 1 1 1
Желтоқсан	1 «Шалқан» ертегісі. 2 «Екінші қоян» ертегісі 3 «Көкөністер дауы» ертегісі4 «Маймақ қаз» ертегісі	1 1 1 1
Қаңтар	1 «Түйені көрсе жылқы неге қалтырайды» ертегісі.2 «Үш аю» ертегісі 3 «Төлдер айтысы» ертегісі. 4. Қысқы баспана» ертегісі	1 1 1 1
Ақпан	1 «Ақымақ қасқыр» ертегісі. 2. «Төлдер айтысы» ертегісі13 «Қоянның үйшігі» ертегісі 4 «Қырыққабат пен алма» ертегісі	1 1 1 1
Наурыз	1 «Бір уыс мақта» 2 «Ең қымбат байлық» ертегісі 3 «Еңбекпен тапқан нан тәтті» ертегісі 4 «Қасқыр, түлкі, әтеш» ертегісі.	1 1 1 1
Сәуір	1 «Тату достар» ертегісі2 «Ай мен күн» ертегісі. 3 «Әтешпен тоты» ертегісі. 4 «Ешкі мен жеті лақ» ертегісі.	1 1 1 1
Мамыр	1 «Шалқан» ертегісі 2 «Екінші қоян» 3 «Ешкі мен жеті лақ» ертегісі. 4 «Шалқан» ертегісі	1 1 1 1
Барлығы		36

Күні 01.09.2020ж

Вариативтік компонент. «Ертегілер еліне саяхат»

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Құмырсқа мен Шегіртке

Мақсаты: Балаларды жыл мезгіліндегі табиғат суреттерін суреттеуге үйрету, топта бірге, өзара келісе жұмыс жасай білуге тәрбиелеу, қимылмен іс-әрекетті көрсету қабілетін дамыту. Саусақ, қол-аяқ қимыл үйлесімділігін дамыту.

Керекті құралдар көрнекіліктер: қағаз, плакат, бояу, қылқалам, қайшы, түрлі қаламдар
Сабак барасы: Қимылды қайтала жаттығуы. Тәрбиеші балаларға қарама-қарсы отырып көрсеткен қимылды қайталайды. Тәрбиеші саусақтарын кейде бүгіп, кейде түзу түрлі фигураларды жасайды.

Тәрбиеші біз саусақтарымызды жаттықтырдық, енді біз тыңдаған «Құмырсқа мен шегіртке» мысалын теартландыру үшін қажетті материалдар дайындайық.

Оқиға қай мезгілде болған еді? Жазда Шегіртке немен айналысты? Күзде қалай өмір сүреді? Қыс келгенде Шегіртке неге Құмырсқаға келді? Жаз, күз және қыс мезгілі. Ойнады, биледі, ән салды.

Қыста жаурады ашықты.

Олай болса үш мезгілдің бейнесін құрастырайық. Ол үшін сурет құрастыру және жапсырумен айналысуымыз қажет. Сондықтан үш топқа бөлініп өзара жұмысты бөліп алайық.

1 топ жаз суретін, 2 топ күз пейзаждық суретін, 3 топ қыс суретін салады. Балалар жаз, күз, қыс мезгілдерінің пейзажын дайындайды.

Сергектік ойын-жаттығу

Ұшады, Ұшпайды.

Тәрбиеші ұшатын затты атаса балалар қолын көтеріп ұшу қимылын көрсетеді, ұшпайтын затты атаса, қолдары төменде болады. Балалар құстар мен ұшатын заттар аталса қолдарын көтереді.

Ойын: «Не қалай дыбыстайды?»

Күн қалай күркіреді? Тарс-тарс Жаңбыр қалай жауады? Тырс-тырс

Су қалай ағады? Сылдыр-сылдыр Құстар қалай дыбыстайды? Шик-шиқ

Шегіртке қалай шырылдайды? Шыр-шыр

Балалардан немен айналысқаны, ненің ұнағанын сұрау. Мадақтау. Балалар жауабы.

Күтілетін нәтиже:

Біледі: түрлі мазмұндағы қимыл әрекетті көрсетеді;

Күні:08.09.2020ж

Вариативтік компонент«Ертегілер еліне саяхат»

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Жеті лақ пен Қасқыр.(ертегіні сахналау)

Мақсаты:Балаларды жұмсақ дыбыссыз жүруге аяқ ұшымен жүруге,бұлшық еттерін күшейтуге және бәсеңдетуді басқаруға үйрету.Есте сақтау қабілетін,қиялын дамыту.Театройындарын ойнауға қызығушылығын ояту.Қимыл-қозғалыс әсемдігін тәрбиелеу.

Қажетті материалдар:ешкі үйі,ешкі,қасқыр,лақтар,костюмдер,атрибуттар,декорация материалдары.

Сабақ барысы:Жылулық шеңбері:балалар бір-біріне күлімдеп қарап жақсы тілектер айтады.

Тәрбиеші:сендердің көңіл-күйлерің қалай?

Сендер қалай жүресіңдер?

Қалай жүгіресіңдер?Түнде қалай ұйықтайсыңдар?Суда қалай жүзесіңдер?Қалай өлең айтасыңдар? Алысқа қалай қарайсыңдар?Қалай күлесіңдер.

Балалар бас бармақтарын мынандай деп көрсетеді. Балалар бір орнында жүріп көрсетеді.Балалар жүгірген,ұйықтаған қимылды көрсетеді.Қолдарын кезек-кезек алға көтеріп сермейді.Қолдарын шекесіне қойып қарайды.Балалар күледі.

Тәрбиеші:өкінішке орай барлық уақытта осындай жақсы көңіл күй бола бермейді.Мен бір кейіпкер білемін, ол үнемі ашуланып жүреді.Ол үнемі аш болады. Қалай ойлайсыңдар,ол қай ертегі кейіпкері?Ол қасқыр.Ешкі мен жеті лақ ертегісіндегі қасқыр.Олай болса,ертегі еліне барып қасқырдың көңіл-күйін жақсартайық.Ол үшін Ешкі мен оның лақтарын шақырайық.Балалар кейіпкерлерді шақырады.Олар бізге көмектеседі.Ешкі мен лақтар болып ойнайтын балалар перде артына өтеді.Ешкі үйі үй алдында жіп иіріп отырады.Екі лақ бір бірімен сүзісіп ойнауда,үшеуі қаласпақ ойнап жүр.

Ешкі:жеті лақым бар сүйікті де сүйкімді,барлығын өте жақсы көремін.Күн күлімдеп тұрекен, ойнай қойыңдар осы кезде ашулы қасқыр жүгіріп шығады.

Қасқыр:Мынау не айқай-шу,секірген,жүгірген біреулер,басым ауырып кетті сендердің шуларыңнан,қазір мен сендерді тез тыныштандырамын.Лақтардың қасына келіп жұдырығын түйіп,қорқытқан қимыл көрсетеді.

Ешкі:қасқыр,сені басқалар жақсы көру үшін,туған күнің болғанда сені құттықтауы үшін ашуланшақ болма, басқаларды қорқытпа.Қасқыр:қалай ашланбайын,менімен ешкім ойнағысы келмейді.Бәрі менен қорқады.Лақтар:Қасқыр кел бізбен бірге ойынға.Қасқыр балалармен бірге ойынға қатысады.

Ойыннан соң қасқырдың тағы көңіл-күйі түседі.

Қасқыр:мен сендерге сөз беремін,енді ашуланшақ болмаймын.Енді бірге би билейік.Қасқыр Ешкі және лақтармен бірге көңілді би билейді.

Ешкі:Қасқыр неге тағы көңілсізсің?Менің әжем әні.Менің әжем үйде жалғыз отыр.Балалар онда әжеге арнап өлең айтып берейік.Қасқырдың әжесі келеді.Барлық балалар:бізге келіп тұрыңыз деп ертегі кейіпкерлерімен қоштасады.

Ертегі ұнады ма?Несімен ұнады? Тағы қандай ертегіні жақсы көресіңдер? Балалар жауабы.

Күтілетін нәтиже:

Біледі:ертегі мазмұнын толық айтады;

Меңгереді:ертегі кейіпкерлері қимыл-қозғалыстарын көрсетуді

Күні :15.09.2020ж

Вариативтік компонент«Ертегілер еліне саяхат»

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Бір қазан сүт»

Мақсаты:Балардың құстар туралы түсінігін молайту,сөздік қорын байыту,диалогпен сөйлеуге үйретді жалғастыру,жұмсақ дыбыссыз жүруге үйрету.Есте сақтау қабілетін,зейінін дамыту.Керекті құралдар:сауысқан,қарға,жапалақ,көбелек,қырғауыл құстары атрибуттары.

Сабақ барысы:Шаттық шеңбері:

Көзің не үшін керек?Жақсыларды көру үшін! Екі

қолың не үшін керек?Елге көмек беру үшін!Құлақ не

үшін керек?Ақыл-кеңес тыңдау үшін!

Жүрек не үшін керек?Жаулардан қаймықпай үшін!Тіл

мен жағың не үшін керек?Ақиқаты айту үшін!

Бір қазан сүт өлеңін оқу.Бір қазан сүтті пісіріп,үй іргесіне қойып едік,енді қарасақ қаспағыда қалмапты.Төгіліп қалыппа?Біреу ішіп кеттіппе?Төгіліпте қалмаған ешкім

ішіпте кетпеген.Төгілмесе,ешкім ішпесе сүт қайда кетті?Сонымен сүт қайда кетіпті?Сүтті ішіп кетті...

Көбелеп келіп құмп етіп,

Көбігін ішіп ол кетті.

Жапалақ келіп жалп етіп,

Жарымен ішіп ол кетті. Қарға

келіп қарқ етіп, Қалғанын ішіп

ол кетті. Сауысқан келіп саң

етіп, Сырқып ішіп ол кетті.

Қырғауыл қиқу салып,

Қазан түбі қаспағын,

Қырнап ішіп ол кетті.

Сүт ішуге кімдер келді?Сүт ішуге кімдер келді?Балалар көбелек,жапалақ,қарға,сауысқан,қырғауыл.

Сергіту сәті:

Алтын айдарлы әтеш ояныпты,Тым

ерте тұрыпты.

Ойқастап жүріпті, Жан

жақа қарапты, Айдарын

тартыпты. Қо-қо-қо деп

қорада,

Ән салып жаңа да.Балалар қолды басқа қойып ұйықтайды,қолды жоғары көтеріп

созылады.Маңғаздана жан жағына қарайды,қолдарымен айдарын сипайды.Алақандарын

соғады.

Тіл ұстарту:Іс-іс-ісТүсіп

қалды тіс.

Піс,қазаным,піс.Балалар сөздерді қайталайды.

Ойын: «Кім екенімді таны».Тәрбиеші өзгерісті табушы баланы басқа бөлмеге

шығарып,балаларға басқа киімдер кигізеді.Балалар бір киімдерін ауыстырып тұрады,балақай

балада қандай өзгеріс болғанын табады.

Ойын:Ине мен жіп.Балалар бір қатар тұрып,бір-бірінен ұстап жүреді.

Сүтті біз қайдан аламыз?Әңгімеде қандай құстар аты аталды?Балалар жауабы.

Күтілетін нәтиже:

Біледі:өлеңдердегі құстарды таниды;

Меңгереді:ойынға қатысып,үйлесімді қимыл орнайды

Күні 22.09.2020ж

Вариативтік компонент «Ертегілер еліне саяхат»

Ересек «Нұршуақ» тобы

Тақырыбы: Түлкі, Әтеш және Қоян (ертегісін сахналау)

Мақсаты: Театрланған қойлым арқылы балалардың тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу қабілетін дамыту. Балаларды көркемдікке тәрбиелеу, майда, ұсақ моторикасын дамыту.

Керекті құралдар: үйшіктер, қоян, түлкі, әтеш атрибуттары.

Сабақ барысы: Шаттық шеңбері: Қайырлы күн, досым!

Қайырлы күн болсын

Сәрсенбінің сәті

Сәттілікке толсын!

Біздің бала бақшамыз,

Қуанышқа толсын! Балалар шеңберге өлең мәтініне сәйкес қимылдар орындайды, өлеңді оқиды.

Балалар сендер жұмбақ шешуді жақсы көресіңдер ме? Онда мұқият тыңдайық: Ит сияқты пішіні,

Ұнатпайды кісіні. (қасқыр) Қалқиып

ұзын құлағы, Елеңдеп қорқып

тұрады. (қоян) Бұлаңдаған құйрығы,

Бір алдарлық қылығы. (түлкі)

Есік қағылып, әжей кіріп келеді. Балалармен амандасады. Балалардан әже ертегіні жақсы көресіңдер ме деп сұрайды. Әже қоржынында көптеген жануарлар бар екен айтып бір- бірлеп шығарып атап беруді ұсынады. Балалар қоян, түлкі, қасқыр, тышқанды атап береді. Әже қоржындағы ертегі кейіпкерлері туралы ертегіні айтып бергісі келеді.

Тәрбиеші: Олай болсатындайық, деп балаларды ертегі тыңдауға отырғызады. Ол

Әтеш, қоян, түлкі ертегісі. Балалар ертегімен таныс екендерін айтады. Әже балалардан осы ертегіні сахналап беруді өтінеді. Балалар ертегіні сахналайды.

Сегіту сәті: Тәрбиеші: Ертегілерде қай жануарлармен кездестік? - Балалар, сол ертегі кейіпкерлері бір-бірінен адасып қалыпты. Оларды бір-бірін табуға көмектесейік. Балалар қиындықтардан Қасқыр, Әтеш, Қоян, Аю және Түлкіні тауып құрастырады. Оларды арнайы дайындаған ертегі еліне еорсететін алаңқайға орналастырады.

Жұптасып өлең оқу: Балабақша ойнатты,

Ойнаты да ойлатты.

Ана тілі сырына,

Тереңірек бойлатты. Қолды белге қою, екі жаққа теңселу, артқа шегіну, иіліп қолды жерге жеткізу.

Жануарлар туралы ертегілерді еске түсіру. Балалар жауабын тыңдау.

Күтілетін нәтиже: Біледі: ертегі мазмұнын баяндауды;

Меңгереді: мәнерлеп оқиды, ойынға қатысып, үйлесімді қимыл орнайды;

Күні 06.10.2020ж

Вариативтік компонент. «Ертегілер еліне саяхат»

Ересек «Нұршуақ» тобы

Тақырыбы: «Не дәмді?» ертегісі

Мақсаты:Балалар тілін дамытуда көркемсөзді қолдану, диалогпен сөйлесе білу біліктерін жетілдіру. Сөйлемді есте сақтай отырып дауыс ырғағын көрсете айтуға дағдыландыру, сөздік қорын байыту. Жануарлар өмірі туралы түсініктерін ұлғайту.

Қойлымдарға керекті көрнекіліктер: жануарлар бейнесіндегі атрибуттар.

Сабақ барысы: Ойын: «Мен бастаймын, сен аяқта»

Алма...өседі.

Қызанақ...өседі.

Қауын...өседі.

Картоп ... өседі. Балалар: Бауда ағаш басында. Бақшада арық бойымен. Бақшада атыздарда. Жер астында өнім.

«Сипап сезіп атап бер»-дидактикалық ойын. Балалар дәндерді ажыратуы тиіс. Бірнеше қалташаға лобия, ноқат, жүгері, тары салынады.

Балаларға «Не дәмді» ертегісін еске түсіріп оқып беру: Балалармен жануарлар сөздерін диалогқа еніп қайталау.

Бір күні жануарлар не дәмді деп таласып қалыпты. Сөзді ала сиыр бастапты:

-Шіркін, пішен мен таза жемге не жетсін! Содан дәмді бірде-бір тағам жоқ.

Сонда қой маңырап жіберді:

-Иә, пішен жем жақсы-ақ, бірақ көк майса шөп болса, одан да жақсы.

-Арпа, сұлы дәмді емес пе, -дейді жылқы. Күтір-күтір шайнасаң аузыңнан дәмі кетер ме?

-Жоқ, сендер таба алмадыңдар. Сүт пен еттен дәмді ештеңе жоқ, -дейді мысық. Бұған иттің ызасы келіп:

-Сен босқа көкіме! -дейді. Ненің дімді екенін менен сұра. Сүйек дегенді білетін бе едің, кемік сүйектен дімді ештеңе жоқ.

Осы әңгімеге түйе қосылса, ол нені мақтар еді? Түйе жантақты мақтар еді.

Балалар сонымен қай жануар нені жақсы көреді екен? Сендер нені жақсы көресіңдер?

Балалар жауабы.

Ойын: «Жануарларды жекеше, көпше айту». Балалар: Сиыр-сиырлар, қой-қойлар, мысық-мысықтар, жылқы-жылқылар...

Тіл ұстарту жаттығуы: ән-ән-ән

Қамба толы дән

Әжем айтқан ән

Құрып жүргің сән. Балалар қайталайды. Күтілетін нәтиже:

Біледі: ертегідегі жануарлар қорегін, жануарлардың жекеше, көпше айтады;

Игереді: жануарлар қимыл әрекетін сөзбен үйлестіре отырып көрсетеді;

Меңгереді: ойынға қатысып, үйлесімді қимыл орындайды

Күні 13.10.2020ж

Вариативтік компонент«Ертегілер еліне саяхат»

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Күлшеқыз ертегісі

Мақсаты:Балаларды ертегі

кейіпкерлерінің іс-әрекеттерінің жақсы-жаман жақтарының айырмашылықтарын білуге тәрбиелеу.Ертегі кейіпкерлерін рөлге еніп сомдауға,дауыстарының айырмашылықтарын мезініп түсінуге үйрету.Ертегі кейіпкерлерін сомдау арқылы сөйлеу мәдениетін қалыптастыру.Керекті құралдар:ақ мата тартылған ширма тақта,ертегі кейіпкерлері костюмдері.Сабақ барысы:Тәрбиеші ортада жатқан құмыраны көреді,балалардан ол құмыраның қайдан келгенін сұрайды.Балалар білмейміз дейді.Тәрбиеші құмыраны шаң болып кетті деп сұртте бегенде,құмыранын ішінен Жын шығады.-Өміріңізге құлдық,мені мына қапастан шығарғаныңыз үшін сіздің тілегіңізді орындаймын.Тәрбиеші балалардан сұрайды:- Балалар Жыннан қандай тілек тілейміз?Сендердің қандай арман тілектерің бар?Балалар таң қалады.Күлше қыз ертегісіне саяхатқа барғысы келетіндерін айтады.-Бізбалалармен Күлшеқыз ертегісіне саяхатқа барғымыз келеді.Олай болса бізді ертегілер еліне жеткіз.Балалардың алдынан Күлшеқыз шығады.-Саламатсыңдарма?Балалар,сендер қайдан жүрсіңдер.Саламатсыңба?Күлшеқыз.Біз басқа елден Күлшеқыз ертегісіне саяхатқакелдік.- Күлшеқыз сен қайда асығып барасың?-Балалар менің сендермен ойнауға уақытымжоқ,мені анам шақырып жатыр ол мені іздеп ашуланып отырған сияқты.(сол кезде Күлшеқыздың анасының даусы шығады)-Күлшеқыз сен қайдасың,сен неге әле тамақ дайындамағасын?Мына қасыңдағы қандай балалар?Күлшеқыз:анашым бұл балалар басқа енлден Күлшеқыз ертегісіне саяхатқа келіпті.Балалар Күлшеқыздың анасымен амандасыпалады.Анасы:Балалар Күлшеқыздың сендермен ойнауға уақыты жоқ.Ол тамақ дайындауыкерек.Өздеріңнің елдеріңе қайтыңдар.Балалар:жарайды сау бол Күлшеқыз.(осы кезде- Күлшеқыздың өгей әпкелері кіріп келеді)-Апа қарным ашты.Тамақ жегіміз келеді.(сол кезде Күлшеқыздың анасына хан сарайынан қоңырау шалынады)-Алло саламатсызба? Бүгінгі хан сарайында өтетін кешке қатысуға шақырамыз.Кешке келген қонақтардың ішінен ханзада өзіне қалыңдық таңдайды.Анасы:Күлшеқыз менің қыздарыма тез әдемі көйлектерін дайында.Қыздары Күлшеқыздың әкелген көйлектерін киеді.Анасы:доғарыңдар қазір кешігіп қаламыз.Күлшеқыз:Анашым,менде сол кешке барсам болама?Анасы:Жоқ,оданда сен үй шаруасын орында.Күлшеқыз жылап қалып кетеді.(осы жерден көлеңке театры басталады). Залда әдемі әуен орындалады. Жылап отырған Күлшеқыздың алдына Періште келеді. Періште Күлшеқызға кешке кейіп баратынәдемі көйлек береді.Күлшеқыз сондада мұңайып тұрғанын көрген періште оған лайықты әдемі аяқкиім береді.Періште Күлшеқызға сағат 12-де сикыр өз күшін жоятынын айтады.Күлшеқыз кешке қатысып,ханзадамен би билейді.Сағаттың түнгі12-ге жақындап қалғанын көрген Күлшеқыз үйіне жетуге асығады,асығып жүріп аяқкиімін түсіріп алады.Ханзада Күлшеқыздың аяқкиімін тауып алады.Ол Күлшеқызды іздеп таппаған соң аяқ киім тура келген қызға үйленемін,-деп шешеді.Аяқ киімді көп қызға кигізіп көреді,бірақ ешқайсы қызға тура келмейді,ханзада мұңайып тұрғанда, үстінде жаман киіммен Күлшеқыз кіріп келеді. Ханзада Күлшеқызды бірден танып,оған аяқ киімді кигізедКүтілетін нәтиже:Біледі:Күлшеқыз ертегісінің мазмұнын;Меңгереді:Күлшеқызертегісінің заманауи сомдауы;

Күні 13.10.2020ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Көкөністер дауы»

Мақсаты: Оқиганы эмоционалды қабылдауды, балалардың сөздік қорын заттың сапасы мен құрамын білдіретін сөздермен байыту. Балаларды ертегіні тыңдай білуге , көкөністер жеміс туралы жалпы түсінік білдіретін сөздерді енгізу.

Көрнекілігі: Көкөністер атрибуты,суреттер.Жаңа сөздер: Қияр.

Әдіс-тәсілі: Ертегіні оқып беру,түсіндіру.

Билингвалдық компонент: Қияр-огурцы.

Сабақтың барысы: Балалар қазір жылдың қай мезгілі?Күз мезгілі.

Күз мезгілінде қандай жемістер піседі?

Алма,алмұрт,жүзім.

Қандай көкөністер піседі?

Сәбіз,картоп,пияз,орамжапырақ т.б

-Дұрыс балалар күз мезгілінде барлық көкөністер піседі.

Бүгін мен сендерге «Көкөністер дауы» ертегіні саусақ театры арқылы айтып беремін.Балалар сендерге ертегі ұнадыма?

Ия.

-Ертегі не туралы айтылған?

Көкөністер туралы.

-Еркеназ саған қандай көкөніс ұнады?

Қызанақ.

-Не үшін?Өйткені қызанақ өте әдемі.

-Балалар бүгін біз қияр туралы тақпақ жаттаймыз.Дәмі тілді үйірген ,

Мен тұздалған күйімде.Жаңа

піскен кезімде, Жейді бәрі

сүйсіне.

Дидактикалық ойын «Дәміне қарай ажырат»

Қорытынды: Балалар көкөністердің адам ағзасына пайдасы туралы біледі.Көкөністерге қандай күтім жасау керектігін түсініп орындайды.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Асқабақ дәні» ертегі

Мақсаты: Ертегінің мазмұнын түсіндіру, өз ойы бойынша әңгімелесуге үйрету. Сөздік қорын молайтып, тіл байлығын дамыту. Көкөністер мен жемістер туралы түсінігін кеңейту.

Көрнекілігі: асқабақ суреті, муляждар.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап. Жаңа сөздер: ахбаз.

Билингвалдық компонент: асқабақ-тыква.

Сабақтың барысы: Балалар сендер қандай ертегі білесіңдер? Аю мен түлкі, шалқан, қоянның үйшігі, жеті лақ т.б

Балалар шалқан ертегісі сендерге несімен ұнайды?

Шалқанды барлығы тартып шығарады.

Балалар сендерге «Асқабақ дәні» ертегісін айтып беремін.

Сендер ертегіні мұқият тыңдаңдар.

Ертегі не туралы айтылған? Дән

туралы айтылған.

Әйел балапанға қандай қамқорлық жасайды?

Балапанның аяғын байлайды.

Қарлығаш әйелге не береді?

Дән.

Ненің дәнін береді?

Асқабақтың дәнін береді.

Әйел оны егіп, ішін кесіп қараса не шығады ішінен?

Алтын.

Балалар жарайсыңдар сұраққа жақсы жауап беріңдер.

Бәріміз бірге «Аю мен аралар» ойынын ойнаймыз.

Балалар ойынды қызығып ойнайды.

Қорытынды: Балалар қамқорлық жасау ұғымдарын біледі. Көкөністердің адам ағзасына пайдасын түсінеді.

Күні 27.10.2020ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Ағаштар ұйықтай ма?» ертегісі

Мақсаты: Сөздік қорын дамыту мен дыбыстарды айтуға баулу. Еңбексүйгіштікке табиғатты аялауға тәрбиелеу.

Көрнекілігі: ағаш суреті, атрибуты.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру, көрсету, сұрақ-жауап. Жаңа

сөздер: емен.

Билингвалдық компонент: емен-дуб.

Сабақтың барысы: Балалар бүгін сендер «Ағаштар ұйықтай ма?» ертегісін жылжымалы папка арқылы сахналап бересіңдер.

Балалар ертегіні мұқият тыңдап, сахналап береді.

Инжу-емен ағашы болып айтамыз.

Балалар Көркем орманды жақсы көреді екен.

Көркем- Каусар қызымыз болады.

Көркем-емен ағашы болып әңгімелеседі.

Көркем еменнен не сұрайды.

–Қабығы. Тақпақ

айтамыз.

Тербеледі ағаштар

Алдымнан жел еседі. Кіп-

кішкентай ағаштар, Үп-үлкен

боп өседі.

Балалар өлеңге сәйкес қимылдар жасайды.

Дидактикалық ойын «Қай ағаштың жапырағы»

Қорытынды: Балалар өзіне берілген тапсырманы орындауды білді.

Тақпақты ретімен орындап қимыл жасауды түсінді.

Күні 03.11.2020ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Күнбағыс» ертегісі

Мақсаты: Ертегінің мазмұнын түсіндіру. Өз ойы бойынша әңгімелесуге үйрету. Сөздік қорын молайтып, тіл байлығын дамыту.

Көрнекілігі: күнбағыстың суреті, бейне таспа. Әдіс-тәсілі: түсіндіру, сұрақ-жауап.

Жаңа сөздер: күнбағыс.

Билингвалдық компонент: Күн-солныс. Күнбағыс - семчкый.

Сабақтың барысы: Балалар мен сендерге «Күнбағыс» ертегісін айтып беремін. Балалар ертегіні мұқият тыңдайды.

Қандай халық өмір сүріпті?

Еңбексүйгіш.

Балалар олар неге сыйынып өмір сүріпті?

Күнге.

Жігіт қандай тілек айтыпты? күнге

сыйынып тұрамын депті.

Жігіттің екінші тілегі қандай болыпты? гүлге айналыпты

Балалар бұл қандай гүл екен?

Күнбағыс. Халық күнбағыстан басқа қандай ат беріпті?

Күнбағар.

Дидактикалық ойын «Ғажайып қоржын».

Қорытынды: Балалар гүлдің кереметін білді.

Халықтар бір-бірімен тату-тәтті тұру керектігін түсінді.

Күні 10.11.2020ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Қарлығаш» тобы.

Тақырыбы: «Үйшік»ертегісі.»ертегісі

Мақсаты: Сөйлемді дұрыс құрап айта білу.Шығарма мәтіннің мән-мағынасын бұзбай әңгімелеуді үйрету.Балаларды сын есім мен зат есімнен тұрған сөздердің дыбысталуына көңілдерін аудару.

Көрнекілігі: атрибуттар.

Әдіс-тәсілі: ертегіні түсіндіру,сұрақ-жауап.Жаңа сөздер: үйшік.

Билингвалдық компонент: үйшік –домик.

Сабақтың барысы: Балалар бәріміз бірге жылы тілектерімізді айтайықшы.

Сенің көзің әдемі.

Сенің көйлегің әдемі.

Сенің жүзің әдемі.

Балалар бүгін мен сендерге «Үйшік» ертегісін үстел-үсті театры арқылы айтып беремін.

Тәрбиеші балаларға «Үйшік» ертегісін айтып беріп сұрақ-жауап жүргізеді.Балалар сұраққа жауап береді.

Желілі-рөльдік ойын «Отбасы». Балалар ойынды қызығып ойнайды.

Қорытынды: Балалар ойын шартын түсініп орындау ережесін білді.Ертегі желісі мен орындауды түсінді.Сабаққа жақсы қатысқан балаларды мақтап,мадақтау.

Күні:17.11.2020ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы:«Аю мен түлкі»ертегісі

Мақсаты: Ертегі арқылы балаларды есте сақтауын ертегіні сахналау арқылы дамыту.Балалардың тілін дамыту.Сөздік қорын байыту.

Көрнекілігі: суреттер.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру,көрсету.Жаңа

сөздер: түлкі.

Билингвалдық компонент: Түлкі-лиса. Аю- медвед.Балалар бәріміз бірге аю туралы тақпақ айтамыз.

Қорбаңдаған аюдың,

Құлпынайы көп екен. Теріп-

теріп алайық, Қалтамызға

салайық. Балалар қосылып

айтады.

Балалар біз не туралы тақпақ айттық?

Балалардың жауаптары аю.

Мен сендерге бүгін «Аю мен түлкі»ертегісін

айтып беремін.

Тәрбиеші фланелеграф театры арқылы ертегіні айтып береді.Балалар түлкі қандай жануар?Түлкі айлакер жануар екен.Дұрыс айтасыңдар балалар түлкі қу.

Қимылды ойын «Мені қуып жет»

Қорытынды: Қу,айлакер жануар түлкі екенін. Жануарлардың тіршілік ортасын түсінді.

Күні 24.11.2020ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Шалқан» ертегісін (сахналау)

Мақсаты: Ертегінің мәтінін мән-мағанасын бұзбай әңгімелеуді үйрету, балаларды сынесіммен зат есімнен тұрған сөздердің дыбысталуына көңілдерін аудару. Күзде пісетін көкөністер туралы түсінік беру.

Көрнекілігі: көкөністер киімі.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру, ертегіні сахналау. Жаңа

сөздер: шалқан

Билингвалдық компонент: Ит-собака. Ата-дедушка. Шалқан – редка. Мысық- кошка. Балалар шеңбер болып тұрады. «Жылы лебіз» балалар бір-біріне бұрылып әдемі сөздер айтады.

Балалар жылы лебіздерін білдіреді. Балалар бүгін біз «Шалқан» ертегісін сахналап есімізге түсіремін боламыз. Ертеде бір атай шалқан егіпті, ол үлкен болып өсіпті оны атай жұла алмай анасын шақырады. Әжесі де тарта алмай қызын шақырады. Қызы тартады тарталмайды.

Көмекке күшігін шақырады. Күшіге де тарта алмай мысығын шақырады. Мысығы да тарта алмай тышқанды шақырады. Барлығы қосылып тартып, шығарып дәмді ас, пісіріп ішіпті.

Жарайсыңдар балалар ертегіні өте жақсы сахналап шығардыңдар.

Атасы-Саян. Әжесі-

Айзере. Қызы-

Сымбат. Иті- Аяла.

Мысығы- Аят. Тышқан -

Артығай.

Қимылды ойын «Мысық-пен тышқан».

Қорытынды: Балалар ертегіні рет-ретімен орындауды. Ойын шартын түсініп, қызығып орындайды.

Күні 08.12.2020ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы:Егінші қоян.

Мақсаты: Балаларды пантомима қимылымен атқарған істерін көрсете білуге үйрету. Қимыл қозғалыс үйлесімділігін, зейінін, ойлау қабілетін, қиялын дамыту. Балаларға ертегі, әңгіме, өлең балаларды шығарма кейіпкерлерімен таныстыру, балаларды театр мәдениетіне баулу. Балалар топта ойнауға келісе өзара білуге, әлеуметте қарым қатынас жасауға үйрету. Тақпақты мәнерлеп оқуға үйрету..

Көрнекі құралдар: Суреттер, қайшы, желім, ақ парақ.

Жылулық шеңбері:

Ойын: «Тыныштық». Балалар мысық ұйықтап жатқан үйге жақындайды. Тәрбиеші Мысық оянбас үшін өте сақ қимылмен аяқ ұшымен сұқ саусағын ернін етігізіп, қасын жоғары көтеріп жүру керек екенін айтып, көрсетеді.

Балалар шеңбер болып тұрып жылулық шеңберін бірге айтады. Балалар мысық оянып кетпейтіндей аяқ ұшымен жүреді, кейде тоқтап бір біріне «тыныш» деп белгі береді, мойындарын алғасозып, сұр саусақтарын еріндеріне қойып қастарын жоғары көтереді. Тәрбиеші өлеңді оқиды, балалар қимыл көрсетеді.

Балалар Қоянды көрсетеді.

Қояным бақшада сәбіз екті,

Арықтарды түзу етіп екті.

Балалар арық қазған қимыл көрсетеді

Қыста арықта қармен ойнады,

Жазда арықта жасырынбақ ойнады.

Көктемде бақшада еңбек етеді, Жерді

таза аударып,

Жайлап қана тегістеп,

Сәбізді сонда егеді.

Мұқият дәнді себеді, Ұяшық

дән, ұяшық дән. Күзде дән мен

сәбізді. Қуанышпен жинап

жүреді. Сергіту сәті.

Тербеледі ағаштар, алдымнан

жел еседі.

кіп-кішкентай ағаштар, үлкен

болып өседі.

Дидактикалық ойын: «Қай жануар немен қоректенеді?»

Тиін, тышқан, қоян, кірпіге азығын тауып беру.

Тақпақ оқу: «Ақ қоян» Ақ

қоян ау, ақ қоян, Ұзын құлақ

сақ қоян, Күтілетін нәтиже:

Біледі: Балалар түрлі қалыпта тұра алады.

Түсінеді: Балалар Өз беттерінше түрлі қалыпта көрсете алады.

Күні 15.12.2020ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Көкөністер дауы» саусақ театры.

Мақсаты: Оқиганы эмоционалды қабылдауды, балалардың сөздік қорын заттың сапасы мен құрамын білдіретін сөздермен байыту. Балаларды ертегіні тыңдай білуге , көкөністер жеміс туралы жалпы түсінік білдіретін сөздерді енгізу.

Көрнекілігі: Көкөністер атрибуты,суреттер.Жаңа

сөздер: Қияр.

Әдіс-тәсілі: Ертегіні оқып беру,түсіндіру.

Билингвалдық компонент: Қияр-огурцы.

Сабақтың барысы: Балалар қазір жылдың қай мезгілі?Күз мезгілі.

Күз мезгілінде қандай жемістер піседі?

Алма,алмұрт,жүзім.

Қандай көкөністер піседі?

Сәбіз,картоп,пияз,орамжапырақ т.б

-Дұрыс балалар күз мезгілінде барлық көкөністер піседі.

Бүгін мен сендерге «Көкөністер дауы» ертегіні саусақ театры арқылы айтып беремін.Балалар сендерге ертегі ұнадыма?

Ия.

-Ертегі не туралы айтылған?

Көкөністер туралы.

-Еркеназ саған қандай көкөніс ұнады?

Қызанақ.

-Не үшін?Өйткені қызанақ өте әдемі.

-Балалар бүгін біз қияр туралы тақпақ жаттаймыз.Дәмі тілді үйірген ,

Мен тұздалған күйімде.Жаңа

піскен кезімде, Жейді бәрі

сүйсіне.

Дидактикалық ойын «Дәміне қарай ажырат»

Қорытынды: Балалар көкөністердің адам ағзасына пайдасы туралы біледі.Көкөністерге қандай күтім жасау керектігін түсініп орындайды.

Күні:22.12.2020ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Маймақ қаз»ертегісі

Мақсаты: Ертегіні тыңдай білуге қайталап дауысын айтпай салуға үйрету.Тіл байлығын дамыту.Саусақтың ұсақ бұлшық еттерінің үйлесімді қозғалысын жетілдіру.

Көрнекілігі: суреттер,атрибуттар,конусӘдіс-тәсілі: түсіндіру,көрсету.

Жаңа сөздер: маймақ қаз. Билингвалдық компонент: қаз-утка.

Сабактың барысы:Балалар менің алдымдағы ненің суреті?Қаз.

Ол қайда жүр? Балалардың жауаптары суда.

Балалар бүгін мен сендерге «Маймақ қаз» ертегісін конустық театры арқылы айтыпберемін.

Балалар сендерге ертегі ұнады ма?Ия.

Ертегіде қандай құс туралы айтты.Қаз.

«Қаз» өлеңін жаттаймыз.

Қазым,қазым қаңқылда Көлде жүзіп саңқылда.

Жем шашайын жейсіңбе

Кәмпит берем дейсіңбе.

Жоқ,жоқ, кәмпит саған болмайды ас.Арпа менен бидай шаш.

Қимылды ойын «Шөжелер мен ала мысық»

Қорытынды: Қаз туралы түсінікті біледі. Ойын шартын түсініп ,қызығып ойнайды.

Күні: 29.12.2020ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Түйені көрсе жылқы неге қалтырайды» ертегісі.

Мақсаты: Үй жануарлары туралы түсінігін ұлғайту, жануарлардың ерекшеліктері бойынша ажырата білуге, әңгімені мұқият тыңдай білу қабілетін дамыту. Үй жануарларына қамқор болуды үйрету.

Көрнекілігі: үй жануар суреті.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру, сұрақ-жауап
Жаңа сөздер: Түйе.

Билингвалдық компонент: Жылқы-лошадь.

Сабақтың барысы:

Балалар мен сендерге тақпақ оқимын.

Құлыншағым құндызым,

Құлдырайды шабады. Жылтыңдаған

жұлдызым, Құстай қанат қағады.

Балалар тәрбиешімен бірге қайталап айтады.

Балалар құлыншақ ненің баласы ?

Жылқының.

Түйенің баласын не деп айтамыз ? Бота.

Балалар мен сендерге «Түйені көрсе жылқы неге қалтырайды» ертегісін айтып беремін.

Балалар сендерге ертегі ұнады ма ?

Ия.

Ертегі не туралы айтылған ?

Жылқы, түйе туралы айтылған.

Дидактикалық ойын «Төлдерін ажырат және ата».

Балалар ойынды көңілдене ойнайды.

Қорытынды: : Үй жануары мен олардың төлдерін атауды біледі. Ойын шартын түсініп, қызығып орындайды.

Күні:05.01.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Үш аю» ертегісі. .

Мақсаты: Ертегіні тыңдай білуге және қайталап дауысын айнытпай салуға үйрету. Сахнада ойнау іскерлігін дамыту. Тіл байлығын дамыту.

Көрнекілігі: Суреттер, қуыршақтар аю. Әдіс-

тәсілі: түсіндіру, ойын, көрсету. Жаңа

сөздер: қуыршақ.

Билингвалдық компонент: аю-медведь. Сабақтың барысы:

Балалар қандай жабайы жануар көріп тұрсыңдар? Аю.

Балалар аю туралы кім тақпақ біледі?

Сымбат.

Қорбандаған аюдың,

Құлпынайы көп екен.

Теріп-теріп алайық,

Қалтамызға салайық.

Жарайсың Сымбат.

Енді Рамазан. Саян. Ернар тақтаға шығып менің айтуым бойынша «Үш аю» ертегісін айтып беремін. Сендер аю болып қуыршақты ойнатасыңдар.

Балалар сендерге ертегі ұнады ма? Ия.

Қимылды ойын «Аю мен торғайлар»

Қорытынды: Балалар ертегіні керемет ойнап шықтыңдар. Балалар қуыршақ ойнатудың тәсілдерін біледі. Ойын шартын түсініп, қызығып ойнайды.

Күні 12.01.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Төлдер айтысы»ертегісі

Мақсаты: Ертегінің мәтіннің мән-мағынасын бұзбай әңгімелеуді үйрету. Ертегіні құрастыруды үйретуді жалғастыру.Балаларға айтылған ойды тыңдауға және ұғынуғаәңгімеге араласып отыруды үйрету.

Көрнекілігі: Үй жануарлардың суреттері, үстел-үсті театры.Әдіс-

тәсілі: Ертегіні мұқият тыңдау.

Жаңа сөздер: төлі.

Билингвалдық компонент: Сиыр- корова. Жылқы- лошадь.Қой- баран. Сабақтың барысы: Балалар бір-бірімізге жылулық лебізімізді айтайықшы. Каусар сенің көзің әдемі. Тәрбиеші балаларға «Төлдер айтысы» ертегісін айтыпбереді.Үстел-үсті театры.

-Ертегі не туралы айтылған?

Төлдер туралы.

-Ертегіде қандай төлдер кездеседі?

-Лақ ненің төлі?

Ешкінің төлі.

-Қошақан ше?

Қойдың төлі.

-Бұзаудың анасын не дейміз?Сиыр деп атаймыз.

Төлдерге неге таласып дауласады?

Иесінің мақтауын айтады.Оларға кім төрелік етеді?Адамдар.

Дидактикалық ойын «Төлдерін тап және ата»

Қорытынды: Үй жануарларының төлдерін атай біледі. Ертегі туралы түсінді.

Күні 19.01.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Қысқы баспана» ертегісі.

Мақсаты: Ертегіні мұқият тыңдай білуге үйрету.Ертегінің ерекшелігін түсіну.Баланың ой-өрісін кеңейту.Тіл байлығын дамыту.

Көрнекілігі: суреттер,киімдер.

Әдіс-тәсілі: Ертегіні сахналау,ойын.Жаңа

сөздер: баспана.

Билингвалдық компонент: Қыс-зима.Ертегі-сказка.

Сабақтың барысы: Балалар бір-бірімізге жылулық лебізімізді айтайықшы.Айдай арайлап,

Күндей жарқырап. Судай

таза көңілмен, Біз ертекті

бастаймыз.

Балалар бірге қайталап айтады.

Балалар бүгін мен сендерге «Қысқы баспана» ертегісін айтып беремін,сендер соны сахналап бересіңдер.

Бұқа –Ернар,әтеш- Саян,қошқар- Жігер, мысық- Ақбота сахналап көрсетеді.Балалар бірігіп сахналайды. Олар бәрі бірігіп,жылы үй тұрғызады.

Оларға кім шабуыл жасайды?

Балалардың жауаптары қасқыр.

Оларды қасқыр жеп қояды ма?

Балалар жоқ.

Қимылды ойын «Мысық пен тышқан».

Қорытынды: Балалар ертегі желісін ретімен орындауды білді.Ойын шартын түсініп қызығып орындайды.

Күні:26.01.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Шұбар тауық»

Мақсаты: Сөйлемді дұрыс құрап айта білу. Шығарма мәтіннің мән мағынасын бұзбай әңгімелеуді үйрету.ертегілерге қызығушылықтарын арттыру .

Көрнекілігі: Ертегі кейіптерінің суреттері,қуыршақтар.Әдіс-

тәсілі: Ертегіні түсіндіру, сұрақ-жауап.

Билингвалдық компонент: Тауық- курица

Сабақ барысы:

«Менің сүйікті ертегім»

жылулық шеңбері .

Балалар шеңберге тұрып, «Мен ертегіні жақсы көремін, себебі...» деп, жағымдықәсиеттерін айтады.

Балалар мен сендерге бүгін «Шұбар тауық» ертегісін оқып беремін.Тәрбиеші балаларға

«Шұбар тауық» ертегісін айтып беріп сұрақ-жауап жүргізеді.

Балалар сұрақа жауап береді. Желілі-рөльдік ойын «Отбасы» .Балалар ойынды қызығып ойнайды.

Қорытынды: Балалар ойын шартын түсініп орындау ережесін білді.

Ертегі желісі мен орындауды түсінді.

Күні 02.02.2021ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Ақымақ қасқыр»ертегісі

Мақсаты: Ертегі арқылы балалардың есте сақтауын ертегіні сақналау арқылы дамыту.Балалардың тілін дамыту, сөздік қорын байыту.

Көрнекілігі:Суреттер.

Әдіс-тәсілдер: түсіндіру, көрсету.Жаңа

сөздер: қасқыр.

.Билингвалдық компонент:қасқыр-волк.

-Балалар мына суретте қандай жануарды көріп тұрсындар?

-Қасқырдың.

Қасқыр туралы тапқақ білемізбе, еске түсірейік.

«Қасқыр»

Мен-кокжал қасқырмын, Малшыны

састырдым.

Аш болсам,ұлимын, Ауылды

торимын.

Балалар біз қандай аң туралы айттық?

Қасқыр туралы айттық.

Мен сендерге бүгін «Ақымақ қасқыр» туралы ертегі айтып беремін.

-Қойды- ешкіні және қойшыны.

-Қасқыр қандай аң?Аңқау

алданғыш аң.

Қимылды ойын «Мені қуып жет»

Қорытынды:

Қасқыр жабайы аң.Ойынды қызыға ойнады.

-Ақым

Күні: 09.02.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Төлдер айтысы» ертегісі .(Қуыршақ театры)

Мақсаты: Ертегіні түсіндіру барысында сөздік қорын,сөйлеу қорын,сөйлеу мәдениетінің даму қабілеттерін дамыту. Олардың өмір сүру ортасын,қозғалу әдістері туралы түсініктерін ұлғайту.

Көрнекілігі: Үй жануарларының суреттері мен атрибуттары.Әдіс-тәсілдер:Өңгімелеу, түсіндіру, үйрету ,рөлге ену.

Билингвалды компонент:

Сабақ барысы:

«Малдың баласын сую»

Қой сүйеді баласын «қоңырым» - деп,

Ештеңені білмейтін «момыным»- деп.

Сиыр сүйеді баласын «торпағым» -деп,

Қараңғыда баспаған « қорқағым » -деп. Түйе сүйеді баласын «боташым »-деп, Жаудыраған көзіңнен ,«тотошым »-деп. Ешкі сүйеді

баласын «лағым»-деп, Тастан-тасқа секірген

«шұнағым»-деп. Жылқы сүйеді баласын

«құлыным»-деп, Тұлпар болып жүгірер «

жұлыным»-деп.Балалар мен не туралы тақпақ оқыдым.

—Сендер маған үй жануарларын атап беріңдерші?

- Түйенің төлін не деп атаймыз? -

--Жылқының төлін не деп атаймыз?-

--Қойдың төлін не деп атаймыз?

Балалардың жауабы.

-Үй жануарларының бізге қандай пайдасы бар?

-Дұрыс балалар біз олардың сүтін ішеміз, құртын жейміз, етін жейміз, жүнінен киім тоқимыз.

Сендер үй жануарларына қандай қамқорлық жасайсыңдар? Бүгін сендерге « Төлдер айтысы » ертегісін айтып беремін .

-- Сендерге ертегі ұнадыма?

- Ертегі не туралы екен?

—Осы ертегіні қуыршақ театры арқылы көрсетіп бересіңдер.Қимылды ойын: «Қояным»

Қорытынды:Балалар жануарлардың төлдерін атай біледі.

—Сип

—

Күні: 16.02.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Қоянның үйшігі» ертегісі сахналау.

Мақсаты: Ертегілердің мазмұнын түсінуге, тыңдауға, бейнелі сөздерді есте сақтауға, кейіпкерлерді ойнағанда мінез –құлқын біле білуге үйрету.

Көрнекілігі: Өтеш, түлкі, қоян, иттің атрибуттары, үйшік. Әдіс-тәсілдер: Өңгімелеу, түсіндіру, үйрету, рөлге ену.

Билингвалды компонент: өтеш-петух, қоян-заяц, түлкі-лиса, ит-собака.

Сабақ барысы:

« Сұр қоян »

Ұзын құлақ ,сұр қоян , Естіп

қалып сыбдырды. Ойлы-

қырлы жерлермен, Ытқып-

ытқып жүгірді.

Қарап едіартына, Қиығын сап

көзінің, Келе жатқан

томпаңдап, Көжегі екен

өзінің.

Балалар біз қандай аң туралы пақпақты еске түсірдік.

Енді мен сендерге «Сұр қоян» ертегісін айтып берейін.

-Ертегіде қандай кейіпкерлер бар екен? Қоян,

түлкі, ит, аю.

Қоянның үйшігі неден жасалған екен?

Түлкінің үйшігі неден жасалған екен?

-Мұздан, Қоянның үйшігін кім алып берді?

-Өтеш

«Өтештің әні»

Шөп шабамын, шабамын .

Түлкіні іздеп табамын.

Қоянның үйінен шықпаса, оны да

шалғынша шабамын. Сендерге

ертегі ұнады ма?

Ертегіні енді ертегіні сахналаймыз

Қорытынды:

Ертегінің желісі бойынша орындауды біледі

-Қоян

--Ағаштан

Күні: 23.03.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Қырыққабат пен алма»ертегісі

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегіні әңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Балаларды жемістер мен көкөністерді ажырата білуге үйрету, оның адам денсаулығына тигізетін пайдасы туралы білу. Көру мүмкіндіктерін дамыту. *Блингвалды компонент:* қырыққабат-капуста, алма-яблоко, қыс-зима.

Қажетті материалдар: қырыққабат, алма.

Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертеңгілік жылы лебіздерін білдіру.

Армысың, асыл күн!

Армысың, асыл жер!

Армысың, көк аспан!

Армысың, жан досым!

Жылуыма жылу қос, Міне,

менің қолым!

Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.

Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегімен танысамыз. «Қырыққабат пен алма».

Тәрбиеші ертегіні оқып береді.

Балалар ертегіні мұқият тыңдайды

Сұрақтар бойынша жұмыс:

Ертегі не жайлы?

Ертеде қырыққабат пен алма қай жерде өсті? Суық

қыста қырыққабат неге тоңбады?

Суықта алма неге тоңа бастады?

Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Алма

қырыққабаттан не өтінді?

Алма неге жылы жаққа көшіп кетті?

Балалардың өз бетінше сахналауы

Көздеріне жаттығу жасайды

Ең соңы қалай аяқталды?

Сергіту сәті «Ағаштар». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин). Балалар ертегіні сахналайды.

Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді. Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі.

Ертегінің көрінісін сахналау.

Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету).

Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу

іс-әрекеті сендерге ұнады ма?

Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.

Балалар өз ойларымен бөліседі.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айтуға үйрету.

Күні: 02.03.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Бір уыс мақта».ертегісі

Мақсаты: балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегіні әңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балалардыңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: қыз-девушка, апа-бабушка, торғай-воробей, тұмсық-клюв.

Қажетті материалдар: қыз, апасы, торғай.

Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертеңгілік жылы лебіздерін білдіру.

Армысың, асыл күн!

Армысың, асыл жер!

Армысың, көк аспан!

Армысың, жан досым!

Жылуыма жылу қос, Міне,

менің қолым!

Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.

Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегімен танысамыз. «Бір уыс мақта».

Тәрбиеші ертегіні оқып береді.

Балалар ертегіні мұқият тыңдайды.

Сұрақтар бойынша жұмыс:

Ертегі не жайлы?

Қыз нені жамап отырды?

Анасы қызына не деді?

Қыз терезеден нені лақтырып жіберді?

Мақтаны не алып кетті?

Анасы қызына не деді?

Балалар тәрбиешінің сұрақтарына жауап береді. Ең

соңы қалай аяқталды?

Сергіту сәті «Орнымыздан тұрайық». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин).

Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді.

Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету). Тәрбиеші

қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің

көрініс сахналау

Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу

іс-әрекеті сендерге ұнады ма?

Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.

Балалар өз ойларымен бөліседі Күтілетін

нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айтуға үйрету.

Күні: 09.03.2021ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Ең қымбат байлық».

Мақсаты: Балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегіні әңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балаларды еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: бала-мальчик, ақсақал-дедушка.

Қажетті материалдар: бала, ақсақал.

Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертеңгілік жылы лебіздерін білдіру.

Армысың, асыл күн!

Армысың, асыл жер!

Армысың, көк аспан!

Армысың, жан досым!

Жылуыма жылу қос, Міне,

менің қолым!

Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді.

Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегімен танысамыз. «Ең қымбат байлық».

Тәрбиеші ертегіні оқып береді.

Сұрақтар бойынша жұмыс:

Ертегі не жайлы?

Бала Құдайдан не сұрады? Оны кім естіп қойды?

Ақсақалдың сөзін не деп ойлады жігіт?

Ақсақал нен сатшы деді жігітке?

Жігіт неге ашуланды?

Сонда ақсақал ең қымбат байлық не деді? Ең соңы қалай аяқталды?

Сергіту сәті «Орнымыздан тұрайық». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин).

Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді.

Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету). Тәрбиеші қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің көрініс сахналау.

Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу іс-әрекеті сендерге ұнады ма?

Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айтуға үйрету.

Күні: 16.03.2021ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Еңбекпен тапқан нан тәтті».

Мақсаты: Балалардың ертегіні тыңдауға деген қызығушылықтарын ояту және оның мазмұнын түсінуге, образға енуін қамтамасыз ету. Ертегіні әңгімелеуде балаларды байланыстырып сөйлеуге, өз ойын еркін жеткізуге баулу. Ертегіні рөлге бөліп, балалардың еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Көру мүмкіндіктерін дамыту.

Сөздік жұмыс: бала-мальчик, еңбек-труд, күріш-рис.

Қажетті материалдар: бай, бала, қайыршы.

Балаларды шеңбер жасап тұрғызып, бір-біріне ертеңгілік жылы лебіздерін білдіру.

Армысың, асыл күн!

Армысың, асыл жер!

Армысың, көк аспан!

Армысың, жан досым!

Жылуыма жылу қос, Міне,

менің қолым!

Балалар бір-бірінің қолын ұстасып, жылы лебіздерін сезінеді

Балалар, бүгінгі оқу іс-әрекетімізде біз ертегімен танысамыз. «Еңбекпен тапқан нан».

Тәрбиеші ертегіні оқып береді.

Сұрақтар бойынша жұмыс:

Ертегі не жайлы?

Байдың қол астында кім жұмыс істеген? Бай

баланы қайда жұмсады?

Көкбазардан нені сатып алып келуге?

Жетім келе жатқанда кімді көрді?

Күрішті кімге берді?

Бай жетім балаға не істеді?

Қайыршы мен бала не істеді?

Қайыршы не деді?

Бала одан кейін қалай өмір сүріпті? Ең

соңы қалай аяқталды?

Сергіту сәті «Орнымыздан тұрайық». Көз жаттығуы: «оңға-солға»...(1-2 мин).

Балалар ертегіні сахналайды. Тәрбиеші кейіпкерлерді бөліп береді.

Саусақ театры (ертегінің көрініс көрсету). Тәрбиеші

қиналып отырған балаларға көмектеседі. Ертегінің

көрініс сахналау.

Бүгінгі оқу іс-әрекетінде қандай ертегімен таныстық? Оқу

іс-әрекеті сендерге ұнады ма?

Бәрің де жақсы қатыстыңдар. Рахмет.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні тыңдай білу.

Болу керек: баланың мазмұндауы және образға енуі болу керек.

Үйрету керек: тыңдаған ертегіні естерінде сақтап, қайта мазмұнын жеткізіп айтуға үйрету.

Күні: 30.03.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Қасқыр, түлкі, әтеш» ертегісі.

Мақсаты: Ертегіні балаларға түсіндіре отырып, қайырымдылыққа, адалдыққа, мейірімділікке тәрбиелеу. Сөздік қорларын, сөйлеу мәдениетін, ойлау қабілеттерін дамыту. Көз бұлшық еттерін дамыту.

Сөздік жұмыс: әтеш-петух, қасқыр-волк, түлкі-лиса. *Қажетті*

материалдар: әтеш, қасқыр, түлкі ойыншықтар. Шаттық шеңбері:

Біз қандаймыз, қандаймыз,

Шұғылалы таңдаймыз.

Жарқыраған күндейміз,

Ренжісуді білмейміз!

Өлең жолдарын бірге айтады. Қасқыр,

түлкі, әтеш» ертегісін оқу. Балалар

ертегі тыңдайды Сұрақтар:

Ертегі кейіпкерлерін ата? Олар

не салмақ болды?

Әкесі баласына неге ұрысты?

Түлкі әтеш пен қасқырға қандай тапсырма берді?

Сұрақтарға жауап береді.

Сергіту жаттығуы:

«Бала, бала, баламыз»

Өлең жолдарына сәйкес қимыл-қозғалыс жасау.

Көзге арналған жаттығу: «оңға, солға».

Балалардан өздеріне қай кейіпкердің ұнағанын сұрау?

Шаһар салу үшін не істеу керек еді?

Балалардың жауабы. Ертегіні

мазмұндау. Балаларды

мадақтау.

Балалар бұл ертегі бізді өтірік айтпауға, бірлік болған жерде жұмысты аяқтауға болатынын айтады.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: ертегіні мұқият тыңдау.

Болу керек: дос бола білу. *Үйрету керек:* достыққа адал болу қажеттігін түсіндіру.

Күні: 06.04.2021ж

Варіативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Тату достар (саусақ театры.)

Мақсаты: Достық құндылығы туралы түсінік беру Достарға деген мейірім қарым – қатынасқа үйрету. Адал дос ,достаса білуге тәрбиелеу.

Әдіс –тәсілі:түсіндіру,көрсету, үйрету

Көрнекілігі: Саусаққа арналған кейіпкерлер

Шаттық шеңбері

Күлімдеген күндейміз

Ренжуді білмейміз,

Қуанамын мен де, Қуанасың сен де, Қуанайық достарым.

Балалар сендерге бакшаға келген ұнайма?

—

Ия

Балабақшада ойын ойнап, сабақ өтіп көп достармен ойнаймыз.

Елнұр сенің досың кім?

Азамат Диас

Балалар мен сендерге Тату достар ертегісін айтып берейін

Жүректен –жүрекке

Балалар тілектерін айтады

Менің досым күшті болса деймін

Менің досым көп болса

Сергіу сәті

Бір, екі, үш, деп

Алақанды соғамыз

Жоғары –төмен қараймыз,

Орнымызды табамыз

Қймылды ойын:Біз үлкенбіз ,біз кішкентаймыз

Балалар ойын тәртібі бойынша үлкенбіз дегенде қолдарын жоғары көтеріп аяқ ұшындатұрады, кішкентаймыз дегенде отырады.

Қорытынды: Балалар бір-біріне жақын дос болуды түсінді.

Күні: 13.04.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Ай мен күн ертегісі. (жылжымалы папка)

Мақсаты: Аспан әлемі туралы түсінік беру Табиғатқа деген

сүйі

сепінілігінарттыру. Ертегіні тыңдай білуге және кейіпкерлерді атай білуге үйрету.

Билингвалды компонент: күн-солнце,

Көрнекілігі: Жылжымалы папка

Әдіс – тәсілі: түсіндіру, көрсету, сұрақ жауап

Сабақ барысы:

Жылулық лебізі Алтын

таңнышуағы Бақыт үшін

туады

Қайырлы таң қонақтар

Жарық күннің тұрағы!

Балалр қазір жылдың қай мезгілі?

Күз мезгілі

Күз мезгілінде ауа райы қандай болады?

-Ауа райы өзгеріп отырады көбінесе жаңбыр

жауады

-Ауа райы бұлттанғанда, бұлттар арасынан ай да күн де көрінбей қалады екен.

-Ай қай кезде шығады?

-Ай түнде шығады.

Ал күн ше қай кезде шығады?

-Күн күндіз жарық болғанда шығады.

Ал енді балалар мен седерге Ай мен күн ертегісін айтып берейін.

- Айсұлу

Ойын: Күн мен түн

Қорытынды: Балалр ертегіні тыңдап Күн мен Айдың бір біріне ренжісін түсінді.

Күні 20.04.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы:Әтеш пен тоты(жылжымалы папка)

Мақсаты:Ертегінің мазмұнын түсіну, өз түсінігімен әңгімелеу барысында сөздік қорын молайту,өйлеуге дағдыландыру. Құстар жайлы білімін кеңейту.

Әдіс -тәсілдері: Сұрақ-жауап, слайд көрсету,

Көрнекілігі:ІӘтеш пен тоты суреті ,құстардың суреті

Билингвалды компонент: Әтеш-петух,тоты-папугай.

Сабақ барысы:Таңғы

жиын.

Таң әлі атқан жоқ,

Маңай әлі қараңғы.

Әтеш ерте оянып,

Оятады баланы

Ку-ка-ре-ку, ку-ка-ре- ку,

Оятады баланы

Үнтаспа арқылы әтештің таңғы шақырған даусын тыңдату.

-Балалар бұл ненің даусы?

-Әтештің даусы

-Бұл қандай құс?

-Үй құсы . Жұмбақ

жасыру

Бұрап қойған сағаттай, Айқайлайды

таң атпай (әтеш)Ертегі оқу : Әтеш

пен тоты

Әтеш өте әдемі болыпты,ол өзі ешкіммен сөйлеспейді екен

Тоты кімнен киім сұрайды?

Әтештен сұрайды

Әтеш кіммен дос болыпты?

Әтеш пен дос болыпты

Қанатымды жазамын Жоғары -

төмен қаамын Биік көкте

ойналып, Жұлдыздай жылдам

ағамын,

Үй құстар немен қоректенеді?Жем,

шөппен қоректенеді.

«Айнытп сал» ойыны

Әтешке қарап ән салып,Әниі

болған балапан

Әтеш болып шақырыпСақшы

қане алақан.

Қорытынды:Балалар ертегіні тыңдап жұмақтың жауабын шешіп тақпақтарды айта білді.

Күні 27.04.2021ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Ешкі мен жеті лақ(ертегісін сахналау)

Мақсаты:Балалардың көркем шығармалар арқылы тіл байлығын ауыз екі сөйлеуін дамыту.Ертегілермен таныстыру.Ертегіні мәнерлеп,дауыс ырғағын келтіре отырып сөйлеу,рөлге бөліп ойнауға үйрету жұмысын жалғастыру.

Керекті құралдар: Үйшік,ешкі мен қасқыр,лақтардың костюмдері,қуыршақ.

Сабақ барысы:Жылулық шеңбері. Сәлеметсіңдер ме,балалар!

Мен сендерді көргеніме қуаныштымын.Музыка ойналады.Топқа орыстың ұлттық киімінкиген қуыршақ кіреді.

Балалар тәрбиешімен сәлемдеседі.Қуыршаққа таңырқай қарайды. Ой, балалар қараңдар,бізге ерекше қонақ келіпті өзі көңілсіз,үндемейді. Не болды екен? Ұнтаспадан дауыс естіледі: Ха-ха-ха! Мен зұлым сиқыршымын! Ол енді ешқашан сөйлей алмайды,мен оны сиқырлап тастадым. Тек мен ғана оның сиқырын қайтара аламын,бірақ мен оныайтпаймын!

-Балалар енді не істесек болады?Қалай көмектесек болады?-Қане,онда амандасып көрейік,- деп шеңберде тұрады.

Жарқын,жарқын үніміз,

Болашақтың күніміз.

Балалық шақ үйінің. Жайнап

тұрған гүліміз.

Өлең жолдарын бірге айтып қуыршақпен амандасады.

-Сәлеметсің бе,қуыршақ!

Қуыршақ күлімдеп,балалармен амандасады.

-Сәлеметсіңдер ме!Мен ертегілер елінен келдім,сендерді орыстың халық ертегісімен таныстырғым келеді.Жүріңдер,сол ертегіге қонаққа барайық.Көздеріңді бір сәтке жұмып,отыра қалыңдар.Ертегіге қонаққа баруға қуана келіседі.

Бүгін біз, сіздермен бірге жеті лақ пен қасқыр ертегісін сахналауға шақырамын.Сахналауға қатысатын балалар ертегіні қойып береді. Балалар рөлдерді бөліпалады,ертегіні сахналайды.

Сергіту жаттығуы

Ертегі ұнады ма?

Ертегіге қай үй жануарлары қатысады. Ешкі және оның лақтары.Дұрыс,ешкі және оның лақтары. Қазір онда жануарлар туралы .

«Отбасылар» деген ойын ойнайық.Балалар карточкадан әрбір жануардың отбасын топтастырып тауып береді.

Рөлді ойнаған кейіпкерлер сахнаға шығып айтады.

Шөре,шөре лағым,

Тентек болма шырағым.

Секендемей демінді ал,

Селтеңдемей құлағың.

Күтілетін нәтиже:

Біледі:ертегі мазмұнын біледі;

Меңгереді:ойынға қатысып,үйлесімді қимыл орындайды

Күні 04.05 2021ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Шалқан» ертегісін (сахналау)

Мақсаты: Ертегінің мәтінін мән-мағанасын бұзбай әңгімелеуді үйрету, балаларды сынәсіммен зат әсімнен тұрған сөздердің дыбысталуына көңілдерін аудару. Күзде пісетін көкөністер туралы түсінік беру.

Көрнекілігі: көкөністер киімі.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру, ертегіні сахналау. Жаңа

сөздер: шалқан

Билингвалдық компонент: Ит-собака. Ата-дедушка. Шалқан – редка. Мысық- кошка. Балалар шеңбер болып тұрады. «Жылы лебіз» балалар бір-біріне бұрылып әдемі сөздер айтады. Балалар жылы лебіздерін білдіреді. Балалар бүгін біз «Шалқан» ертегісін сахналап әсімізге түсіремін боламыз. Ертеде бір атай шалқан егіпті, ол үлкен болып өсіпті оны атай жұла алмай анасын шақырады. Әжесі де тарта алмай қызын шақырады. Қызы тартады тарталмайды. Көмекке күшігін шақырады. Күшіге де тарта алмай мысығын шақырады. Мысығы да тарта алмай тышқанды шақырады. Барлығы қосылып тартып, шығарып дәмді ас, пісіріп ішіпті. Жарайсыңдар балалар ертегіні өте жақсы сахналап шығардыңдар.

Атасы-Саян. Әжесі-

Айзере. Қызы-

Сымбат. Иті- Аяла.

Мысығы- Аят. Тышқан -

Артығай.

Қимылды ойын «Мысық-пен тышқан».

Қорытынды: Балалар ертегіні рет-ретімен орындауды. Ойын шартын түсініп, қызығып орындайды.

Күні 11.05.2021ж

Вариативтік компонент

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы:Егінші қоян.

Мақсаты: Балаларды пантомима қимылымен атқарған істерін көрсете білуге үйрету. Қимыл қозғалыс үйлесімділігін, зейінін, ойлау қабілетін, қиялын дамыту. Балаларға ертегі, әңгіме, өлең балаларды шығарма кейіпкерлерімен таныстыру, балаларды театр мәдениетіне баулу. Балалар топта ойнауға келісе өзара білуге, әлеуметте қарым қатынас жасауға үйрету. Тақпақты мәнерлеп оқуға үйрету..

Көрнекі құралдар: Суреттер, қайшы, желім, ақ парақ.

Жылулық шеңбері:

Ойын: «Тыныштық». Балалар мысық ұйықтап жатқан үйге жақындайды. Тәрбиеші Мысық оянбас үшін өте сақ қимылмен аяқ ұшымен сұқ саусағын ернін етігізіп, қасын жоғары көтеріп жүру керек екенін айтып, көрсетеді.

Балалар шеңбер болып тұрып жылулық шеңберін бірге айтады. Балалар мысық оянып кетпейтіндей аяқ ұшымен жүреді, кейде тоқтап бір біріне «тыныш» деп белгі береді, мойындарын алғасозып, сұр саусақтарын еріндеріне қойып қастарын жоғары көтереді. Тәрбиеші өлеңді оқиды, балалар қимыл көрсетеді.

Балалар Қоянды көрсетеді.

Қояным бақшада сәбіз екті,

Арықтарды түзу етіп екті.

Балалар арық қазған қимыл көрсетеді

Қыста арықта қармен ойнады,

Жазда арықта жасырынбақ ойнады.

Көктемде бақшада еңбек етеді, Жерді

таза аударып,

Жайлап қана тегістеп,

Сәбізді сонда егеді.

Мұқият дәнді себеді, Ұяшық

дән, ұяшық дән. Күзде дән мен

сәбізді. Қуанышпен жинап

жүреді. Сергіту сәті.

Тербеледі ағаштар, алдымнан

жел еседі.

кіп-кішкентай ағаштар, үлкен

болып өседі.

Дидактикалық ойын: «Қай жануар немен қоректенеді?»

Тиін, тышқан, қоян, кірпіге азығын тауып беру.

Тақпақ оқу: «Ақ қоян» Ақ

қоян ау, ақ қоян, Ұзын құлақ

сақ қоян, Күтілетін нәтиже:

Біледі: Балалар түрлі қалыпта тұра алады.

Түсінеді: Балалар Өз беттерінше түрлі қалыпта көрсете алады.

Күні 18.05.2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: Ешкі мен жеті лақ(ертегісін сахналау)

Мақсаты:Балалардың көркем шығармалар арқылы тіл байлығын ауыз екі сөйлеуін дамыту.Ертегілермен таныстыру.Ертегіні мәнерлеп,дауыс ырғағын келтіре отырып сөйлеу,рөлге бөліп ойнауға үйрету жұмысын жалғастыру.

Керекті құралдар: Үйшік,ешкі мен қасқыр,лақтардың костюмдері,қуыршақ.

Сабақ барысы:Жылулық шеңбері. Сәлеметсіңдер ме,балалар!

Мен сендерді көргеніме қуаныштымын.Музыка ойналады.Топқа орыстың ұлттық киімін киген қуыршақ кіреді.

Балалар тәрбиешімен сәлемдеседі.Қуыршаққа таңырқай қарайды. Ой, балалар қараңдар,бізге ерекше қонақ келіпті өзі көңілсіз,үндемейді. Не болды екен? Ұнтаспадан дауыс естіледі: Ха-ха-ха! Мен зұлым сиқыршымын! Ол енді ешқашан сөйлей алмайды,мен оны сиқырлап тастадым. Тек мен ғана оның сиқырын қайтара аламын,бірақ мен оныайтпаймын!

-Балалар енді не істесек болады?Қалай көмектесек болады?-Қане,онда амандасып көрейік,- деп шеңберде тұрады.

Жарқын,жарқын үніміз,

Болашақтың күніміз.

Балалық шақ үйінің.

Жайнап тұрған гүліміз.

Өлең жолдарын бірге айтып қуыршақпен амандасады.

-Сәлеметсің бе,қуыршақ!

Қуыршақ күлімдеп,балалармен амандасады.

-Сәлеметсіңдер ме!Мен ертегілер елінен келдім,сендерді орыстың халық ертегісімен таныстырғым келеді.Жүріңдер,сол ертегіге қонаққа барайық.Көздеріңді бір сәтке жұмып,отыра қалыңдар.Ертегіге қонаққа баруға қуана келіседі.

Бүгін біз, сіздермен бірге жеті лақ пен қасқыр ертегісін сахналауға шақырамын.Сахналауға қатысатын балалар ертегіні қойып береді. Балалар рөлдерді бөліпалады,ертегіні сахналайды.

Сергіту жаттығуы

Ертегі ұнады ма?

Ертегіге қай үй жануарлары қатысады. Ешкі және оның лақтары.Дұрыс,ешкі және оның лақтары. Қазір онда жануарлар туралы .

«Отбасылар» деген ойын ойнайық.Балалар карточкадан әрбір жануардың отбасын топтастырып тауып береді.

Рөлді ойнаған кейіпкерлер сахнаға шығып айтады.

Шөре,шөре лағым,

Тентек болма шырағым.

Секендемей демінді ал,

Селтендемей құлағың.

Күтілетін нәтиже:

Біледі:ертегі мазмұнын біледі;

Меңгереді:ойынға қатысып,үйлесімді қимыл орындайды

Күні 25.05 2021ж

Вариативтік компонент.

Ересек «Нұршуақ» тобы.

Тақырыбы: «Шалқан» ертегісін (сахналау)

Мақсаты: Ертегінің мәтінін мән-мағанасын бұзбай әңгімелеуді үйрету, балаларды сынәсіммен зат әсімнен тұрған сөздердің дыбысталуына көңілдерін аудару. Күзде пісетін көкөністер туралы түсінік беру.

Көрнекілігі: көкөністер киімі.

Әдіс-тәсілі: түсіндіру, ертегіні сахналау. Жаңа

сөздер: шалқан

Билингвалдық компонент: Ит-собака. Ата-дедушка. Шалқан – редка. Мысық- кошка. Балалар шеңбер болып тұрады. «Жылы лебіз» балалар бір-біріне бұрылып әдемі сөздер айтады. Балалар жылы лебіздерін білдіреді. Балалар бүгін біз «Шалқан» ертегісін сахналап әсімізге түсіремін боламыз. Ертеде бір атай шалқан егіпті, ол үлкен болып өсіпті оны атай жұла алмай анасын шақырады. Әжесі де тарта алмай қызын шақырады. Қызы тартады тарталмайды. Көмекке күшігін шақырады. Күшіге де тарта алмай мысығын шақырады. Мысығы да тарта алмай тышқанды шақырады. Барлығы қосылып тартып, шығарып дәмді ас, пісіріп ішіпті. Жарайсыңдар балалар ертегіні өте жақсы сахналап шығардыңдар.

Атасы-Саян. Әжесі-

Айзере. Қызы-

Сымбат. Иті- Аяла.

Мысығы- Аят. Тышқан -

Артығай.

Қимылды ойын «Мысық-пен тышқан».

Қорытынды: Балалар ертегіні рет-ретімен орындауды. Ойын шартын түсініп, қызығып орындайды.

Түркістан облысы Шұбарсу елді мекені

«Бал-бөбек» бөбекжай балабақша

Бекітемін:

«Бал бөбек» бөбекжай балабақша

ЖШС меңгеруші:

Каптіфеева Р.

2020-2021 оқу жылы

«Жасұрпак» МАД тобы

Вариативтік компонент

«Ертегілер әлемі»

ВАРИАТИВТІК КОМПОНЕНТ

Тәрбиешілір: Сейткеримова Сәндігүл

2020-2021 оқу жылы

Кіріспе

Білім мен тәрбие бастауын балалар балабақшадан алады. Бүгінгі таңда қоғамымыздың даму бағытында мектепке дейінгі тәрбие саласы мамандарының алдында жан - жақты дамыған, сауатты, саналы, өзіндік орыны бар үлкенге құрмет көрсетіп, кішіге қамқор бола білетін азаматты тәрбиелеу мәселесі жүктеліп отыр. Бүлдіршіндердің білімді, білікті, саналы болуында ойынның алатын орны ерекше.

Н. К Крупская: «Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ойынның ерекше маңызы бар: олар үшін ойын - оқу, олар үшін ойын - еңбек, олар үшін ойын - тәрбиенің маңызды түрі». Ойын - баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілетін оятып, танымдық қасиеттерін, зейінін, есте сақтау қабілетін, ауыз екі сөйлеу мәдениетін дамытады. Ойын - баланың өмірді танудағы алғашқы қадамы. Ойын барысында ойын ситуациясына бейімделу, алғашқы да жекелеген элементерді, кейінен рөлді толығымен ойнау арқылы баланың ой-өрісі, қиялы дамиды. Рөлді ойнау арқылы өз кейіпкерін алдына елестетіп қана қоймай, бала оның әрекеттерін, сезімдерін сезінеді. Осындай эмоциялық күйлер баланы бұрын байқамаған өмір көріністеріне таң қалдырып, өз сезімін мимика, ым-ишара, тағы басқа көріністер арқылы біреуге үйретеді.

Түсінік хат

Мектепке дейінгі жасөспірім баланы тәрбиелеу мен дамыту ісіне байланысты мақсаттарды шешуде театр ерекше рөл атқарады. Балаларға театр, әртістік өнер, сахналау, қойылым, сахна туралы түсінік беріп қызығушылығын оятамыз. Көріністерді өзара сөйлесу дағдыларын дамыта отырып, бүлдіршіндердің тілді меңгеруіне деген сүйіспеншілікті арттырамыз. Театр әр балаға қуаныш, ұмтылмас әсер сыйлайды, оның көркемдік талғамын, еліктеуі мен қиялын дамытады. Әдетте адамның жеке басының қасиеттері бес жасқа дейін қалыптасады екен. Сондықтанда да баланың жан – жақты қалыптасуы үшін мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндердің бойына жақсы, жағымды қасиеттерді сіңіре білу керек. Бала әр нәрсеге құмар, қызыққыш, ол өзінің айналасында болып жатқан өзгерісті, тамаша құбылыстарды сезінуге тырысады. Оның жан–жақты дамып, жеке тұлға болып тәрбиеленуіне, тілінің дамуын театрландырылған ойындар арқылы жетілдіруге болады. Ал, театрландырылған ойындарды балалар қызықтап ойнайды. Театрландырылған ойындар ойын–қойылымдары болып саналады, бұл жерде балаларға арналған көркемдік шығармаларды сахналық қойылымдарға айналдырып, оларды кейіпкер ретінде қатыстырудың маңызы зор. Баланы сахнада кейіпкер ретінде ойната отырып, оның жеке тұлғасын жан-жақты дамыту. Оның бойында әдебиетке, мәдениетке, өнерге деген құштарлықты ояту. Бүлдіршіндер сахнада шағын рөлдерде ойнау арқылы байланыстыра сөйлеуге, әдемі киініп, жинақы жүруге, үлкендермен және өзге де балалармен тіл табыса білуге үйренеді. Жетілген диалог балалардың өз пікірін жеткізе білуге жетелейді.

Ертегі – ауыз әдебиетінің ықылым заманынан келе жатқан көне де мол мұрасы. Оның ертегі деп аталуының өзінен де, сол сияқты ертегілердің «Бұрынғы өткен заманда, ерте-ерте деп» басталуынан да оның атам заман туындысы екенін аңғару қиын емес. Ертегілерде халық басынан кешкен, ғасырлар жыры жатыр. Оларда еңбекші халықтың тұрмыс-тіршілігі, әдет-ғұрпы, елдік тарихы, қилы-қилы қиын асулары, халықтың арман-мұраты бейнеленген. Барлық елдің ауыз әдебиетінен мол орын алған және халықтың жазу-сызу өнері болмаған кезінде ауызша шығарған күрделі шығармасының бір түрі. Ертегілер көбінесе, қара сөз ретінде айтылатындықтан, оны халықтың ерте заманда шығарған көркем әңгімесін деп қараймыз. Өртүрлі ертегілер балалардың қызығушылықтарын арттырады және олардың тілдерін дамытады.

Театрлық іс-әрекетте ертегілерді пайдалана отырып баланың ой-өрісін дамыту, сонымен бірге тыңдай білуге, есте сақтау, түсіну, рөлге бөліп, қазақша әдемі сөйлей білу мәнерін арттырамыз.

Балалар театрының бірнеше түрлері бар:

Ойыншықтар театры – ең көп тараған түрі, бұнда балалар қысқа тақпақтарды жаттап, оның өзіне тән орындау кезінен бастап-ақ кішкене көлемді спектакельдер ойнайды. Ондағы адамдар рөлін ойыншықтар орындайды. Жіптің көмегімен бақарылатын қуыршақтарды – марионеткалар дейді. Оларды әр түрлі материалдардан жасайды. Жұмсақ ойыншықтарды да қолдануға болады. Мұндай ойыншықтар қозғалысқа ағаш таяқшалар арқылы келтіріледі, яғни екі айқастырылған ағаш арқылы жіп өткізіліп ойыншыққа байланады. Қолмен қуыршақтарды басқарады. Театр қуыршағының биіктігі баланың биіктігігіндей болады. Бала өзіне костюм, үлкен бетперде. Үлкен алақандар киеді, олар тірі қуыршаққа ұқсайды. Өздері қуыршақты жасауға болады. Оның негізі болып үш бұрышты орамалды алуға болады. Бір

бұрышын қуыршақтың басына, екі бұрыштарын резинка арқылы баланың саусақтарына бекітіледі. Қуыршақтың басына тесмалар қосады, ол қуыршақ пен жүргізушінің мойынына ілінеді. Бұл қуыршақтар балаларға әнмен, бимен, ойынмен көрсету арқылы шығармашылықтарын дамытады. Бұл балалардың өздерін еркін сезінуіне, өз күшіне сене білуге көмектеседі.

Саусақ театрында – саусақтардың көмегімен қандайда болмасын ертегіні немесе өлең-тақпақ шумағын саханалау болып табылады. Саусақ театры арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысы, қабілеті дамып, ынтасы артады және шығармашылық әрекетіне жол ашылады. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан-жануарларды, құстарды және ағаштарды бейнелей алады. Саусақтарының қозғалыс қимылына қарап, бала қуанады шаттанады, сөз айтуға тырысады және өлеңде үйренген сөз шумақтарын қайталап айта отырып, есінде сақтайтын болады. Сонымен қатар балалар екі қолын қимылдата отырып, оң – солды ажыратады.

Үстел үстіндегі театры – сәбилер тобынан бастап-ақ тақпақ пен қысқа өлеңдерді айтқызғанда көркем сөздер әсерлі естілу үшін стол үстіндегі театрды қолданған жөн. Мұнда үстелде құламай тұратын және қозғалтқанда еш кедергісіз жүретін ойыншықтар қолданылады.

Үстел үстіндегі қуыршақтар театрдың бірнеше түрі бар:

- әр түрлі биіктегі конустан, цилиндрдан, қораптардан жасалған ойыншықтар;
- таяқшадан жасалған театр;
- «киндер - театры»;
- магнит театры;
- «мочалка театры»;

- үстел үстіндегі кейіпкерді тоқымадан немесе крючокпен тоқуға болады (олар өздерінің формасын ұстағандай пластмас бутылкаларға кигізіп қояды);

- ағаш ойыншықтар, саздан жасалған ойыншықтар (дымковски ойыншықтар).

Суреттер (картиналар) театры – декорация мен кейіпкердің – суреттері. Олардың әрекеттері шектелген. Ойнаушының дауыс ырғағы (интонация) арқылы кейіпкердің мінез-құлқы беріледі. Кейіпкер әрекет барысында пайда болады, балалардың қызығушылығын арттырады.

Фланелеграф театры – суреттер мен кейіпкерлер экранда көрсетіледі. Оларды фланельдер ұстап тұрады. Мұндағы суреттерді балалар мен бірге ескі кітаптардан, журналдардан қиып алуға болады.

Көлеңкелі театр – жарық өте жақсы түскен экранда адамдар, жануарлар және құстардың пішіндерінің қозғалысына қарауды балалар өте жақсы көреді. Ертегі, әңгіме, өлең, әндерді көлеңке театры арқылы айтуға болады. Көлеңке театрдың қойлымын көрсетуге үш тәрбиеші қатысады. Біреуі мазмұнын оқиды, екеуі көріністі көрсетеді. Көлеңке театрдың сақанасы экран болады. Экранды ағаштан немесе қалың кардоннан жасайды, ою- өрнекпен өрнектейді. Кейіпкерлерді көрсету үшін – оны экранның арт жағынан ұстайды. Кейіпкерлерді қара түспен жуқа кардоннан жасайды, жіп арқылы қозғалтады. Кейіпкерлерді көрсеткенде қол көрінбеу керек. Бұл көріністер балалардың шығармашылықтарын арттырады, ой өрістері дамытады.

Мақсаты:

- Мектепке дейінгі жасындағы баланы театр түрлері арқылы шығармашылық және парасаттылық қабілеттерін жан-жақты дамыту.
- Балалардың сөздік қорларын байытып, жақсыдан үйреніп, жаманнан жиренуге тәрбиелеу.
- Театрлық іс – әрекетті, ертегілерді пайдалана отырып – ойын дамыту.

Міндеттері:

- Балалардың тілін, сөйлеу мәдениеті мен ой - өрісін, дүниетанымын дамыту.
- Балаларды адамгершілікке баулу, нақты сөйлеуге, салмақты ой айтуға баулу.
- Баланың қиялын есте сақтауын, шығармашылық қабілетін дамыту, ойдан әңгіме, ертегі шығарып айтуға дағдыландыру.
- Баланың әлеуметтік және эмоционалдық дамуына жағдай жасап, әр баланың жеке дара әртістік, шығармашылық қасиеттерін ескере отырып, өзін қоршаған ортаға, адамдарға, құрбыларына, өзіне деген қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

- Театр, оның түрлері туралы түсініктері болады.
- Қазақ тіліндегі сөздік қоры молаяды.
- Диалог бойынша сөйлесу арқылы тіл мәдениетін жетілдіріледі.

ПЕРСПЕКТИВТІК ЖОСПАР

№	Тақырыбы	Мақсаты	Көрнекілік-құралдар	Саны	
1	«Бауырсақ» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы балалардың тілдерін дамыту.	Фланелеграф, конус театры, қуыршақ театры, орамал, тақия, кейіпкерлердің атрибуттары	1	
2	«Бұл бауырсақ - кішкентай қу аң»	Ойын арқылы кейіпкерлердің рөлін таңдай отырып, балалардың қызығушылықтарын арттыру.		1	
3	«Бауырсақ, бауырсақ мен сені жеймін...»	Тілдерін жаттықтыру.		1	
4	«Бауырсақ» ертегісінің қойылымы	Балалардың ойын тиянақтау және өнерлерін іске асыру.		1	
5	«Шалқан» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы балалардың тілдерін дамыту.	Фланелеграф, саусақ қуыршақ театры, үстел үстіндегі театр, кейіпкерлердің атрибуттары	1	
6	«Ата мен әжемде қонақта болғанда»	Шалқанды отырғызу кезінде айтылатын өлең шумағы арқылы балалардың тілдерін байыту және білімдерін кеңейту.		1	
7	«Осындай үлкен шалқан...»	Белсенді балаларды кейіпкерлердің рөлдерін эмоция арқылы көрсете білуге үйрету.		1	
8	«Шалқан» ертегісін сахналау	Кейіпкерлердің рөлін атқара білуге дағдыландыру.		1	
9	«Үш аю» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы балалардың тілдерін дамыту.	Сюжетті суреттер, қуыршақ театры, тақия, кейіпкерлердің атрибуттары	1	
10	«Қане досым, сөзге қосыл»	Ойын арқылы кейіпкерлердің рөлін таңдай отырып, балалардың қызығушылықтарын арттыру.		1	

11	«Үшаюда қонақта»	Тілдерін жаттықтыру.		1	
12	«Үш аю»	Балалардың ойын тиянақтау және өнерлерін іске асыру, ертегіні сахналау.		1	
13	«Үйшік» ертегісі	Ертегіні еске түсіру арқылы бала- лардың тілдерін дамыту.	Фланелеграф, куыршақ театры, кейіпкерлердің а трибуттары	1	
14	«Үйшік» ертегісі	Балалардың тілдерін байыту және білімдерін кеңейту.		1	
15	«Қәне досым, сөзге қосыл»	Белсенді балаларды Кейіпкерлердің рөлдерін эмоция арқылы көрсете біл уге үйрету.		1	
16	«Көз көруге тоймайды, құлақ ес туге жалықпайды»	Кейіпкерлердің рөлін атқару білуге дағдыландыру, ертегіні сахналау.		1	
17	«Түлкі мен қояндар» ертегісі	Балаларды ертегінің мазмұнымен таныстыру.	Конус театры, куыршақ театры, кейіпкерлердің атрибуттары.	1	
18	«Түлкі, түлкі, түлкішек»	Қимылды ойындар арқылы кейіпкерлердің рөлін айтып, белсенді балаларды таңдай отырып, қызығушылығын арттыру.		1	
19	«Қу түлкі мен қорқақ қояндар»	Ертегідегі қоян мен түлкінің сөздерін балаларға үйрету. Түлкі мен қояндар арасындағы диалог.		1	
20	«Түлкі мен қояндар»	Балалардың рөлді дұрыс ойнай білуін және сөздердегі әр дыбыстарды анық айтуларын қадағалау. Ертегіні сахналау.		1	
21	«Қоянның үйшігі» ертегісі	Ертегі мазмұнымен таныстырып, ертегіге деген қызығушылығын арттыру.	Фланелеграф, куыршақ театры, кейіпкерлердің атрибуттары	1	

22	«Оқы да біл, ойна да күл»	Ойын арқылы балаларды рөлдерге бөлу, кейіпкерлердің сөздерін дұрыс айтуға үйрету.		1	
23	«Досы көпті жау алмайды, ақылы көпті дау алмайды»	Кейікерлердің сөздерін дұрыс айтуларын қадағалау және рөлдерін ретімен орындауға үйрету.	Ертегі суреттері, кейіпкерлердің атрибуттары	1	
24	«Көз көруге тоймайды, құлақ естуге жалықпайды»	Ертегінің мазмұны бойынша кейіпкерлердің іс – әрекетіне қарап, әсерлі көңіл- күйін білдіре отырып сезіне білуге үйрету. Ертегіні сахналау.		1	
25	«Жеті лақ және қасқыр» ертегісі.	Ертегінің мазмұнын еске түсіре отырып тілдік қорларын байыту.	Фланелеграф, қуыршақ театры, кейіпкерлердің атрибуттары		
26	«Лақтарым менің, лақтарым менің....»	Ойын арқылы балаларды рөлдерге бөлу, кейіпкерлердің сөздерін дұрыс айтуға үйрету.		1	
27	«Алақай, алақай! Анамыз келді, бізге, сүт әкелді»	Ертегіге деген қызылушылықтарын арттыру.		1	
28	«Жеті лақ және қасқыр» ертегісі	Әр баланың өз рөлін дұрыс орындауын қадағалау. Ертегіні сахналау.		1	
29	«Алтын айдарлы әтеш» ертегісі	Ертегінің мазмұнымен таныстыру.	Фланелеграф, кейіпкерлердің атрибуттары	1	
30	«Жібек сақалы бар, майға батырып алған басы бар»	Кейіпкерлердің рөлдерін бере отырып, балаларға сөздері мен қимыл – қозғалыстарын үйрету.		1	
31	«Сымбатты әтеш»	Балаларды ертегіні диалог бойынша орындауға үйрету.		1	
32	«Алтын айдарлы әтеш» ертегісі	Ертегідегі кейіпкерлердің рөлін дұрыс орындауларын қадағалау, сахналау.		1	
33-	«Ертегі әлеміне	Өткен ертегілерді еске	Ертегі суреттері,	1	

34	саяхат»	түсіріп, мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы білімдерін тиянақтау.	кейіпкерлердің атрибуттары		
35-36	«Ертегі елі жермен келе, жатыр!»	Ертегі кейіпкерлерінің жағымды – жағымсыз жақтарын таба білуге үйрету.		1	

«ЕРТЕГІЛЕР ЕЛІНДЕ»

ВАРИАТИВТІК КОМПОНЕНТТІҢ

ХРЕСТОМАТИЯСЫ

БАУЫРСАҚ

(орыс халық ертегісі)

... Ертеде шал мен кемпір болыпты. Бірде шал: – Бүгін маған дәмді бауырсақ пісіріп

берші, – дейді кемпіріне.

– Ұнның біткені қашан, бауырсақты неден жасаймын? – дейді кемпір.

– Қаптың түбін қағып, орнын сыпырсаң, біраз ұн да жиналып қалар, – депті сонда шал.

Кемпір қаптың түбін қағып, төгілгенін сыпырып, екі уыстай ұн жинайды. Оған қаймақ қосып, қамыр илейді. Содан соң оны майға қуырады. Піскен бауырсақты терезе алдына суытып қояды. Жата-жата жалыққан бауырсақ терезеден жерге

домалап

түсіп, кемпір мен шалдан қашып кетеді. Домалап келе жатып ол қоянды кезіктіреді.

Қоян бауырсаққа:

– Бауырсақ, бауырсақ, мен сені жеймін, – дейді.

– Мені жеме, қоян. Мен саған өлең айтып берейін:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,

Қаптың түбін қағып ап,

Апам екі уыс ұн жинап,

Қаймақ қосып шылап,

Ыстық майға қуырып,

Терезеге қойып суытқан.

Мен атамнан қаштым,

Әжемнен да қаштым.

Ал сенен, қашу, қоян,

Қиын емес маған! – деп бауырсақ домалай жөнеледі. Қоян аңтан жолда

қалады.

Қояннан құтылған бауырсақ домалай, домалай

орманға жетеді. Ой ламаған жерден алдынан бір сұр қасқыр шыға келеді де:

– Бауырсақ, бауырсақ, мен сені жеймін! – дейді.

– Жемеші мені, қасқыр. Мен саған өлең айтып берейін, – деп ол әндете жөнеледі:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,

Қаптың түбін қағып ап,

Апам екі уыс ұн жинап,

Қаймақ қосып шылап,

Ыстық майға қуырып,

Терезеге қойып суытқан.

Мен атамнан қаштым,

Әжемнен да қаштым.

Қояннан да қаштым.

Босқа тұрсам ұтылармын,

Қасқыр, сенен де құтылармын! – бауырсақ домалап кете барады. Қасқыр артта қалады. Сол домалаған қалпы ол қорбандаған аюға жетіп тіреледі:

– Бауырсақ, бауырсақ, мен қазір сені жеймін! – дейді аю ақырып.

– Токтай тұр, аю, одан да менің өлеңімді тыңда, – деп бауырсақ әндете бастайды:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,

© RISUNCI.COM

Қаптың түбін қағып ап,
Апам екі уыс ұн жинап,
Қаймақ қосып шылап,
Ыстық майға қуырып,
Терезеге қойып суытқан.
Мен атамнан қаштым,
Әжемнен да қаштым.
Қояннан да қаштым,
Қасқырдан да қаштым.
Аюға келді кезек,

Одан да қашу керек! – деп жолын жалғастырады. Осылайша бауырсақ аюдан да құтылады. Аңқау аю ауызын ашып қала береді. Алаңсыз домалап келе жатқан

бауырсақ енді қу түлкіні кезіктіреді.

Бауырсақты көріп, қуанып кеткен түлкі:

– Амансың ба, бауырсақ! Өзің қызарып әдемі болып кетіпсің, – дейді қулана.

Бауырсақ мақтаныштан әнін бастап жібереді:

– Мен бауырсақ, бауырсақ,
Қаптың түбін қағып ап,
Апам екі уыс ұн жинап,
Қаймақ қосып шылап,
Ыстық майға қуырып,
Терезеге қойып суытқан.
Мен атамнан қаштым,
Әжемнен да қаштым.
Қояннан да қаштым,
Қасқырдан да қаштым,
Аюдан да қаштым,
Түлкі, қазір сенен
Оңай қашып кетем!

– Өнің жақсы екен, – дейді қу түлкі. – Бірақ мен қартайдым, құлағым дұрыс естімейді.

Тұмсығыма шығып, өлеңінді қайта айтшы, жақсылап тыңдап алайын.

Мақтау сөзге елпілдеп кеткен бауырсақ еш ойланбас тан түлкінің тұмсығына домалап

мініп, әндете жөнеледі.

– Мен бауырсақ, бауырсақ,

Қаптың түбін қағып ап ...

Сол-ақ екен, қу түлкі оны «ап» деп жеп қояды. Қарнын сипап бір тояды.

ҮШ АЮ

(орыс халық ертегісі)

Ертеде бір кішкентай қыз болыпты. Бірде ол орманға барып, адасып кетеді. Қайтар жолды іздеп жүріп, қалың ағаштар арасында тұрған ескі үйге кезігеді. Есігі ашық тұр. Қыз ішке кіреді. Бөлмеде ешкім көрінбейді. Бұл үйде үш аю тұратын. Ең үлкені, әкесі – Михаил Иванович, одан кейінгісі, шешесі – Настасья Петровна және олардың баласы – кішкене қонжық. Үшеуі бұл кезде орман аралап, серуендеп кеткен.

Бөлме ортасында үлкен ағаш үстел мен үш орындық тұр. Үстел үстіне ас құйылған үш ыдыс қойылған. Олардың біріншісі – үлкен табақ, екіншісі – орташа табақ, үшінші – кішкене көк табақ. Әр ыдыстың қасында қасықтары жатыр. Қыз ең үлкен қасықты алып, үлкен ыдыс тағы тағамның дәмін татады. Астың дәмі ұнамайды. Содан кейін орташа қасық пен екіншісін, кішкене қасықпен үшіншісін көреді. Бәрінен де оған көк табақтағы ас ұнады.

Қыздың қарны аш еді. Енді ол отырып тамақтану үшін өзіне орындық тандайды. Ең үлкен орындық – Михаил Ивановичтікі, одан кішірегі – Настасья Петровнакі, ал үшіншісі – қонжықтікі. Кішкентай қыз ең үлкен орындыққа шығып, одан құлап түседі. Ортаншысына мініп еді, ыңғайсыз көрінеді. Көңілінен шыққан тек үшінші орындық болады. Қыз қонжықтың орындығына отырып, көк табақтағы тамақты ішіп алады. Қарны тойған ол кішкентай орындықты ары-бері шайқап ойнайды. Ақырында оны сындырып, өзі жерге құлайды. Қолымен қонжықтың қасығын қағып

жібереді. Қасық ұшып барып, бұрышта тұрған сандықтың астына кіріп жоқ болады.

Қыз орнынан тұрып, келесі бөлмеге кіреді. Бұл жерде үш төсек бар екен. Ең үлкені – Михаил Ивановичтікі, ортаншысы – Настасья Петровнакі, ал үшіншісі қонжықтікі. Қыз ең үлкен төсекке шығады. Бұл оған тым үлкендік жасайды. Одан түсіп, ортаншысына жатады. Ол биік көрінеді. Ыңғайлы болғаны – үшінші төсек.

Қатты шаршаған қыз осы қонжықтың орнына жатып, тәтті ұйқыға батады.

Бұл кезде орманды аралап шаршаған әрі қарындары ашқан аюлар үйлеріне оралған еді. Ішке кірген олар алдымен тамақтанбақшы болады.

Ең үлкен аю өз табағына қарап, жуан дауысымен: – Менің ыдысыма тиіскен кім?! – деп ақырады.

Настасья Петровна да ыдысына қарап: – Менің табағымды орнынан қозғалтқан кім?! – дейді ашуланып.

Кішкене қонжық жіңішке дауысымен: – Менің тамағымды мүлдем ішіп қойыпты, – дейді көк табақты қолына алып.

Үлкен аю енді үлкен қасығын ұстап: – Менің қасығымда тиіскен кім?! – деп ақырады жуан дауысымен.

– Менің қасығымды орнынан қозғалтқан кім? – дейді Настасья Петровна.

Қонжық жіңішке дауысымен: – Ал менің қасығым жоқ, – дейді жан-жағына қарап.

Михаил Иванович: – Кім менің орындығымды қозғалтқан? – дейді зор дауысымен.

Настасья Петровна болса: – Ал менің орындығымда отырған кім? – дейді.

Оның дауысы үлкен аюға қарағанда жайырақ шығады.

– Менің орындығымды біреу тіпті сындырып тастапты, – дейді қонжық жыламсырап.

Аюлар ішкі бөлмеге кіреді.

– Менің төсегіме жатқан кім?! – дейді Михаил Иваныч ақырып.

– Ал менің төсегіме шыққан кім? – дейді Настасья Петровна басын шайқап.

– Ой, менің төсегімде біреу жатыр, – дейді қонжық таң қалып.

Аюлар қонжықтың төсегіне жақындайды. Маужырап ұйықтап жатқан кішкентай қызды көреді де, үшеуі жамырап:

– Қара мұны!

– Ұстандар! Ұстандар!

– Ұста оны! – деп айғайға басады.

У- шудан оянып кеткен қыз жанында тұрған үш аюды көреді. Қатты қорыққан ол ашық тұрған терезеден жерге секіріп түседі. Алды-артына қарамай қаша жөнеледі. Қызды ұстай алмаған Михаил Иваныч, Настасья Петровна мен қонжық үшеуі артта қалады.

ТҮЛКІ МЕН ҚОЯНДАР

Әуелде түлкінің құйрығы жоқ еді. Құйрығының жоқтығы оған бек қатты залал келтірген, өйткені жүрген ізін жасыра алмайды. Әрдайым түлкінің артына түсіп аңдып жүріпті. Бір күні қасқыр барып оның ініне кіреді. Егерде түлкі інінің басқа жағындағы аузынан шығып кетпесе өлтіріп тастар еді.

Әлден соң түлкі ағаш ішіне кіріп кетіп, ағаштың түбінде тұрған қоянды көреді. Ол мезгілде қояндардың құйрығы ұзын болып, шапшаң жүргендеріне ыңғайсыз болып тұрушы еді. Сол жерде түлкі қоянды ұстап алып, өлтірмекші болып жатқанда қоян сұрайды:

- «Мені өлтірме, саған құйрығымды берейін», деп уәде қылады.

Мұнысына түлкі көніп, екеуі сол жерде құйрықтарын айырбастапты.

Сонан бері түлкінің құйрығы ұзын болып, қоянның құйрығы қысқа болып қалыпты.

ҮЙШІК

Бұл орманда болған оқиға еді. Ашық алаңқайда кіп-кішкентай ескі үйшік тұрған. Бірде оны қасынан жүгіріп өтіп бара жатқан тышқан көреді. Тышқан тоқтап:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды. Ешкім жауап қайтармайды. Тышқан бос үйшікке кіріп, осында тұрып жатады. Біраз уақыттан кейін үйшіктің маңына секіріп бақа келеді.

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар?

– Мен тықырлауық тышқанмын! Ал сен кімсің?

– Мен бақылдауық бақамын. – Кел, бірге тұрайық.

Бақа «бақ-бақ!» деп бақылдап, үйшікке секіріп кіреді. Тышқан екеуі тіл табысып, бірге тұрады.

Енді үйшік қасына ытқып-ытқып қоян жетеді.

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын. Ал сен кімсің?

– Мен қорқақ қоянмын!

– Кел, бірге тұрайық.

Қоян да үйшікке кіреді. Осылай үшеуі бірге өмір сүре бастайды.

Алыстан бұл үйшікті түлкі көреді. Ақырын басып жақын келіп, терезесін қағады да:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын.

– Мен қорқақ қоянмын! Ал сен кімсің?

– Мен қу түлкімін!

– Кел, бірге тұрайық.

Үйшіктен түлкіге де орын табылды. Достар енді төртеу болды.

Үйшікке тілі салақтап, айналасына алақ-жұлақ қарап қасқыр жетеді. Ол есікті қағып, қырылдаған дауысымен:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп сұрайды.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

– Мен бақылдауық бақамын.

– Мен қорқақ қоянмын!

– Мен қу түлкімін! Ал сен кімсің? – Мен сұр қасқырмын!

– Кел, бірге тұрайық.

Қасқыр қысыла-қымтырыла ішке кіреді. Әйтсе де кіп-кішкентай үйшікке бесеуі де сыйып кетеді. Барлығы қосылып, ән айтады. Тату-тәтті өмір сүреді.

Бір күні жидек теріп жүрген аю үйшік тұрғындарының салған әнін естиді. Ол үйшікке жақын келіп, бар дауысымен:

– Сүп-сүйкімді, кіп-кішкентай бұл үйшікте кім бар? – деп ақырады.

– Мен тықырлауық тышқанмын!

- Мен бақылдауық бақамын.
- Мен қорқақ қоянмын!
- Мен қу түлкімін!
- Ал мен болсам, сұр қасқырмын!
- Ал сен кімсің?
- Мен қорбаңбай аюмын!
- Кел, бірге тұрайық.

Аю ары-бері тырбындап үйшікке кірмекші болады. Бірақ оның басы енгенімен, денесі сыймайды. Амалы таусылған аю:

- Ендеше мен үйшіктің шатырына шығып тұрайын, – дейді.
- Жоқ, сен дәусің! Сені кішкентай үйшігіміз көтере алмайды. Қиратасың ғой, – деп шырылдайды іштегілер. – Қорықпандар, түк те болмайды, – деп аю олардың сөздеріне құлақ аспайды.

Кіп-кішкентай үйшіктің тұрғындары амалсыздан келіседі. Аю қорбаңдап үйшіктің төбесіне шығады. Сол-ақ екен, ескі үйшік сықырлап, шашылып қалады. Тықырлауық тышқан, бақылдауық бақа, қорқақ қоян, қу түлкі, сұр қасқыр – барлығы аман-есен үйшіктен шығып үлгереді.

Аюға олар ренжімейді. Қайта барлығы бірігіп, бөренелерді тасып, тақтайларды сүргілеп, жаңа үйшік тұрғызуға кірісіп кетеді. Осылайша, достар өздеріне әп-әдемі, жап-жаңа үйшік соғып алыпты.

ШАЛҚАН

(орыс халық ертегісі)

... Баяғы бір заманда шал мен кемпір болыпты. Олардың бақшасы бар екен. Бірде шал шалқан отырғызады. Шалқан үп-үлкен боп өседі. Бір күні шал шалқанды жерден суырып алмақшы болады. Ары тартады, бері тартады. Бірақ шалқанды шығара алмайды. Шал көмекке кемпірін шақырады. Кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Бірақ орнынан қозғалта да алмайды. Кемпір көмекке немере қызын

шақырады. Немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Тағы да суырып шығара алмайды. Немере қызы итін шақырады. Ит қыздың етегінен, немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Шалқанды суыра алмайды. Енді ит көмекке мысықты шақырады. Мысық иттің құйрығынан, ит қыздың етегінен, немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, арыжұлқиды, бері жұлқиды. Шалқан шықпайды. Мысық болса, тышқанды шақырады. Тышқан келіп мысықтың құйрығынан, мысық иттен, ит немересінің етегінен, қыз кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстайды. Олар тарта-тарта ақыры шалқанды суырып шығарады

ҚОЯННЫҢ ҮЙШІГІ

(орыс халық ертегісі)

Орманда түлкі мен қоян өмір сүріпті. Түлкінің үйшігі мұздан, ал қоянның үйі ағаштан болыпты.

Көктем келіп, күн жылынғанда түлкінің үйшігі, әрине бірден еріп кетті.

Бойы мұздаған түлкі қоянға келеді. -Қоян, қоян! Мені кіргізші, жылынып алайын!

Жылпос түлкі осылай алдап-сулап, аңқау қоянның үйшігіне кіріп алып, ақыры оны үйінен қуып шығады.

Қоян жылап келе жатып, иттерге кезігеді.

-Қоян, қоян! Не болды саған? Соншалықты қамығып кетіпсің ғой?

-Қалай жыламаймын? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды. Енді міне, баспанасыз тентіреп жүргенім...

-Жылама! Біз ол оңбағанды қазір-ақ қуып шығамыз.

Иттер жиналып, қоянның үйіне келеді.

-Аф, аф, аф! Әй, түлкі, шық қане! Босат, қоянның баспанасын!

-Аха! Шықсам шығайын! Бірақ, мен далаға шықсам, сендерге жақсы болмайды ғой! Барлығыңды быт-шыт қыламын!-деді түлкі қорқытып. Иттердің үрейі ұшып кетті. Басы аманда қашып құтылуды ойлап, тайып тұрады. «Үйі жоқтың – күйі жоқ» деген. Қоян қаңғи-қаңғи шаршап, тағыда жылай бастайды. Алдынан аю шығады.

- Қоян-ау, не болды. Сонша неге жылайсың?

- Жыламаған да қайтемін? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды.

- Жылама! Мен оны қуып шығамын.

- Жо-оқ! Қуып шыға алмайсың. Иттерде қуып шыға алмады.

- Көресің, қуып шығамын.

- Аю үйшіктің алдына келіп:

- Түлкі, шық! Босат қоянның үйін! – деп ақырады.

- Түлкі болса пеш үстінен:

- Шықпаймын! Шықсам саған жаман болады! Быт-шытыңды шығарамын! – деп қорқытты. Аюдың үрейі ұшып кетті. Басы аманда қашып құтылуды ойлады.

Амалы құрыған қоян тағыда жылай бастады. Қараса, жанынан алтын айдарлы этеш өтіп барады. Қолында күмістей жарқыраған шалғысы бар.

- Қоян, қоян! Неге жылап отырсың?- деп сұрады.

- Жыламай қайтейін? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды.

- Жылама! Мен оны қазір қуып шығамын!

- Жо-жоқ! Қуып шыға алмайсың! Иттер қуды, қуа алмады. Аю қуды, қуа алмады. Сенде қуа алмайсың!

- Жүр, көрерсің! Қуамын!

- Екеуі үйшік жанына келді. Әтеш қатты дауыстап өлең айта бастады.

- Шөп шабамын, шөп шабамын! Түлкіні іздеп табамын. Қоянның үйінен шықпаса, оны да шалғынша шабамын!

Түлкі қорқып кетіп: Киініп жатырмын», - дейді.

-Шөп шабамын, шабамын! Түлкіні іздеп табамын. Қоян үйінен шықпаса, оны да шалғынша шабамын! - деп әтеш қайта әндете бастайды.

Түлкі сасқалақтап: «Қазір-қазір, тонымды киіп жатырмын!» - дейді.

Әтеш әнін үшінші рет қайталай бастайды. Түлкінің зәресі ұшып кетеді.

Аман – сауында зыта жөнеледі. Сөйтіп, қоян ержүрек әтештің көмегімен қайтадан өз үйінде тұра бастайды.

ҚАСҚЫР МЕН ЖЕТІ ЛАҚ

Ертеде бір ешкінің жеті лағы болыпты. Біреуі қара, қалғандары ақ лақ екен. Орманға баруға жиналған ешкі лақтарын шақырып алып, ақылын айтады:

- Шырақтарым-лақтарым,

Ешкімге есік ашпандар!

Орманда қасқыр жүр.

Мен келгенде:

«Шырақтарым-лақтарым,

Аналарың келді,

Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар!», - деп әндетемін.

Осы кезде терезе сыртында тұрған қасқыр оның сөзін естіп қалады. Ешкі кетісімен қасқыр есікті қағып, өзінің жуан дауысымен оның әнін айтады. Бірақ лақтар оның бөтен дауыс екенін біліп, есікті ашпайды.

Қасқыр саудагерге барып бор сатып алды. Бордың бір кесегін жегенде даусы аздап жіңішкерді. Осы дауыспен қасқыр келіп:

- Шырақтарым-лақтарым,

Аналарың келді,

Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар!, - ән айтып еді, лақтар тағы алданбады.

Қасқыр ұстаға барып, өзіне тамақ жасатып алды – даусы ешкінікі сияқты жіңішке болып шықты. Қасқыр тағы ешінің үйіне келеді де:

- Шырақтарым-лақтарым,

Аналарың келді,

Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар!, - әнін бастайды. Бірақ жаңа дауыстың да көмегі болмады –

лақтар аяғын көріп қойып, ашпай қойды.

Қасқыр жылдам наубайшыға барып, аяғына себетін ұн сатып алды. Қасқыр есік алдына қайтіп келді, ақ аяғын лақтарға көрсете созып тұрып:

- Шырақтарым-лақтарым,

Аналарың келді,

Сендерге сүт әкелді!

Қорықпандар, лақтарым,

Маған есік ашыңдар! - деп әнге басты.

Лақтар сеніп есік ашты! Қасқыр үйге кіріп келгенде лақтар жан-жаққа қашып, тығылып қалды. Қасқыр олардың бәрін де тауып, жеп қойды. Тек біреуін ғана

байқамай қалды ол сағаттың артына тығылған еді. Қарны тойған қасқыр ағаш көлеңкесіне жата кетіп ұйқыға кірісті.

Ұзамай ешкі үйіне оралды. Есікті итерсе, есік ашық тұр. Ешкі үйге кіріп, лақтарын шақырады. Аман қалған лақ қарсы шығып, болған жайды айтып береді. Ешкі мен лағы үйдің артына шығып қараса, қасқыр көгалда шалқасынан түсіп қорылдап жатыр екен. Ешкі мүйізімен қасқырдың қарнын жарып жібергенде алты лақ шыға келеді. Бәріде аман-есен. Ешкі мен лақтардың қуанышында шек болмады.

Қасқыр оянбай тұрғанда ешкі оның қарынын таспен толтырып, қайта тігіп қояды. Шөлдеген қасқыр су ішпек болып құдыққа барады. Сол кезде ішіндегі ауыр тастар оны төмен тартып, қасқыр құдыққа құлады да, батып кетті.

АЛТЫН АЙДАРЛЫ ӘТЕШ

Ертеде мысық, барылдауық торғай және бір алтын айдарлы әтеш дос болыпты. Олар орманда, бір үйде тұрыпты. Мысық пен барылдауық торғай орманға отынға барады, әтешті үйде қалдырады. Кетіп бара жатып айтып кетеді: —Біз алысқа кетеміз, сен үйде қаласың. Бірақ үйден шықпа, түлкі келетін болса, терезеге жақындама.

Әтештің үйде жалғыз екенін естіген түлкі келіп, терезенің түбіне отырып әнін бастайды:

—Алтын айдарлы әтешім,
Майлы басты әтешім,
Жібек сақалды әтешім,
Терезеге қарашы,
Менен бұршақ алшы.

Әтеш басын шығарып қарады, сол кезде түлкі әтешті мықтап ұстап алып, өзінің ініне қашты. Әтеш бар дауысын салып айқалады:

— Қара орманға,
Ағынды өзенге,
Биік тауларға,
Түлкі алып барады,
Құтқарыңдар мені!

Мысық пен барылдауық торғай естіп қалып, түлкіні қуып жетеді де әтешті алып қояды.

Келесі жолы мысық пен барылдауық торғай орманға отынға барады. Әтешке тағы айтады:

— Біз осы жолы алысырақ кетеміз, сенің дауысыңды естімейміз. Сен терезеге қарама.

Олар отынға орманға кетті, ал түлкі тағы келіп өзінің әнін айтты:

— Алтын айдарлы әтешім,
Майлы басты әтешім,
Жібек сақалды әтешім,
Терезеге қарашы,
Менен бұршақ алшы.

Әтеш дыбысын шығармай отыр. Ал түлкі тағы әнін бастады:

— Балалар жүгіреді,
Бидай шашылады,
Тауықтар шұқиды,
Әтешке бермейді..

Әтеш шыдамай басын шығарып:

— Ко-ко-ко! Қалай бермейді?

Түлкі тағы да әтешті ұстап алып, сол кезде түлкі әтешті мықтап ұстап алып, өзінің ініне қашты. Әтеш бар дауысын салып айқалады:

— Қара орманға,
Ағынды өзенге,
Биік тауларға,
Түлкі алып барады,
Құтқарыңдар мені!

Мысық пен барылдауық торғай естіп қалып, түлкінің соңынан түседі. Мысық жүгіріп барады, барылдауық торғай ұшып барады... Қуып жетіп— әтешті тартып алады.

Біраз уақыт өткен соң, мысық пен барылдауық торғай отынға орманға жиналады. Кетерде әтешке тағы қатал түрде тапсырады:

— Түлкі келсе оны тыңдама, терезеден қарама, біз ары қарай алыс кетеміз, сені естімейміз.

Сонымен мысық пен барылдауық торғай орманға кетеді. Сол кезде түлкіде келіп, әнін бастйды:

—Алтын айдарлы әтешім,
Майлы басты әтешім,
Жібек сақалды әтешім,
Терезеге қарашы,
Менен бұршақ алшы.

Әтеш дыбысын шығармай отыр. Ал түлкі тағы әнін бастады:

— Балалар жүгіреді,
Бидай шашылады,
Тауықтар шұқиды,
Әтешке бермейді...

Әтеш дыбысын шығармай отыр. Ал түлкі тағы әнін бастады:

— Адамдар жігірді,
Жаңғақтар шашылды,
Тауықтар шұқиды,
Әтешке бермейді...

Әтеш шыдамай басын шығарып:

— Ко-ко-ко! Қалай бермейді?

Түлкі тағы да әтешті ұстап алып, сол кезде түлкі әтешті мықтап ұстап алып, өзінің ініне қашты, қара орманға, ағынды өзенге, биік тауларға...Қалай әтеш айқаласады, көмекке шақырсады — мысық пен барылдауық торғай оны естімеді.

Үйге қайтып келгенде — әтеш үйде жоқ екен. Мысық пен барылдауық торғай түлкінің ізімен жүгіре жөнелді. Түлкінің ініне жүгіріп келді. Мысық өзінің аспабын күйіне келтіріп, әндете бастады:

—Трень, брень, гуслиі,
Алтын ішектері...

Түлкі бикеш бар ма,
Өзінің жылы үйінде ме!

Түлкі тыңдап-тыңдап, ойлады:

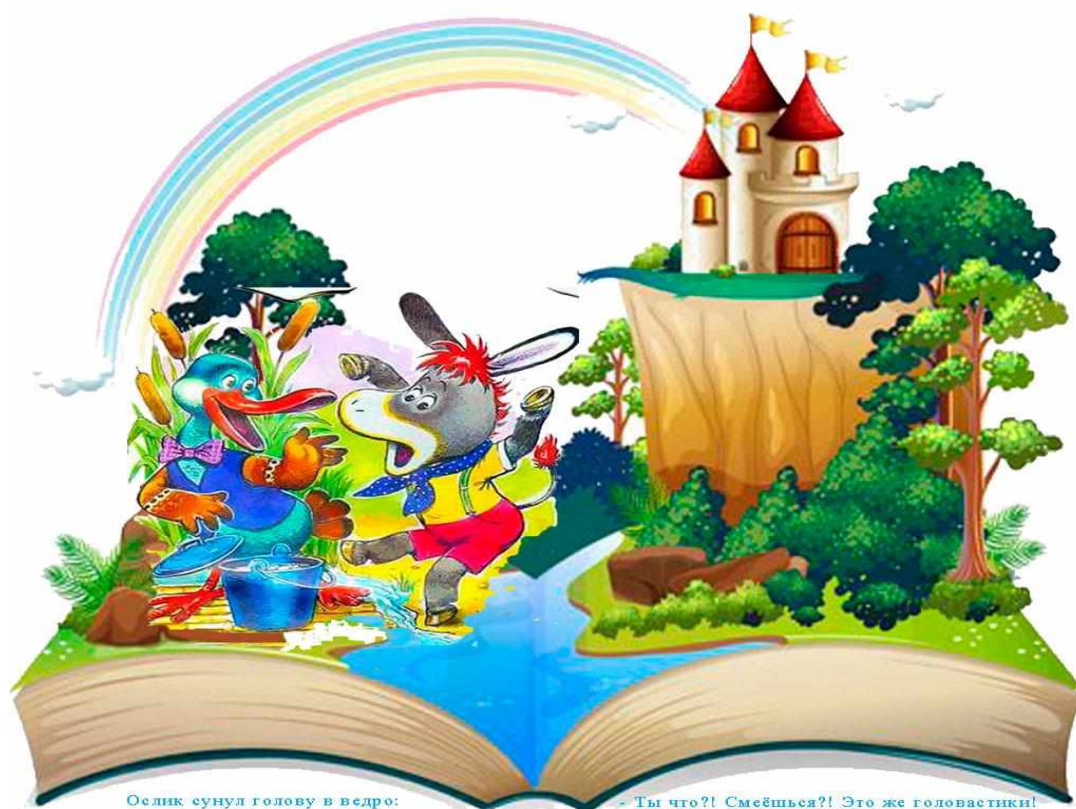
— Көрейін, кім ол сонша жақсы ойнап, тәтті ән айтып отыр.

Түлкі інінен шығып еді. Сол кезде мысық пен барылдауық торғай оны ұстап алды — ұрып-соқты. Түлкі зорға құтылып кетеді.

Әтешті себетке отырғызып, түлкіден қорғап, әтешін алып қайтады.

Содан бері бәрі тату, бақытты ғұмыр кешеді.

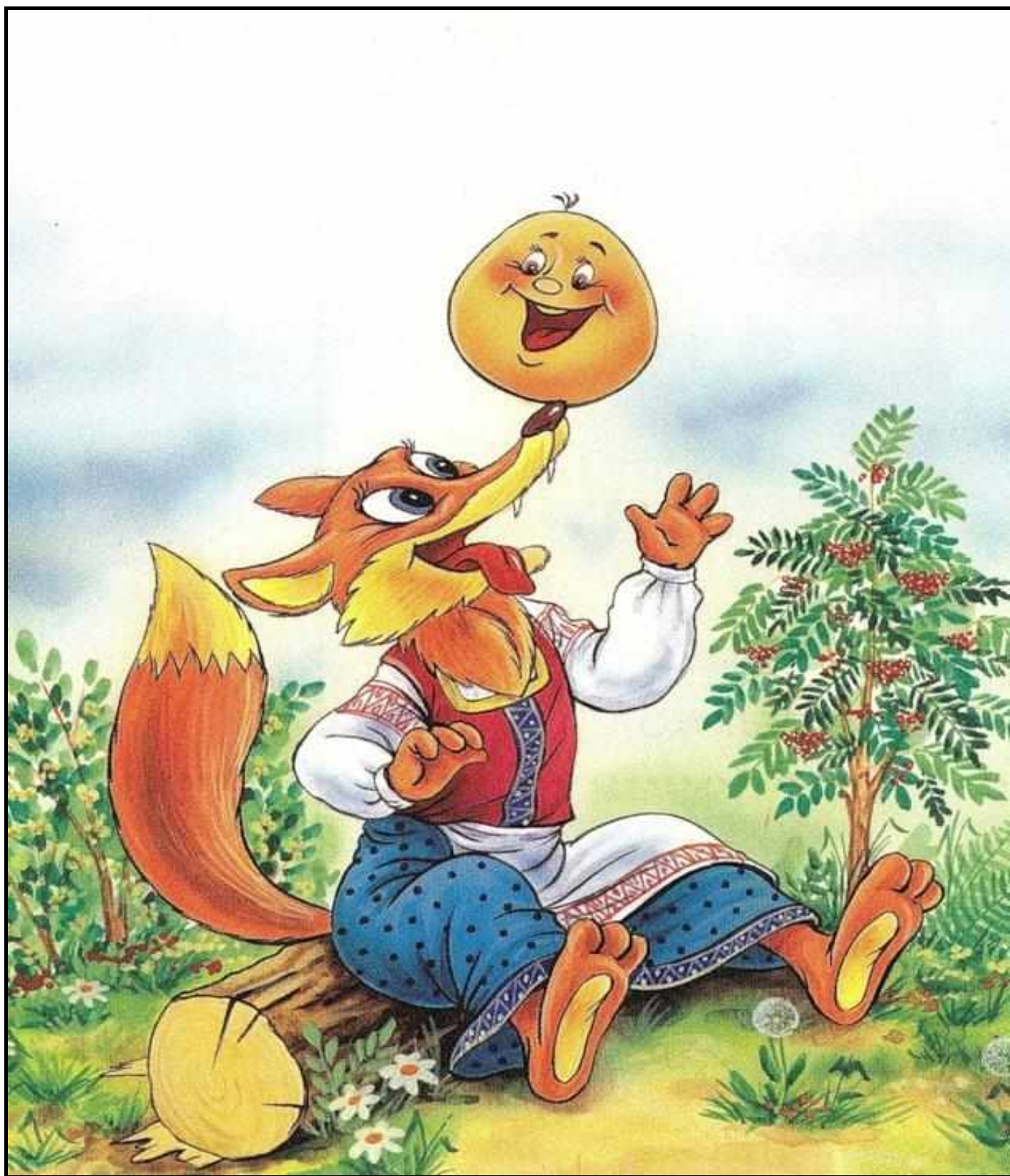
КӨРНЕКІЛІКТЕР

Ослик сунул голову в ведро:

- Ты что?! Смеешься?! Это же головастики!

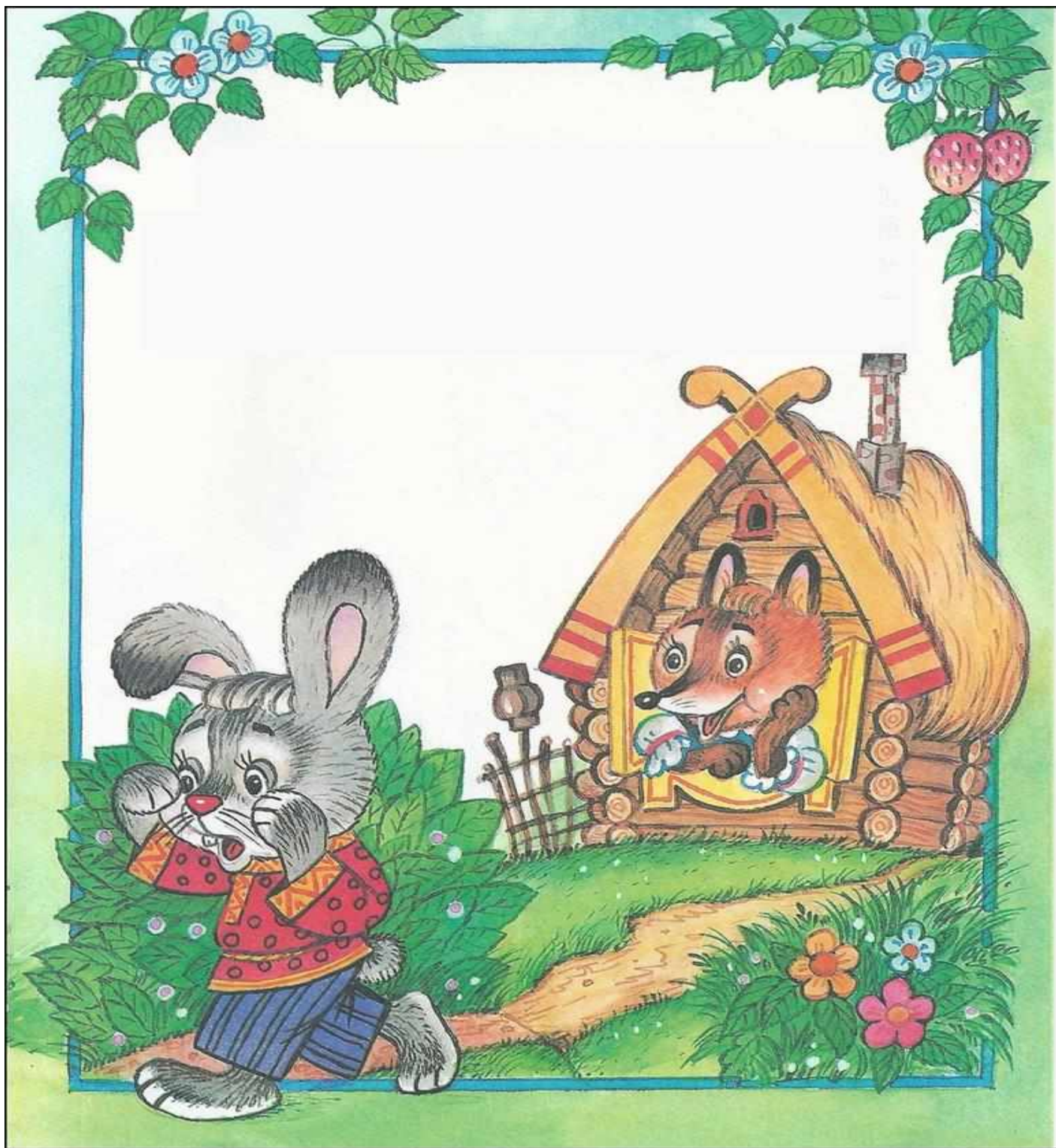

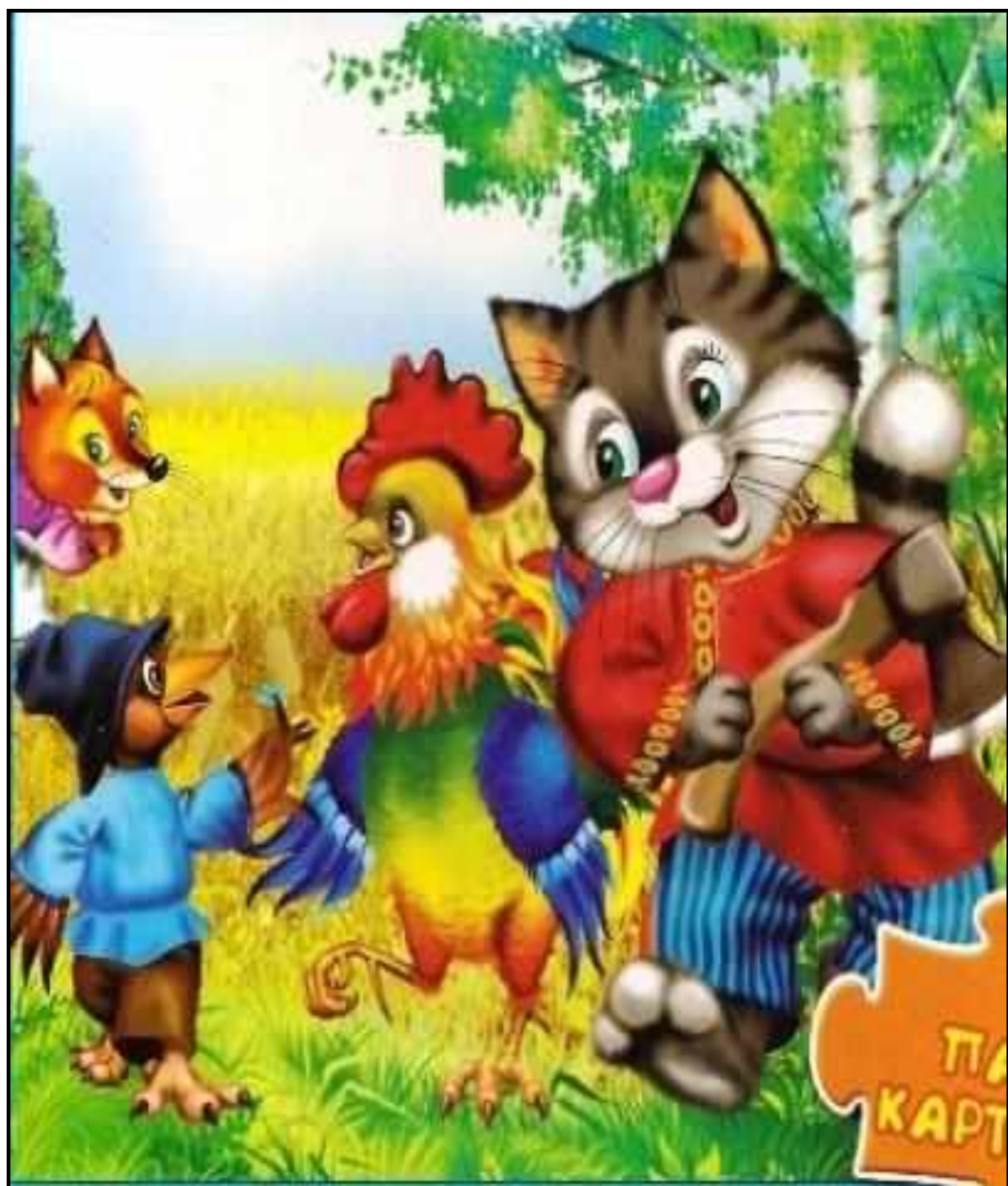

Түркістан облысы Шұбарсу елді мекені

«Бал-бөбек» бөбекжай балабақша

Бекітемін:

«Бал бөбек» бөбекжай балабақша

ЖШС меңгеруші:

2020-2021 оқу жылы

«Жасұрпақ» МАД тобы

Вариативтік компонент

«Ұлттық ойын»

«Бал-бөбек» балабақшасы

«Ұлттық ойын» авторлық
бағдарламасының
(вариативтік)
тақырыптық-күнтізбелік
жоспары

Тәрбиеші: Сейткеримова Сәндігүл

2020-2021 оқу жылы

Түсінік хат

Ойын – мектеп жасына дейінгі балалар іс-әрекеттерінің негізгі түрі. Ойын – баланың, бүкіл балалар коллективінің дамуында басты роль атқарады. Балаларға ұлттық ойындар арқылы халқымыздың тарихын, мәдениетін таныстыру қолға алынған. Жинақтағы ұлттық ойындардың тәрбиелік мәні зор. Мектепке дейінгі мекемеге әдістемелік құрал болып табылады.

Алғы сөз

Мектеп жасына дейінгі балалардың қоғамдық құбылыстарды, қоғамдағы ересек адамдардың іс-әрекетін өз түсінігінше әрекеті арқылы бейнелеуі ойын болып саналады. Ойынның шығу тарихына шолу жасауда көңіл аударатынымыз ол еңбекпен, өнермен, қоршаған ортамен тығыз байланыста дамыған, яғни ойынды өмірден ажыратып қарай алмаймыз балалар тек ойнап қана қоймайды, сонымен бірге ойлайды аңғарады көп нәрсені білуге, зерттеуге талпынады. Олар бірдеңе жасап қана қоймайды, сондай-ақ заман ағымына да белсене қатысады.

Аса көрнекті үздік педагог Н.К.Крупская қимылды ойын жөнінде былай деп толғанады: «Ойын – өсіп келе жатқан бал организмнің қажеті. Ойында баланың дене күші артады, қолы қатайып, денесі шындала түседі, көзі қырағыланады, зеректілігі, тапқырлығы, ынтасы артып жетіле түседі. Ойында балалардың ұйымдастырушылық дағдылары қалыптасып шындалады». Ұлттық ойындарымыз балаларға тәрбиелік мәнімен, дене бітімінің әсем де сымбатты болып бітуге пайдасы зор. Бір-ақ мысал келтіріп кетейін: «Қуыр-қуыр, қуырмаш» ойыны балалардың саусақ маторикасын дамытуға, тіл байлығын жетілдіруге, көңілін көтеруге қолдануға болады.

Балаларды қазақ халқының ұлттық ойындарымен, ойната отырып жан-жақты тәрбиелейміз.

«Ұлттық ойын» вариативті сабағының тақырыптық жоспары
Аптасына 1 сағаттан, барлығы 32 сағат

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1	Күш сынаспақ	1		
2	Тауық күрес	1		
3	Арқан тарту	1		
4	Хан «алшы»	1		
5	Көтермек	1		
6	Орамал тастамақ	1		
7	Орамал тастамақ	1		
8	Ақсерек-көксерек	1		
9	Қыз қуу. Асау мәстек	1		
10	Түйілген орамал	1		
11	Соқыр теке	1		
12	Әуе таяқ	1		
13	Қара құлақ	1		
14	Алақан соқпақ	1		
15	Атқаума	1		
16	Сақина жасыру	1		
17	Белбеу соқ	1		
18	Арқан түю	1		
19	Допты қуып жет	1		
20	Тышқан мен мысық	1		
22	Түлкі мен балапандар	1		
23	Боран. Ұйқыдағы аю	1		
24	Ат жарыс	1		
25	Қуыр-қуыр қуырмаш	1		
26	Үш табан.	1		
27	Хан талапай	1		
28	Аударыспақ. Теңге ілу	1		
29	Санамақ.	1		
30	Тасымалдау. Қарамырза	1		
31	Айдапсал.	1		
32	Белбеу соқ.	1		
33	Асау көк. Орын тап.	1		
34	Тасымақ	1		
35	Бөрік жасырмақ.	1		
36	Шертпек.	1		

Күш сынаспақ

Бұл ойын стол үстінде екі баланың білек сынасуымен орындалады. 2 бала шынтақтарын столға тірек қол бастарын айқастырады. Кім білекті столға жықса, сол бала жеңіске жетеді.

Ағаш аттың үстінде аттың басын ұстап тұрып 2-ші қашан білектен тартысып сынасуға да болады. Бірақ баланың қауіпсіздігі қатаң бақыланады.

Тауық күрес.

Балалар екі топқа бөлінеді. Осы екі топтан екі бала шығып, кәдімгідей күреседі. Оның ең қызығыда, басқаша күрестен айырмасы да – тек жалғыз аяғымен ақсандай жүріп, иықтарын қағып күресуінде. Бұл күрес балалардың нық басып, орнықты жүруін жетілдіреді. Күресушінің 1 аяғын тізесін бүгіп, мата белбеуін байлап тастайды. Қайсысы сүрініп жығылса, сол ұтылады.

Арқан тарту.

Бұл екі топқа бөлінген балалармен немесе екі баламен ойналады. Арқанның екі жағынан екі бала немесе екі топқа бөлінген балалар тартысады.

Қай топ арқанды өз жағына тартып алып, кетсе сол топ жеңіске жетеді.

Екі бала тартысқанда қай бала өзіне қарай арқанды тартып екінші баланы құлатса, құламаған бала жеңіске жетеді.

Хан «алшы»

Бұл ойынға 5 немесе 10 бала қатыса алады. Көп асықтың ең ірісін қызыл түске бояп қояды. Бұл асық «хан» асығы.

Асықтар тізіліп қойылады да бастаушы хан асығымен оларды көздеп құлатады. Құлаған асықтарды жинап алады. Егер хан асығы бүк, шік, тайқы-қалыптарымен түссе, бастаушы жақын құлаған асықтарды ата береді.

Егер бастаушы асықтарды қолымен құлатып алса немесе басқа асықтарымен атса, онда ойынды келесі бала жалғастырады. Ең соңында хан асығы кімнің қасында қалса, сол бала жеңіске жетеді. Келесі ойынды жеңіске жеткен бала жалғастырады.

Көтермек

Ортаға екі ойыншы бала шығады. Бір-біріне арқаларын беріп тұрады.

Белгі бойынша кім бірінші бірін-бірі арқада көтеріп алса, сол бала жеңіске жетеді.

Жеңіске жеткен бала ойында қала береді де, басқа балалармен бірге күш сынасады.

Орамал тастамақ

Балалар шеңбер жасап тұрады. Бастаушы (тәрбиеші) балаларды айнала жүріп бір баланың артына орамал тастап кетеді. Артына орамалды тастағанын сезген бала менің артымда деп жауап береді. Артына орамалдың тасталғанын сезбесе ол өлең, тақпақ айтып немесе билеп беруі керек.

Балалар шеңбер бойында көздерін жұмып тұруы керек. Ойын осылай жалғаса береді.

Ақсерек-көксерек.

Бұл ойынды ойнау үшін балалар екі топқа бөлінеді, қолдарынан ұстап тұрады. Ара қашықтық 20-30 қадам.

- 1-ші топ. Ойынды бастайды
Ақсерек-ау ақ серек
Бізден сізге кім керек.
- 2-ші Ақсерек –ау ақ серек
Жаман-жаман бала аты (бала аты) керек

Аты аталған бала келесі топқа дейін жүгіріп барып ортасынан ұстасқан қолдарды ажыратып кету керек. Егер өтіп кетсе сол топтан бір баланы тобына алып қайтады, өте алмаса сол топта қалады. Ойын осылай жалғаса береді.

Қыз –қуу

Балалар арасынан бір ер бала, бір қызды (ағаш атпен) қуады. Бала қызға жетіп қолынан ұстаса ол жеңіске жеткені. Кейде қызды 2 бала да қуады, қай бала бұрын жетіп қыз қолын ұстаса сол бала жеңіске жетеді.

Асау мәстек

Ойын бастаушы арқанды жерден 50 см –дей биік етіп керіп байлайды да қасындағы балаларға
Былай дейді.

Ер екеніңді білейін
Ешкі сойып берейін
Тақия алсаң еңкейіп
Құламасаң теңкейіп
Ерлігіңе сенейін

Ойын шартын қабылдап , ортаға шыққан бала:

Асау мәстек бұл болса

Үйретейін көріңіз

Маған таяқ беріңіз!- дейді де, таяқпен арқаннан асылып жердегі тақияны іліп алуы керек. Ойынды келесі бала осылай жалғастырады.

Түйілген орамал

Ойын жүргізуші ойынды өзі бастайды. Ең алдымен балаларды айналасына жинап алады да «1,2,3» - деп дауыстайды. Осы кезде балалар жан-жаққа бытырай қашады. Ал ойын жүргізушісі қолында түйілген орамалы бар баланы қуалайды. Ол орамалды басқа біреуге лақтырады қағып алған бала қаша жөнеледі. Осылайша ойын жүргізіледі, түйулі орамалды алғанша қуалай береді. Ұсталған ойыншы көпшілік ұйғарымымен ортада тұрып өнер көрсетеді. Одан кейін ойын жүргізуші ауыстырылады. Ойын ойнап болған соң балалар шеңбер жасап тұрады.

Соқыр теке.

Балалар дөңгелене тұрады. Бір баланың көзі байланып қойылады.

Балалар: Бота, бұзау, қозы, лақ

Қайда кеткен құлыншақ

Соқыртеке бақ-бақ

Мені ізден тап-тап

Деп тақпақтайды.

Содан кейін Соқыртеке (баланың көзі байлаулы) балаларды қуалайды немесе балалар оның жанына келіп түртіп қашады. Соқыр теке ұстап алған баланың көзі байланады да ол «соқыр теке» ролін атқарады. Ойын осылайын жалғаса береді.

Әуе таяқ

Балалар екі топқа бөлінеді. Әр топта 5-тен 10 –ға дейін ойыншы болады. Екі топқа екі таяқша (жұмсақ) беріледі, жерге түзу сызық сызылады. Ойыншының біреуі ортаға шығады да, бір алақанына зат жасырып, екінші қолының жұдырығын бірдей жұмады. Екінші ойыншы зат жасырылған қолды тапса, ойынды бастаушы сол болады. Сөйтіп қолындағы таяғын жоғары лақтырады. Осы кезде қасындағы таяғын лақтырады да, қасындағы баланың таяғын қағып түсіруі шарт. Таяқты қағып түсірген бала өз тобына ұпай әкеледі.

Қара құлақ

Ойынға 5-10 бала қатысады. Олар оңаша жерге топталып өз араларынан бір баланы қазық етіп белгілейді. Қазық тұрған жерінде қозғалмай тұрады. Басқалары әрі кетеді. Содан кейін ойынға қатысушылар қазықты алыстан қоршап бірте-бірте жақындай түседі. Таяп келіп мынау кім? –деп бір-бірінен сұрасады. Біреуі ойбай бұл қарақұлақ қой!- деп қаша жөнеледі. Қалғандары да –қарақұлақ, қара құлақ!-деп бытырай қашады. Қарақұлақ біреуін ұстау үшін тұра қуады. Ұсталған бала қарақұлақ болып, ойын әрі қарай жалғасады.

Алақан соқпақ

Ойынға қатысушы балалар үйге немесе оңаша жерге жиналады да, дөңгелене отырады. Орталарынан бастаушы белгілейді. Оған сүлгі (орамал) беріледі. Бастаушы шеңбер ішін айнала жүріп біреуге –Алақанды тос!-дейді. Ол тосқан кезде бастаушы оның алақанына сүлгіні тигізіп -Сүлгі қайда?- деп сұрайды. Сонда ойыншы «анада» -деп бір баланың атын атайды. Аты аталған ойыншы орнынан тұрып алақанын тосады. Бастаушы-сүлгі қайда?- деп атын айтады. Ойын осы ретпен жалғаса береді. Жақсы өлең айтып ән салғандар ұпай жинайды.

Атқаума

Ойынды 6 бала 3-3-тен бөлініп ойнайды. Бір бала сол қолымен өзінің оң қолының білезігінен ұстайды. Содан кейінгілері де солай істейді де, бір-бірімен қолдарын айқастырады. Үшінші бала көзі таңулы күйде екінші баланың айқасқан қолына отырады. Қолдасып тұрған балалар: -Атқаума, атқаума –деп қаумалай көтерген бойы мөлшерлі жерге дейін жетеді. Бірінші бала ақ сандық, көк сандық десе, көзі таңулы бала -көк сандық, көк сандық деп жауап береді. Қаумалап келе жатқан балалар :

Бақа,бақа балпақ
басың неге жалпақ?
Бұтың неге талтақ
Көзің неге тостак

Бұған көзі таңулы бала былай деп жауап береді.:-

Темір терсек көп киіп
Басым содан жалпақ
Теуіп , теуіп қашырды
Бұтым содан тостак!

Балалар қолдарын жіберген кезде бала құлап түссе, айып тартады. Құламай тік түссе қалған текі бала көтеріп жүре береді.

Сақина жасыру

Ойынды өткізуші және сақина жасырушы бала белгіленеді. Қалған ойыншылар жерге отырып тізілерінің үстіне алақандарын жаяды. Бастаушы жұлулы қолын әрбір ойыншың алақанына салысымен, ол бала алақанын жаба қояды. Бастаушы бір баланың алақанына сақина салысымен, ойыншылардың біреуінен «Сақина кімде»-деп сұрайды. Ол сақинаның кімде екенін білсе сол баламен орнын ауыстырады. Ал білмесе ол өз өнерін көрсетеді. Ойын басқарушы ойынды осылай жалғастыра береді.

Белбеу соқ

Ойыншылар екі-екіден жұптасып шеңбер жасап тұрады. Бір белбеуді алып екіншісін қууға тиіс. Қашып жүрген бала шеңбердегі жұптасып тұрған екі баланың алдына келіп тұрады. Артық қалған үшінші бала қаша жөнеледі. Ойыншы оны қуып жетіп белбеумен соғады да, өзі де бір жұптың алдына тұра қалады. Оның орнына келесі ойыншы шығып, ойынды жалғастыра береді. Белбеу ең соңында кімде қалса сол ойыншы жеңіліске ұшырайды да өз өнерін көрсетеді.

Арқан түю.

Балалар шеңбер жасап тұрады. Қолында арқаны бар жүргізуші топ арасынан шығады да: ойын басталды –деп дауыстайды. Сонан соң арқанның түйілмеген басын ұстап шеңбер бойымен айналады, арқанды балалардың аяқтарының астынан жібереді. Балалар арқан үстімен секіріп тұрады. Кімде-кімнің аяғына арқан ілініп, секіре алмай қалса, ол бала ойынды тоқтатып өнер көрсетеді, тақпақ, өлең айтады немесе билеп береді. Ойын осылай жалғаса береді.

Допты қуып жет

Ойын мақсаты: балаларды шыдамды, сабырлы қалыпта берілген белгіні тыңдауға, тез жүгіруге, түсетерін, көлемін ажырата білуге баулу.

Ойынның шарты: бұл ойынға 5-6 бала, тәрбиеші басқаруымен қатыса алады. Тәрбиеші доптарды себетке салып алып, балалардың алдына домалатып жібереді. «Допты қуып жет» деген белгі бойынша, балалар допты ұстап алып тәрбиеші ұстап тұрған себетке салуы керек.

К/құралдар: түрлі-түсті, үлкен-кішілі доптар.

Тышқан мен мысық

Ойын мақсаты: балаларды шапшаң әрі шыдамды, ұйымшылдыққа үйрету.

Ойын шарты: Бұл ойынға топ балалары бәрі тегіс қатыса алады. Балаларды (қақпа қалың) дөңгелене тұрғызып, ортаға тәрбиеші көмегімен тышқан мен мысық сайланады. Мысық тышқанды қуып ұстап алуы керек. Дөңгелене тұрған балалар тышқанды яғни мысықтан құтқару үшін, қақпадан тышқанды шығарып жіберіп мысықты шығармауға тырысады.

Мысық тышқанды ұстау үшін шапшаңдық керек. Мысық тышқанды ұстап алса, ойынға келесі жаңа балалар қатыса отырып алмаса береді.
К\құралдар: мысық, тышқан бетперделері.

Түлкі мен балапандар

Ойын шарты: Бұл ойынға балалар 7-8 ден бөлініп ойнайды. Топ ішінде бір баланы «түлкі» етіп сайлап, қалған балаларды балапандар деп әрқайсысына бетперде кигізіп ойын ойналады. Ойында балапандар түлкі кейіпкеріне ұсталып қалмауы үшін, тәрбиеші көмегімен белгі бойынша ойынды бастап аяқтауы тиіс. Балалар шапшаң кең бөлмені айнала қашуы тиіс.

К\құралдар: түлкі мен балапандар бет перделері.

Боран

Бұл үлкен кең залда болады. Бұл ойынға қажетті заттар «боран» киімі (ақ түсті бет перде, гимнастикалық қабырға болуы тиіс).

Ойын шарты: ойынға 8-10 бала қатыса алады. Бір баланы боран киімін кигізіп, қалған балалар боран алып кетпеуі үшін, «Боран у-у-у» деп келе қалғанда гимнастикалық қабырғаға өрмелеп шығуы керек. Боран соғып балаларды бір айналып өтеді. Ұсталып қалған баланы, боран алып кетеді. Ойын 2-3 рет қайталанып ойналады. К\Құралдар: Боран киімі ақ матадан тігілген жамылғы бетперде.

Ұйқыдағы аю.

Бұл ойынға топ балалары 2-ге бөлініп қатысады.

Ойын шарты: Топ ішіндегі бір баланы аю бетпердесін кигізіп орындыққа отырғызып қояды. Балалар орманда серуендеп келе жатып, ұйқыдағы аюды көреді. Аю болса балалардың шуылынан (дыбысынан) оянып кетіп, балаларды қуа жөнеледі. Ұстап алған баланы өз мекеніне отырғызып қояды. Ойын қайта жалғаса береді.

К\Құралдар: Аю бетпердесі.

Ат жарыс

Бұл ойын екі командаға бөлініп ойналады.

Ойын шарты: Балалар тәрбиешінің «Алға»-деген белгісі бойынша, ат үстіндегі қимылын салып жарысады. Қай команда мәреге тез жетіп бітіреді. Сол команда жеңімпаз болады.

Ат кескін бет пердесін тақымға қысып мәреге шауып жету.

К\Құралдар: Екі командаға аттың кескін бетпердесі.

Үй артында қол ағаш

Ойынды топ бала болып ойнайды.

Ойын тәртібі: қатысушылар бірінің қолынан бірі ұстап дөңгелене тұрады. Ойын бастаушы не белбеу, не орамал алады да, дөңгеленіп тұрған топтың сыртын айнала жүгіріп былай дейді.

Үй артында қол ағаш

Желбау тартам , есік аш,- деп бірнеше қайталанады. Дөңгелене тұрған балалар:

Үй артында қол ағаш

Жел кірмесін, ескі аш- деп бірігіп жауап қайтарады. Тұрған балалар ұтасқан қолдарын ажыратпайды. Ол-есік ашпағанның белгісі.

Енді: Үй артында қол ағаш

Жел бау тартам есік аш- деп жүгіріп жүрген бала өзі артындағы баланы артына орамалмен бір соғып қалады да, орамалды сол балаға тастай сала:

Үй артында қол ағаш

Озам десең ала қаш- деп өзі сол бетімен жүгіре береді. Осының боларын біліп, әзір тұрған бала да «Қол ағашты ала сала, әлгі балаға қарма-қарсы жүгіреді. Бұл кезде дөңгелене тұрған балалар:

Үй артында қол ағаш,

Қол ағаштан ала қаш

Бұрын келген балаға

Тездеп барда есік аш,- деп барлық бала хормен айтады.

Қуыр-қуыр қуырмаш.

Оң қолдың бес саусағын бір жерге түйістіреді де, сол қолымен оны бүрмелеп қапсыра ұстайды. Содан соң екінші балаға:

-Ортаңғы саусағымды тапшы,- дейді. Екінші балаға қарап байқап отырады да, міне,-деп бір саусақтың басынан шымшып ұстап тұрады. Егер екінші бала жасырушының ортаңғы саусағын дәл тапса, ұпайды бірінші бала тартады. Ұтқан бала ұпай алу үшін мына ережелермен сөздерді жақсы білуі керек.

1. Бас бармақтан бастап шынаққа дейін саусақтардың атын бір түгел атап береді: басбармақ, балан үйрек, ортан терек, шылдыр шүмек, кішкентай бөбек. Бес саусағын түгел жұмады. Тағы да бас бармағыннан бастап, былай деп 5 саусақты түгел жазады.

Сен тұр қойыңа бар,

Сен тұр түйеңе бар,

Сен тұр жылқыңа бар,

Сен тұр сиырыңа бар,

Сен кішкентай әлі жас екенсің

Қазанның қаспағын қырып же де, жыламай отыра тұр.

Енді осы шынашақтың өзі алақан шұңқырына бүгіп тұқырта ұстайды да:

Қуыр-қуыр, қуырмаш

Балапанға бидай шаш

Әжең келсе есік аш

Қасқыр келсе мықтап бас.

Шынашақты шыр айналдырып, баланың алақанын қытықтайды. Осыларды істеп бола беріп:

-Мына жерде қой бар,

Мына жерде жылқы бар,

Мына жерде жылқы бар,

Мына жерде түлкі бар - деп баланың білегінен қолтығына дейін түртіп ең соңында мына жерде күлкі бар –деп сәл ғана қытық-қытық! Қытықтайды.

Үш табан

Бұл ойынды үш-төрт баладан топтап екі-үш жерде ұйымдастыруға болады. Ойын шарты бойынша әр балаға бір-бірден асық, бір-бір сақа беріледі. (Бұл ойынның жылдам әрі қызықты өтуіне сеп). Көмбеге бір-бірден асық тіккен әр топтың ойыншылары өз алаңдарында жеке-жеке сақаларын үйіріседі. Сақасы алшы түскен бала бірінші болып одан кейінгілері рет-ретімен (тәйке, бүк, ішік) «ұшуға» кіріседі. Ұшу дегеніміз-көмбеден алшақтау жерге барып сақа үйіру. Сақасы алшы түскен ойыншы бірден көмбедегі тігіулі асықты атуға жолдама алады. Осылай болмаған жағдайда асқ ату бәрі ұшып болған соң бастапқы кезек бойынша жалғасады. Алысқа ұшқан мергендер тигізе алмаса, көмбеде қалған ойыншыға кезек тиеді. Көздеген асығына дәл тигізіп және оны көмбеге жиегін алып өлшегенде үш табан артық қашықтыққа ұшырған ойыншыны қашан келесі асыққа тигізе алмай қалғанша атауды жалғастыра береді. Болмаса атқан асығы үш табаннан аспай қалғанда ғана ойынды тоқтатып, өзінен кейінгі бәсекелесіне кезек беруіне мәжбүр болады.

Ереже бойынша ұтылған бала ойыннан шығып қалады. Сөйтіп, айналасы екі-үш айналымның ішінде әр көмбеден бір-бір жеңімпаз шығып, олар енді орталық көмбеде ақтық (финал) сайысқа түседі. Бұл шешуші жарыста бірінші және екінші орынға ие болған мергендерге арнаулы жүлделер тапсырылса нұр үстіне нұр.

Хан талапай.

Бұл отырып ойналатын, негізінен қыз балаларға арналған ойын. Оған төрт-бес үміткерден қатысады. Ойын үшін он асық таңдап алынады. Он бірінші асықтардан ерекше өзге түске (қызыл, не көк) боялған болуы шарт бір-бірден асық үйірісудің қорытындысы бойынша ойыншылар кезектерін бөліседі. Бұдан соң алғашқы ойыншы қос уыстай ұстаған бар асықты ортаға үйіруі керек. Қалған ойыншылар андысын аңдап өзге асықтардан ерекшеленген «ханға» қадалады. Себебі, хан алшы түссе, барлығы тарпа бас салып, ортадағы асықтарды, хан талапай жасауы тиіс. Хан кімнің қолында кетсе, келесі үйірі кезегі соған беріледі екен, хан мен бірге қолына ілінген асықтардың санына қарай ұпай жазылады.

Хан алшы түспеген жағдайда үйірген ойыншы шашылған асықтардың бүгі мен бүгін, шігі мен шігін, алшысымен-алшысын тәйкесімен мен тәйкесін бір-біріне соғып, кенейлер бір-біріне тимей қалғанша ұпай жинайды. Көздеген асығы үшінші бір асыққа тиіп кетсе, немесе бөгде асықты қозғап қалса да, ойынның бұзылғаны. Онда кезек келесі ойыншыға беріледі. Осы ретпен әр ойыншы жинаған асығының санына қарай ұпай жинайды.

Межелі ұпай санын (100 не 50 немесе 80-40) ойын жүргізуші алдын ала белгілейді. Межеге бұрын жеткен ойыншы жеңімпаз болып саналады.

Ескерту: Асықтарды бір-біріне тигізу кезінде қолмен сүйретіп апаруға, орыннан қозғап түзетуге болмайды. Ойынның соңына дейін ханға бірде-бір асық тимеуі керек. Себебі ол – хан.

Аударыспак

Қазақтың кәдімгі ұлттық ойын спорт ойыны. Қарапайым бөренеден «ағаш ат» жасаудың еш қиындығы жоқ. Екі жақ басы берік тұғырға бекітілген биіктігі бір-бір жарым метрдей (балалардың жасына қарай) ұзындығы 70-80 сантиметрдей бір –біріне қапталдас орыналасқан «ағаштардың» ара қашықтығы екі жақтан созылған қол ерін жектетіндей болса жеткілікті. Оларға мінген «шабантоз» балалар бір-біріне қарама қарсы отырып қол ұсасады. Төрешінің белгісімен бірі-бірі тартып, не итеріп, әйтеуір қай айласын, не күшін асырғаны қарсыласын «ағаш аттан» аударып түсуі шарт. Аяқты жерге ағаш атқа тіреуге болмайды. Ойын шарты бұзылады. Ағаш аттан құлағанда айналасына құм немесе ағаш үгінділері төселуі керек.

Теңге ілу.

Ойынға қатысушылар тепе-тең екі топқа бөлінеді. Әр қайсысы жеке-жеке шыбықтан ат мінеді.

Ойын кезгі басталатын жерге сызық сызылады. Одан әрі 20-30 метрдей жерден тереңдігі бір қарыстай екі шұңқыр қазылады. Шұңқырға он-оннан тас салынады. Содан екі топтан екі сабыскер шығады.сызыққа келіп қатарласып тұрады. Бастаушының белгісі бойынша шыбық аттарын құйыңғытып, шаба жөнеледі. Сол беттерімен әлгі шұңқырға жетіп қол соғып жібереді де, тасты іліп алып, әрі қарай шауып кете барады, шұңқыр тұсында бөгелуге болмайды.

Ұпай әр сайыскердің іліп алған тастарының санына қарай есептеледі. Қай топ көп ұпай жинаса, сол топ жеңеді.

Санамақ

Көпшілік қатысады. Ойынның шарты: ойын бастаушы қатысушы бір адамды ортаға алып шығады. Ол адам бір тектес атау сөзден жаңылмай, кідірмей аттап жүріп айтуы керек. Тоқтамай қателеспей айтып шықса, жүлде алады. Егер қателессе ойыннан шығады. Мысалы: жаңылмай 10 ақынның немесе 10 өзеннің атын атауы керек.

Тасымақ.

Бұл ойында 2 жерге ыдасқа су құйып қояды. Сол суды қарсы бетке құйылған бос кесеге қасықтап екі адам тасиды. Бұнда команда құрып ойнайды, әр командада үш адамнан болады. Ойынның шарты: су таситын адам суды төкпей-шашпай, тез тасуы керек, қай команда жеңіске жетсе, жүлдеге сол ие болады.

Тасымалдау

Екі-екіден қарама-қарсы 3-4 жерге 4 орындық қойылады. Сол орындықтың екеуінің үстіне бес-бестен қасық қойылады. Ойын бастаушы екі адамның ортаға шығарып ойынның шартын түсіндіреді. Шарт: 5 қасықты әр қайсысында тұрған бос орындыққа бір-бірлеп көшіруі керек. Ол үшін екі ойыншының көзін таңып қояды. Әр ойыншы өз қасығын өзіне тиісті орындыққа көшіру, егер қарсыласының орындығына қойса, онда шатасқаны. Шатаспай бұрын көшірген адамға сыйлық беріледі.

Қарамырза

Ойын басталмас бұрын, оның ережесі түсіндіріледі. Біраз уақыттан кейін ойын бастаушы ойынаушыларға «ойнаймыз» деп белгі берген кезде қатарлас отырған бірі екіншісіне: «Ассалаумағалейкум, Қарамырза!» -дейді. Ойын тәртібі бойынша сәлем салушы: «Уағалейкумассалам, бірінші қарамырза» -деп жуап беруі керек, егер «уағалейкум», -деп жауап берсе онда сәлем алушы ұтылады.

Сөйтіп, аздан соң ойыншылар «жеңгендер» мен «жеңілгендер» болып екі топқа бөлінеді, «жеңген» жақ «жеңілген» жаққа жаза белгілейді: ән, күй тартып, би билейді.

Айдапсал

Ойнаушылар екі топқа бөлінеді. Бірінші топ үйдің сыртына шығып, ал екінші топ үйдің ішінде қалады. Ойынды басқарушы сыртта тұрғандардың есімдерін үйде отырғандарға қойып, өзі белгілеп алады. Содан кейін сырттағы ойыншыларды бір-бірлеп шақыра бастайды.

Ойынның шарты бойынша, сырттан кірген ойыншы отырғандардың ішінен өз есімі берілген ойыншыны табуы керек. Таба алмаған ойыншылар айыптылар қатарына барып отырады. Ал өз есімі берілген ойыншыны тапқандар соның қасына барып отырады, айып тартады. Айыптартушылар көпшіліктің ұйғаруымен өлең айтады, би билейді, т.б. өнер көрсетеді.

Шертпек

Ойнаушыларды орындыққа отырғызып болғаннан кейін, ойын жүргізушісі орамалды иығына салып алып ойнаушылардың артында жүреді де, кез-келген ойыншының екі көзін екі қолмен баса қояды. Сол кезде білдірмей келіп, жолдастарының бірі маңдайынан шертіп кетеді. Ойын жүргізуші көзін қоя бере салып, иығындағы орамалмен «шертпегімді тап» - деп, арқасынан тартып қалады. Таба алмай қалса, көпшіліктің ұйғаруымен ортаға шығып өнер көрсетеді, ал егер тауып алса, жаңағы шерткен адам айыбын тартады. Осындай тәртіппен ойын жалғаса береді.

Белбеу соқ

Ойыншылар екі-екіден жұптасып, шеңбер жасап тұрады. Бір ойыншы белбеуді алып, екіншісін қууға тиіс. Қашқан шеңбер жасап тұрған бір жұптың алдына келіп тұрған кезде, артық қалған үшінші ойыншы шеңберді айнала қашады. Егер қуғыншы оны белбеумен соғып үлгеріп, өзі бір жұптың алдына келіп үлгерсе, оның орнын келесі ойыншы басады.

Бөрік жасырмақ

Ойынға қатысушылар араларынан бір ойыншы шығарып, алыстау жерге таман барып, бөрік немесе басқа бір-бір белгілі затын жасыруға жібереді және өзі де сол маңайына жасырынуы керек. Қалған ойыншылар тығылған ойыншылардың тыққан затын іздеуге кіріседі. Кімде-кім тығылған бөрікті көріп қойып алуға қам жасаса онда иесі бермеуге тырысады. Бермеудің жағдайы – екеуі бірдей бас салып бөрікке таласу емес, қай бұрын алғаны алады. Ал көрген ойыншы ала алмай қалса, онда иесі қорқып, бөрікке жібермеуге тырысады. Ал басқалардың қай-қайсысы болмасын бөріктің иесіне қол тигізіп, күш жұмсауына болмайды. Қайткенде де алдап жүріп алып, оны жүргізушіге ертіп келулері керек. Келесі жолы бөрікті әкелген ойыншы барады да, ойнаушының уақыттары жеткенше ойын жалғаса береді.

Асау көк.

Кешкі астан кейін мейманға ән салғызу, әңгіме-ертегі, жұмбақ немесе жаңылтпаш айтқызу мақсатында ұйымдастырылады. Әуелі үй иелері «ауылдың алты ауызын» айтады да, онан соң «қонақ кәдесі» деп мейманның өнер көрсетуін сұрайды. Түк білмейтін қонақты айып ретінде мінгізетін керме арқан «Асау көк» деп аталады. Кермеге мінген қонақ әрі-бері сүрінбей жүруі керек.

Орын тап.

Екі жұп арқасын түйістіріп қойған екі орындыққа айналып музыканың сүймелдеуімен билейді. Музыка кілт тоқтағанда, тұрған екі орындыққа отырып үлгеруі керек, орын алмай бос қалған екі адам айып төлейді, ән салу, би билеу, жұмбақ , жаңылтпаштар айту.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Ойнайық та, ойлайық. Р. Кашенова. Поиграем, поговорим. Алматы, Ана тілі, 1996
2. Математикадан дидактикалық материалдар мен ойындар және қызықты тапсырмалар. Ә. Наурызбайқызы, Қ. Әубәкірқызы, С. Мұқамбетқызы. 2-сынып. Рауан, Алматы, 1994
3. Қуыр - қуыр, қуырмаш. Сейсенбек Ахметов. Өнер, Алматы, 1993